

HELSINGIN KAUPUNGIN HALLINTOSÄÄNTÖ

I osa	Johdanto	6
1 luku	Yleiset määräykset	6
1 §	Hallintosäännön soveltaminen.....	6
II osa	Kaupungin hallinnon ja toiminnan järjestäminen.....	6
2 luku	Toimielimet.....	6
1 §	Kaupunginvaltuusto.....	6
2 §	Kaupunginhallitus.....	6
3 §	Kaupunginhallituksen elinkeinojaosto.....	6
4 §	Kaupunginhallituksen konsernijaosto.....	6
5 §	Tarkastuslautakunta	7
6 §	Kasvatus- ja koulutuslautakunta	7
7 §	Kasvatus- ja koulutuslautakunnan suomenkielinen jaosto.....	7
8 §	Kasvatus- ja koulutuslautakunnan ruotsinkielinen jaosto	7
9 §	Kaupunkiympäristölautakunta.....	8
10 §	Kaupunkiympäristölautakunnan ympäristö- ja lupajaosto.....	8
11 §	Kaupunkiympäristölautakunnan rakennusten ja yleisten alueiden jaosto.....	8
12 §	kumottu.....	8
13 §	Liikenneliikelaitoksen johtokunta.....	8
14 §	Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta.....	9
15 §	Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan kulttuuri- ja kirjastojaosto.....	9
16 §	Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan liikuntajaosto.....	9
17 §	Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan nuorisajaosto	9
18 §	Sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunta.....	10
19 §	Sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunnan yksilöasioiden jaosto	10
19a §	Sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunnan pelastusjaosto.....	10
20 §	Palvelukeskusliikelaitoksen johtokunta.....	10
21 §	Rakentamispalveluliikelaitoksen johtokunta	10
22 §	Taloushallintopalveluliikelaitoksen johtokunta.....	11
23 §	Työterveysliikelaitoksen johtokunta.....	11
24 §	Koulujen ja lukioiden johtokunnat	11
3 luku	Pormestari ja apulaispormestarit.....	11
1 §	Pormestari	11
2 §	Apulaispormestarit.....	11
3 §	Pormestarin ja apulaispormestarien sijaisuudet.....	12
4 luku	Keskushallinto, tarkastusvirasto ja toimialat	12
1 §	Keskushallinto	12
2 §	Kaupunginkanslia	12
3 §	Keskushallinnon liikelaitokset	13
4 §	Tarkastusvirasto	13
5 §	Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala	13
6 §	Kaupunkiympäristön toimiala	14
7 §	Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala	14
8 §	Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimiala.....	14
9 §	Toimialojen hallinnot.....	15
5 luku	Johtavat viranhaltijat.....	15
1 §	Johtavien viranhaltijoiden tehtävä.....	15
2 §	Kansliapäällikkö.....	15
3 §	Kaupunginkanslian muut johtavat viranhaltijat	15
4 §	Keskushallintoon kuuluvien liikelaitosten johtavat viranhaltijat.....	16

5 §	Tarkastusviraston johtavat viranhaltijat	16
6 §	Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan johtavat viranhaltijat	16
7 §	Kaupunkiympäristön toimialan johtavat viranhaltijat	16
8 §	Kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan johtavat viranhaltijat	17
9 §	Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan johtavat viranhaltijat	17
10 §	Johtavien viranhaltijoiden sijaisuudet	18
6 luku	Kaupunkikonserni	18
1 §	Kaupunkikonserni	18
2 §	Konsernijohto	18
III osa	Toimielinten, luottamushenkilöiden ja johtavien viranhaltijoiden toimivalta	18
7 luku	Kaupunginvaltuuston toimivalta	18
1 §	Kaupunginvaltuuston toimivalta	18
8 luku	Kaupunginhallituksen ja sen jaostojen toimivalta	20
1 §	Kaupunginhallituksen toimivalta	20
2 §	Kaupunginhallituksen elinkeinojaoston toimivalta	22
3 §	Kaupunginhallituksen konsernijaoston toimivalta	22
9 luku	Pormestarin ja apulaispormestarin toimivalta	22
1 §	Pormestarin toimivalta	22
2 §	Apulaispormestarin toimivalta	23
10 luku	Toimialalautakunnan yleinen toimivalta	23
1 §	Toimialalautakunnan yleinen toimivalta	23
11 luku	Liikelaitoksen johtokunnan ja johtajan yleinen toimivalta	24
1 §	Liikelaitoksen johtokunnan yleinen toimivalta	24
2 §	Liikelaitoksen johtajan yleinen toimivalta	25
12 luku	Toimivalta keskushallinnossa	26
1 §	Kansliapäällikön toimivalta	26
2 §	Hallintojohtajan toimivalta	27
3 §	Henkilöstöjohtajan toimivalta	27
4 §	Rahoitusjohtajan toimivalta	28
4a §	Strategiajohtajan toimivalta	29
5 §	Kaupunginlakimiehen toimivalta	29
13 luku	Tarkastuslautakunnan ja -johtajan toimivalta	29
1 §	Tarkastuslautakunnan toimivalta	29
2 §	Tarkastusjohtajan toimivalta	30
14 luku	Toimialojen johtavien viranhaltijoiden yleinen toimivalta	31
1 §	Toimialajohtajan yleinen toimivalta	31
15 luku	Erityinen toimivalta kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla	32
1 §	Kasvatus- ja koulutuslautakunnan erityinen toimivalta	32
2 §	Kasvatus- ja koulutuslautakunnan suomenkielisen jaoston ja ruotsinkielisen jaoston toimivalta	33
3 §	Koulujen ja lukiodien johtokuntien erityinen toimivalta	33
4 §	Kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtajan erityinen toimivalta	34
5 §	Varhaiskasvatusjohtajan toimivalta	34
6 §	Perusopetusjohtajan toimivalta	34
7 §	Lukio- ja ammatillisen koulutuksen ja vapaan sivistystyön johtajan toimivalta	35
8 §	Ruotsinkielisen palvelukokonaisuuden johtajan toimivalta	35
16 luku	Erityinen toimivalta kaupunkiympäristön toimialalla	35
1 §	Kaupunkiympäristölautakunnan erityinen toimivalta	35
2 §	Kaupunkiympäristölautakunnan ympäristö- ja lupajaoston toimivalta	38
3 §	Kaupunkiympäristölautakunnan rakennusten ja yleisten alueiden jaoston toimivalta	39
4 §	Kaupunkiympäristön toimialajohtajan erityinen toimivalta	40
5 §	Maankäyttöjohtajan toimivalta	40

6 §	Liikenne- ja katusuunnittelupäällikön toimivalta	41
7 §	Teknisen johtajan toimivalta.....	41
8 §	Asiakkuusjohtajan toimivalta	42
9 §	Rakennusvalvontapäällikön toimivalta.....	43
10 §	Ympäristöjohtajan toimivalta.....	44
11 §	kumottu	44
12 §	kumottu	44
13 §	Liikenneliikelaitoksen johtokunnan erityinen toimivalta.....	44
14 §	Liikenneliikelaitoksen johtajan erityinen toimivalta.....	44
17 luku	Erityinen toimivalta kulttuurin ja vapaa-ajan toimialalla.....	45
1 §	Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan erityinen toimivalta	45
2 §	Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan kulttuuri- ja kirjastojaoston toimivalta	45
3 §	Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan liikuntajaoston toimivalta	45
4 §	Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan nuorisajaoston toimivalta	45
5 §	Kulttuurin ja vapaa-ajan toimialajohtajan erityinen toimivalta	46
18 luku	Erityinen toimivalta sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialalla	46
1 §	Sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunnan erityinen toimivalta	46
2 §	Sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunnan yksilöasioiden jaoston toimivalta.....	46
2a §	Sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunnan pelastusjaoston toimivalta	46
3 §	Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan toimialajohtajan erityinen toimivalta.....	46
4 §	Sosiaali- ja terveystoimialan palvelukokonaisuuden johtajan erityinen toimivalta	47
5 §	Pelastuskomentajan toimivalta.....	47
19 luku	Päätöksentekoa ja toimivallan jakoa koskevat määräykset.....	48
1 §	Esittely	48
2 §	Toimivaltamääräysten tulkinta	48
3 §	Asian ottaminen ylemmän toimielimen käsiteltäväksi (otto-oikeus)	48
4 §	Hankintaoikaisun käsittelevä viranomainen	48
5 §	Puhevallan käyttö ja lausunnot ulkopuolisille.....	49
6 §	Päätösten täytäntöönpano	49
IV osa	Talous ja valvonta.....	49
20 luku	Taloudenhoito.....	49
1 §	Talousarvio ja -suunnitelma.....	49
2 §	Talousarvion täytäntöönpano.....	49
3 §	Talousarvion muutokset	49
4 §	Toiminnan ja talouden seuranta	49
5 §	Käyttöomaisuus ja muu irtain omaisuus.....	50
6 §	Varastot	50
7 §	Hankintayksiköt.....	50
8 §	Hankintavaltuudet.....	50
9 §	Yhteishankinnat	50
10 §	Vakuutukset ja vakuutusrahasto.....	50
11 §	Taloudenhoito-ohjeet.....	50
21 luku	Hallinnon ja talouden tarkastus	50
1 §	Tarkastuslautakunnan tiedonsaantioikeus ja avustaminen.....	50
2 §	Tarkastuslautakunnan raportointi.....	51
3 §	Tilintarkastuksen suunnittelu ja raportointi	51
4 §	Valtiontalouden tarkastusviraston tiedonsaantioikeus ja avustaminen.....	51
22 luku	Sisäinen valvonta, riskienhallinta ja sopimusten hallinta	51
1 §	Kaupunginvaltuuston tehtävät.....	51
2 §	Kaupunginhallituksen tehtävät	51
3 §	Lauta- ja johtokunnan tehtävät.....	51
4 §	Johtavien viranhaltijoiden tehtävät.....	52
5 §	Sisäisen tarkastuksen tehtävät.....	52

V osa	Henkilöstö.....	52
23 luku	Henkilöstö.....	52
1 §	Kelpoisuusvaatimukset.....	52
2 §	Virkasuhteeseen ottaminen ilman julkista hakumenettelyä.....	52
3 §	Virkasuhteeseen ottavan viranomaisen toimivalta.....	53
VI osa	Hallinto.....	53
24 luku	Hallintomenettely	53
1 §	Asiakirjojen allekirjoittaminen	53
2 §	Luottamushenkilön ja viranhaltijan pöytäkirja.....	53
3 §	Asiakirjan antamisesta päättäminen	54
4 §	Asiakirjoista ja tiedon antamisesta perittävät maksut	54
5 §	Tiedonhallinnan ja asiakirjahallinnon järjestäminen	54
25 luku	Kaksikielisyys.....	54
1 §	Kaksikielisyys kaupungin toiminnoissa	54
2 §	Työkieli.....	54
3 §	Toimielimen kieli	54
4 §	Pöytäkirjakieli.....	55
5 §	Käsittelykieli.....	55
6 §	Kansalliskielilautakunta	55
VII osa	Osallistuminen ja viestintä	55
26 luku	Aloiteoikeus ja aloitteiden käsittely	55
1 §	Kunnan jäsenen tai palvelun käyttäjän aloite ja sen käsittely.....	55
2 §	Aloitteen tekijälle annettavat tiedot	55
3 §	Nuorten aloite ja sen käsittely	56
27 luku	Kaupunkilaisten ja palvelunkäyttäjien osallistumisoikeus	56
1 §	Osallisuuden ja vuorovaikutuksen periaatteet.....	56
2 §	Nuorten osallistuminen ja vaikuttaminen	56
3 §	Ikääntyneen väestön osallistuminen ja vaikuttaminen	56
4 §	Vammaisten henkilöiden osallistuminen ja vaikuttaminen	56
28 luku	Kaupungin viestintä.....	56
1 §	Viestintä.....	56
VIII osa	kokousmenettely.....	57
29 luku	Kokousmenettely	57
1 §	Luvun määräysten soveltaminen toimielimissä	57
2 §	Kokoontuminen.....	57
3 §	Kokouskutsu ja kokouksesta tiedottaminen	57
4 §	Varajäsenen kutsuminen	57
5 §	Puheenjohtajan valinta.....	57
6 §	Puheenjohtajana toimiminen	58
7 §	Läsnäolo- ja puheoikeus	58
8 §	Esittelymenettely	58
9 §	Esityslista	59
10 §	Kokouksen läsnäolijat, laillisuus ja päätösvaltaisuus.....	59
11 §	Esteellisyys.....	59
12 §	Ehdotusten käsittely.....	59
13 §	Pöydällepano	59
14 §	Asian palauttaminen uudelleen valmisteltavaksi	60
15 §	Vastaehdotus	60
16 §	Hylkäys.....	60
17 §	Äänestys	60
18 §	Toimielimen pöytäkirjaan sisällytettävät asiat.....	61
19 §	Toimielimen pöytäkirjanpitäjät.....	61

20 §	Toimielimen pöytäkirjan allekirjoittaminen ja tarkastaminen	61
21 §	Toimielimen pöytäkirjan pitäminen yleisesti nähtävänä	62
22 §	Toimielimen hallintotehtävät.....	62
22a §	Sähköinen kokous.....	62
23 §	Äänestyslippu.....	62
24 §	Ehdokkaat.....	63
25 §	Vaalitoimituksen avustajat enemmistövaalissa	63
26 §	Vaalitoimitus enemmistövaalissa	63
27 §	Toimielimen vaalilautakunta.....	63
28 §	Ehdokaslistat.....	63
29 §	Ehdokaslistojen yhdistelmä	63
30 §	Vaalitoimitus suhteellisessa vaalissa	64
31 §	Vaalin tuloksen toteaminen suhteellisessa vaalissa	64
IX osa Valtuustoa koskevat määräykset.....		64
30 luku	Valtuuston toiminta	64
1 §	Valtuustoryhmän muodostaminen	64
2 §	Valtuustoryhmään liittyminen ja siitä eroaminen tai erottaminen	64
3 §	Ilmoittautuminen kokoukseen nimenhuodon jälkeen ja uusi nimenhuuto.....	64
4 §	Istumajärjestys.....	65
5 §	Puheenvuoron pyytäminen	65
6 §	Puheenvuoron pitäminen ja kesto	65
7 §	Vastauspuheenvuoro.....	65
8 §	Ryhmäpuheenvuoro.....	65
9 §	Työjärjestyspuheenvuoro	65
10 §	Pormestarin, apulaispormestarin tai kansliapäällikön puheenvuoro.....	65
11 §	Valtuutetun aloite	66
12 §	Ryhmäaloite	66
13 §	Väläkysymys.....	66
14 §	Toivomusponsi	67
15 §	Kunnan asukkaan aloitteen käsittely.....	67
16 §	Nuorten aloitteen käsittely.....	67
17 §	Lähetekeskustelu.....	67
18 §	Kyselytunti	67
19 §	Tilapäisen valiokunnan asettaminen	68
20 §	Kaupunginvaltuuston puheenjohtajan toimivalta määräajoista poikkeamiseen	68
X osa Luottamushenkilöiden taloudellisten etuuksien perusteet		68
31 luku	Luottamushenkilöiden taloudellisten etuuksien perusteet.....	68
1 §	Luottamushenkilöiden taloudelliset etuudet.....	68
2 §	Kokous- ja vuosipalkkiot.....	68
3 §	Kulukorvaukset.....	69
4 §	Ansionmenetyksen korvaaminen.....	69
5 §	Lastenhoidon järjestämisestä aiheutuneiden kustannusten korvaaminen	69
6 §	Avustajan käyttämisestä aiheutuneiden kustannusten korvaaminen.....	69
7 §	Korvauksen perusteeseen tai määrään liittyvät epäselvyydet.....	69

I osa JOHDANTO**1 luku Yleiset määräykset****1 § Hallintosäännön soveltaminen**

Hallintosäännössä annetaan määräykset Helsingin kaupungin hallinnon ja toiminnan järjestämisestä, päätöksenteko- ja hallintomenettelyistä, kaupunginvaltuuston toimintaan liittyvistä asioista sekä kielellisten oikeuksien toteuttamisesta.

II osa KAUPUNGIN HALLINNON JA TOIMINNAN JÄRJESTÄMINEN**2 luku Toimielimet****1 § Kaupunginvaltuusto**

Kaupunginvaltuusto vastaa kaupungin toiminnasta ja taloudesta. Kaupunginvaltuustossa on 85 valtuutettua.

2 § Kaupunginhallitus

Kaupunginhallitus johtaa kaupunginvaltuuston alaisena kaupungin toimintaa, hallintoa ja taloutta. Kaupunginhallitus vastaa myös kaupungin toiminnan yhteensovittamisesta sekä kaupunginvaltuuston päätösten valmistelusta, täytäntöönpanosta ja laillisuuden valvonnasta. Kaupunginhallituksessa on 15 jäsentä. Pormestari toimii kaupunginhallituksen puheenjohtajana ja apulaispormestarit jäseninä. Jokaisella kaupunginhallituksen jäsenellä on henkilökohtainen varajäsen.

Pormestarin ja apulaispormestarien valinnasta ja toimikaudesta määrätään hallintosäännön 3 luvussa. Kaupunginvaltuusto valitsee kahden vuoden toimikaudeksi kaupunginhallituksen muut jäsenet ja varajäsenet valtuutetuista ja varavaltuutetuista. Lisäksi kaupunginvaltuusto valitsee kaupunginhallituksen varsinaisista jäsenistä sille ensimmäisen ja toisen varapuheenjohtajan.

3 § Kaupunginhallituksen elinkeinojaosto

Kaupunginhallituksen elinkeinojaosto ohjaa kaupungin elinkeino-, kilpailukyky-, maahanmuutto- ja työllisyyspolitiikkaa.

Jaostossa on 9 jäsentä. Pormestari toimii jaoston puheenjohtajana. Jokaisella jaoston jäsenellä on henkilökohtainen varajäsen.

Kaupunginvaltuusto valitsee kahden vuoden toimikaudeksi jaoston jäsenet ja varajäsenet. Jäsenet ja varajäsenet valitaan kaupunginhallituksen jäsenistä ja varajäsenistä. Lisäksi kaupunginvaltuusto valitsee jaoston varsinaisista jäsenistä sille varapuheenjohtajan.

4 § Kaupunginhallituksen konsernijaosto

Kaupunginhallituksen konsernijaosto huolehtii kaupunkikonsernin konserniohjauksen ja -valvonnan täytäntöönpanosta sekä niiden toimivuudesta. Konsernijaosto tekee esityksiä omistajapolitiikan linjauksista ja konserniohjauksen periaatteista, tytäryhteisöille ja -säätiöille asetettavista toiminnallisista ja taloudellisista tavoitteista sekä muista yhteisöjen sekä säätiöiden toimintaan ja talouteen liittyvistä asioista. Lisäksi konsernijaosto ohjaa, seuraa ja valvoo kaupungin tytäryhteisöjen ja -säätiöiden toimintaa sekä niille asetettujen tavoitteiden toteutumista.

Jaostossa on 9 jäsentä. Jokaisella jäsenellä on henkilökohtainen varajäsen.

Kaupunginvaltuusto valitsee kahden vuoden toimikaudeksi jaoston jäsenet ja varajäsenet. Jäsenet ja varajäsenet valitaan kaupunginhallituksen jäsenistä ja varajäsenistä. Lisäksi kaupunginvaltuusto valitsee jaoston varsinaisista jäsenistä sille puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan.

5 § *Tarkastuslautakunta*

Tarkastuslautakunta on suoraan valtuuston alainen lakisääteinen toimielin, joka huolehtii kaupunkikonsernin hallinnon ja talouden tarkastuksen järjestämisestä, kaupungin toimintaan kohdistuvan kuntalain mukaisen tavoite-, tuloksellisuus- ja tarkoituksenmukaisuusarviointin suorittamisesta ja sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamisen valvonnasta. Tarkastuslautakunta valmistelee valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat, seuraa yleisesti kaupunkikonsernin hallintoa ja taloutta sekä niissä ja kaupungin toiminnassa tapahtuvia muutoksia, kehittää ulkoista valvontaa ja asettaa sille tavoitteet sekä seuraa niiden toteutumista. Lisäksi lautakunta seuraa, että tilivelvolliset ja muut toiminnasta vastaavat henkilöt ovat ryhtyneet tarpeellisiin toimenpiteisiin niiden suositusten ja muistutusten johdosta, joihin tilintarkastus on antanut aihetta.

Lautakunnassa on yhdeksän jäsentä. Jokaisella jäsenellä on henkilökohtainen varajäsen.

Kaupunginvaltuusto valitsee toimikaudekseen lautakunnan jäsenet ja varajäsenet. Lisäksi kaupunginvaltuusto valitsee tarkastuslautakunnan varsinaisista jäsenistä sille puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan. Puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan tulee olla valtuutettuja.

6 § *Kasvatus- ja koulutuslautakunta*

Kasvatus- ja koulutuslautakunta on toimialalautakunta, joka huolehtii 4 luvun 5 §:ssä tarkoitetun kasvatuksen ja koulutuksen toimialan mukaisista tehtävistä.

Lautakunnassa on 13 jäsentä. Lautakunnan puheenjohtajana on kasvatuksen ja koulutuksen toimialan apulaispormestari. Jokaisella jäsenellä on henkilökohtainen varajäsen.

Kaupunginvaltuusto valitsee toimikaudekseen lautakunnan jäsenet ja varajäsenet siten, että heidän joukossaan on vähintään kaksi suomenkielisen ja kaksi ruotsinkielisen kieliryhmän edustajaa. Lisäksi kaupunginvaltuusto valitsee lautakunnan varsinaisista jäsenistä sille varapuheenjohtajan.

7 § *Kasvatus- ja koulutuslautakunnan suomenkielinen jaosto*

Kasvatus- ja koulutuslautakunnalla on suomenkielinen jaosto.

Jaostossa on 9 jäsentä. Jokaisella jäsenellä on henkilökohtainen varajäsen.

Kaupunginvaltuusto valitsee toimikaudekseen jaoston jäsenet ja varajäsenet siten, että jaoston jäsenet ja varajäsenet ovat suomenkielisestä kieliryhmästä. Lisäksi kaupunginvaltuusto valitsee lautakunnan varsinaisista jäsenistä ja varajäsenistä jaoston puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan.

8 § *Kasvatus- ja koulutuslautakunnan ruotsinkielinen jaosto*

Kasvatus- ja koulutuslautakunnalla on ruotsinkielinen jaosto.

Jaostossa on 9 jäsentä. Jokaisella jäsenellä on henkilökohtainen varajäsen.

Kaupunginvaltuusto valitsee toimikaudekseen jaoston jäsenet ja varajäsenet siten, että jaoston jäsenet ja varajäsenet ovat ruotsinkielisestä kieliryhmästä. Lisäksi kaupunginvaltuusto valitsee lautakunnan varsinaisista jäsenistä ja varajäsenistä jaoston puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan.

9 § *Kaupunkiympäristölautakunta*

Kaupunkiympäristölautakunta on toimialalautakunta, joka huolehtii 4 luvun 6 §:ssä tarkoitettun kaupunkiympäristön toimialan mukaisista tehtävistä lukuun ottamatta lautakunnan jaostolle määrättyjä tehtäviä sekä liikenneliikelaitoksen johtokunnalle määrättyjä tehtäviä.

Lautakunnassa on 13 jäsentä. Lautakunnan puheenjohtajana on kaupunkiympäristön toimialan apulaispormestari. Jokaisella jäsenellä on henkilökohtainen varajäsen.

Kaupunginvaltuusto valitsee toimikaudekseen lautakunnan jäsenet ja varajäsenet. Lisäksi kaupunginvaltuusto valitsee lautakunnan varsinaisista jäsenistä sille varapuheenjohtajan.

10 § *Kaupunkiympäristölautakunnan ympäristö- ja lupajaosto*

Kaupunkiympäristölautakunnalla on ympäristö- ja lupajaosto, joka huolehtii osaltaan kaupunkiympäristön toimialan erityislainsäädännön mukaisista lupa- ja ympäristöasioista.

Jaosto toimii, ellei toisin ole määrätty, kunnan ympäristönsuojelu-, terveydensuojelu- ja leirintäalueviranomaisena sekä maastoliikenne- ja vesiliikennelaeissa tarkoitettuna kunnan viranomaisena sekä elintarvikelain, tupakkalain ja nikotiinivalmisteiden vähittäismyynnin osalta lääkelain tarkoittamana kunnan valvonta- ja muuna viranomaisena sekä ruumiiden kuljettamista koskevan sopimuksen voimaansaattamisesta annetun asetuksen mukaisena toimieliemenä. Lisäksi jaosto toimii kaupungin rakennusvalvontaviranomaisena ja kadun ja eräiden yleisten alueiden kunnossa- ja puhtaanapidosta annetun lain mukaisena valvontaviranomaisena.

Jaostossa on 9 jäsentä. Jokaisella jäsenellä on henkilökohtainen varajäsen.

Kaupunginvaltuusto valitsee toimikaudekseen jaoston jäsenet ja varajäsenet. Lisäksi kaupunginvaltuusto valitsee kaupunkiympäristölautakunnan varsinaisista jäsenistä ja varajäsenistä jaoston puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan.

11 § *Kaupunkiympäristölautakunnan rakennusten ja yleisten alueiden jaosto*

Kaupunkiympäristölautakunnalla on rakennusten ja yleisten alueiden jaosto, joka huolehtii kaupungin toimitiloista, tilahankkeista, kadunpidosta sekä yleisten alueiden rakentamisesta ja ylläpidosta.

Jaostossa on 9 jäsentä. Jokaisella jäsenellä on henkilökohtainen varajäsen.

Kaupunginvaltuusto valitsee toimikaudekseen jaoston jäsenet ja varajäsenet. Lisäksi kaupunginvaltuusto valitsee kaupunkiympäristölautakunnan varsinaisista jäsenistä ja varajäsenistä jaoston puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan.

12 § *kumottu*

13 § *Liikenneliikelaitoksen johtokunta*

Liikenneliikelaitoksen johtokunta huolehtii 4 luvun 6 §:n 4 momentissa tarkoitettun liikenneliikelaitoksen toimialan mukaisista tehtävistä. Liikenneliikelaitos kuuluu kaupunkiympäristön toimialaan.

Johtokunnassa on 5 jäsentä. Jokaisella jäsenellä on henkilökohtainen varajäsen.

Kaupunginhallitus valitsee toimikaudekseen johtokunnan jäsenet ja varajäsenet. Lisäksi kaupunginhallitus valitsee johtokunnan varsinaisista jäsenistä sille puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan.

14 § *Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta*

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta on toimialalautakunta, joka huolehtii 4 luvun 7 §:ssä tarkoitettujen kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan mukaisista tehtävistä.

Lautakunnassa on 13 jäsentä. Lautakunnan puheenjohtajana on kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan apulaispormestari. Jokaisella jäsenellä on henkilökohtainen varajäsen.

Kaupunginvaltuusto valitsee toimikaudekseen lautakunnan jäsenet ja varajäsenet. Lisäksi kaupunginvaltuusto valitsee lautakunnan varsinaisista jäsenistä sille varapuheenjohtajan.

15 § *Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan kulttuuri- ja kirjastojaosto*

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnalla on kulttuuri- ja kirjastojaosto, joka asettaa osaltaan kulttuuripalvelukokonaisuudelle ja kirjastopalvelukokonaisuudelle tavoitteita sekä seuraa niiden toteutumista, antaa lausunnon toimialalautakunnalle tulosbudjetista ja toimintasuunnitelmasta sekä huolehtii taide- ja kulttuuritoimintaan sekä kulttuuripolitiikan toteuttamiseen tarkoitettujen avustusten jakamiseen liittyvistä tehtävistä sekä taiteen perusopetuksen opetussuunnitelmien hyväksymisestä.

Jaostossa on 9 jäsentä. Jokaisella jäsenellä on henkilökohtainen varajäsen.

Kaupunginvaltuusto valitsee toimikaudekseen jaostojen jäsenet ja varajäsenet. Lisäksi kaupunginvaltuusto valitsee lautakunnan varsinaisista jäsenistä ja varajäsenistä jaostolle puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan.

16 § *Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan liikuntajaosto*

Kulttuuri ja vapaa-aikalautakunnalla on liikuntajaosto, joka asettaa osaltaan palvelukokonaisuudelle tavoitteita sekä seuraa niiden toteutumista, antaa lausunnon toimialalautakunnalle tulosbudjetista ja toimintasuunnitelmasta sekä huolehtii liikuntatoimintaan ja liikuntapolitiikan toteuttamiseen tarkoitettujen avustusten jakamiseen liittyvistä tehtävistä.

Jaostossa on 9 jäsentä. Jokaisella jäsenellä on henkilökohtainen varajäsen. Kaupunginvaltuusto valitsee toimikaudekseen jaostojen jäsenet ja varajäsenet. Lisäksi kaupunginvaltuusto valitsee lautakunnan varsinaisista jäsenistä ja varajäsenistä jaostolle puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan.

17 § *Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan nuorisajaosto*

Kulttuuri ja vapaa-aikalautakunnalla on nuorisajaosto, joka asettaa osaltaan palvelukokonaisuudelle tavoitteita sekä seuraa niiden toteutumista, antaa lausunnon toimialalautakunnalle tulosbudjetista ja toimintasuunnitelmasta sekä huolehtii nuorisotyöhön ja nuorisopolitiikan toteuttamiseen tarkoitettujen avustusten jakamiseen liittyvistä tehtävistä sekä seuraa nuorten vaikuttamisjärjestelmän ja nuorten aloiteoikeuden toteutumista kaupungissa.

Jaostossa on 9 jäsentä. Jokaisella jäsenellä on henkilökohtainen varajäsen. Kaupunginvaltuusto valitsee toimikaudekseen jaostojen jäsenet ja varajäsenet. Lisäksi kaupunginvaltuusto valitsee lautakunnan varsinaisista jäsenistä ja varajäsenistä jaostolle puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan.

18 § *Sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunta*

Sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunta on toimialalautakunta, joka huolehtii 4 luvun 8 §:ssä tarkoitetun sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan mukaisista tehtävistä.

Lautakunnassa on 13 jäsentä. Lautakunnan puheenjohtajana on sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan apulaispormestari. Jokaisella jäsenellä on henkilökohtainen varajäsen. Lautakunnan jäsenistä vähintään yksi ja hänen varajäsenensä ovat ruotsinkielisestä kieliryhmästä.

Kaupunginvaltuusto valitsee toimikaudekseen lautakunnan jäsenet ja varajäsenet. Lisäksi kaupunginvaltuusto valitsee lautakunnan varsinaisista jäsenistä sille varapuheenjohtajan.

19 § *Sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunnan yksilöasioiden jaosto*

Sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunnalla on jaosto, joka huolehtii eräistä sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan muutoksenhakusasioista ja muista viranomaisasioista.

Jaostossa on 9 jäsentä. Jokaisella jäsenellä on henkilökohtainen varajäsen.

Kaupunginvaltuusto valitsee toimikaudekseen jaoston jäsenet ja varajäsenet. Lisäksi kaupunginvaltuusto valitsee lautakunnan varsinaisista jäsenistä ja varajäsenistä jaostolle puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan.

19a § *Sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunnan pelastusjaosto*

Pelastusjaosto huolehtii 4 luvun 8§:n 2 momentin 4 kohdassa tarkoitetun pelastustoimen palvelukokonaisuuden mukaisista tehtävistä sekä sille erikseen määrätyistä tehtävistä.

Pelastusjaosto, pelastuskomentaja sekä tämän määräämät muut viranhaltijat ovat Helsingin pelastustoimen alueen pelastusviranomaisia.

Jaostossa on 9 jäsentä. Jokaisella jäsenellä on henkilökohtainen varajäsen.

Kaupunginvaltuusto valitsee toimikaudekseen jaoston jäsenet ja varajäsenet. Lisäksi kaupunginvaltuusto valitsee lautakunnan varsinaisista jäsenistä ja varajäsenistä jaostolle puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan.

20 § *Palvelukeskusliikelayoksen johtokunta*

Palvelukeskusliikelayoksen johtokunta huolehtii 4 luvun 3 §:n 1 momentissa tarkoitetun palvelukeskusliikelayoksen toimialan mukaisista tehtävistä. Palvelukeskusliikelayos kuuluu keskushallintoon.

Johtokunnassa on 5 jäsentä. Jokaisella jäsenellä on henkilökohtainen varajäsen.

Kaupunginhallitus valitsee kahden vuoden toimikaudeksi johtokunnan jäsenet ja varajäsenet. Lisäksi kaupunginhallitus valitsee johtokunnalle puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan.

21 § *Rakentamispalveluliikelayoksen johtokunta*

Rakentamispalveluliikelayoksen johtokunta huolehtii 4 luvun 3 §:n 2 momentissa tarkoitetun rakentamispalveluliikelayoksen toimialan mukaisista tehtävistä. Rakentamispalveluliikelayos kuuluu keskushallintoon.

Johtokunnassa on 5 jäsentä. Jokaisella jäsenellä on henkilökohtainen varajäsen.

Kaupunginhallitus valitsee kahden vuoden toimikaudeksi johtokunnan jäsenet ja varajäsenet. Lisäksi kaupunginhallitus valitsee johtokunnalle puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan.

22 § Taloushallintopalveluliikelaitoksen johtokunta

Taloushallintopalveluliikelaitoksen johtokunta huolehtii 4 luvun 3 §:n 3 momentissa tarkoitetun taloushallintopalveluliikelaitoksen toimialan mukaisista tehtävistä. Taloushallintopalveluliikelaitos kuuluu keskushallintoon.

Johtokunnassa on 5 jäsentä. Jokaisella jäsenellä on henkilökohtainen varajäsen.

Kaupunginhallitus valitsee kahden vuoden toimikaudeksi johtokunnan jäsenet ja varajäsenet. Lisäksi kaupunginhallitus valitsee johtokunnalle puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan.

23 § Työterveysliikelaitoksen johtokunta

Työterveysliikelaitoksen johtokunta huolehtii 4 luvun 3 §:n 4 momentissa tarkoitetun työterveysliikelaitoksen toimialan mukaisista tehtävistä. Työterveysliikelaitos kuuluu keskushallintoon.

Johtokunnassa on 5 jäsentä. Jokaisella jäsenellä on henkilökohtainen varajäsen.

Kaupunginhallitus valitsee kahden vuoden toimikaudeksi johtokunnan jäsenet ja varajäsenet. Lisäksi kaupunginhallitus valitsee johtokunnalle puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan.

24 § Koulujen ja lukioiden johtokunnat

Koulujen ja lukioiden johtokunnat toimivat kasvatusta- ja koulutuslautakunnan oman kieliryhmänsä jaoston alaisina ja huolehtivat opetuksen ja kasvatuksen kehittämisestä ja tukemisesta sekä koulun tai lukion ja kodin yhteistyön edistämisestä.

Johtokunnassa on 7 - 10 jäsentä. Jokaisella jäsenellä on henkilökohtainen varajäsen.

Jaosto, jonka alaisena johtokunta toimii, valitsee neljän vuoden toimikaudeksi johtokunnan jäsenet ja varajäsenet. Koulun oppilaiden tai lukion opiskelijoiden huoltajat, koulun tai lukion opettajat, koulun tai lukion muu henkilökunta ja lukion opiskelijat esittävät keskuudestaan henkilöt johtokunnan jäseniksi ja varajäseniksi.

3 luku Pormestari ja apulaispormestarit**1 § Pormestari**

Pormestari johtaa kaupunginhallituksen alaisena kaupungin hallintoa, taloudenhoitoa ja muuta toimintaa.

Pormestari toimii kaupunginhallituksen puheenjohtajana ja johtaa poliittista yhteistyötä, jota kaupunginhallituksen tehtävien toteuttaminen edellyttää. Pormestari toimii myös kaupunginhallituksen elinkeinojaoston puheenjohtajana.

Pormestari on päätoiminen luottamushenkilö.

Kaupunginvaltuusto valitsee pormestarin valtuutettujen ja varavaltuutettujen keskuudesta toimikaudekseen, ja pormestarin toimikausi jatkuu siihen saakka, kunnes uusi pormestari on valittu.

2 § Apulaispormestarit

Kaupungissa on neljä apulaispormestaria, jotka toimivat toimialalautakuntien puheenjohtajina sekä kaupunginhallituksen jäseninä.

Apulaispormestari on päätoiminen luottamushenkilö.

Kaupunginvaltuusto valitsee apulaispormestarin valtuutettujen ja varavaltuutettujen keskuudesta toimikaudekseen, ja kunkin toimialan apulaispormestarin toimikausi jatkuu siihen saakka, kunnes uusi toimialan apulaispormestari on valittu.

3 § *Pormestarin ja apulaispormestarien sijaisuudet*

Kaupunginhallitus päättää muista kuin toimielimen puheenjohtajuuteen tai jäsenyyteen liittyvistä pormestarin ja apulaispormestarien sijaisuuksista.

4 luku **Keskushallinto, tarkastusvirasto ja toimialat**

1 § *Keskushallinto*

Keskushallintoon kuuluvat kaupunginkanslia, palvelukeskusliikelaitos, rakentamispalveluliikelaitos, taloushallintopalveluliikelaitos ja työterveysliikelaitos.

2 § *Kaupunginkanslia*

Kaupunginkanslian tehtävänä on toimia kaupunginvaltuuston ja kaupunginhallituksen yleisenä suunnittelu-, valmistelu- ja toimeenpanoelimenä sekä vastata kaupungin kehittämisestä. Kaupunginkanslia huolehtii kaupungin keskushallinnosta. Kaupunginkanslia toimii kaupunginhallituksen alaisuudessa.

Kaupunginkanslia jakautuu kuuteen osastoon:

- 1 Elinkeino-osasto, joka huolehtii kaupungin elinkeino-, innovaatio- ja kilpailukyky politiikasta, matkailun ja yrittäjyyden edistämisestä sekä työllisyys- ja maahanmuuttoasioista.
- 2 Hallinto-osasto, joka huolehtii kaupunginvaltuuston, kaupunginhallituksen ja pormestarikunnan toimintaedellytyksistä, hallintomenettelyn ohjaamisesta, asianhallinnan ja asiakirjahallinnon johtamisesta, virastopalveluista sekä oikeudellisesta edunvalvonnasta ja asiantuntijapalveluista.
- 3 Henkilöstöosasto, joka huolehtii henkilöstöpolitiikasta, osaamisen johtamisen ja henkilöstösuunnittelun toimintatavoista, työhyvinvoinnista ja työturvallisuudesta sekä työnantajatoiminnasta ja HR-prosessien ohjaamisesta. Osasto huolehtii henkilöstön kehittämispalveluista ja muutostuesta.
- 4 Strategiaosasto, joka huolehtii kaupungin strategisesta kehittämisestä ja strategisesti keskeisten asiakokonaisuuksien ja hankkeiden koordinoinnista, digitalisaation ja tietohallinnon ohjauksesta, tilasto- ja tutkimustoiminnasta, kansainvälisistä asioista sekä turvallisuuden ja varautumisen kaupunkitasoisesta ohjaamisesta.
- 5 Talous- ja suunnitteluosasto, joka huolehtii kaupungin talouden, toiminnan ja konsernin ohjauksesta, hankintatoimesta, rahoituksesta, aluerakentamisprojektien suunnittelun ja toteutuksen ohjauksesta ja asuntopolitiikasta sekä henkilöstökassatoiminnasta.
- 6 Viestintäosasto, joka huolehtii viestinnästä ja markkinoinnista, yleisneuvonnasta sekä osallisuudesta ja vuorovaikutuksesta.

Kaupunginkansliaan kuuluu lisäksi suoraan kansliapäällikön alaisuudessa toimiva sisäinen tarkastus. Sisäisestä tarkastuksesta määrätään hallintosäännön luvussa 22 sisäinen valvonta, riskienhallinta ja sopimusten hallinta.

3 § *Keskushallinnon liikelaitokset*

Palvelukeskusliikelaitos huolehtii palvelutoiminnan tukipalvelujen tuottamisesta kaupungille ja kaupunkikonsernin yhteisöille. Palvelukeskusliikelaitos toimii palvelukeskusliikelaitoksen johtokunnan alaisuudessa. Liikelaitos käyttää toiminnassaan nimeä Palvelukeskus Helsinki.

Rakentamispalveluliikelaitos huolehtii rakennusalan, ympäristöhoidon ja logistiikan asiantuntija-, tuotanto- ja ylläpitopalvelujen tuottamisesta kaupungille ja kaupunkikonsernin yhteisöille. Rakentamispalveluliikelaitos toimii rakentamispalveluliikelaitoksen johtokunnan alaisuudessa. Liikelaitos käyttää toiminnassaan nimeä Stara.

Taloushallintopalveluliikelaitos huolehtii talous- ja palkkahallinnon palvelujen tuottamisesta kaupungille ja kaupunkikonsernin yhteisöille. Taloushallintopalveluliikelaitos toimii taloushallintopalveluliikelaitoksen johtokunnan alaisuudessa. Liikelaitos käyttää toiminnassaan nimeä Talpa.

Työterveysliikelaitos huolehtii henkilöstön työterveyshuollon palvelujen tuottamisesta kaupungille ja kaupunkikonsernin yhteisöille. Työterveysliikelaitos toimii työterveysliikelaitoksen johtokunnan alaisuudessa. Liikelaitos käyttää toiminnassaan nimeä Työterveys Helsinki.

4 § *Tarkastusvirasto*

Tarkastusvirasto arvioi suoraan kaupunginvaltuuston ja tarkastuslautakunnan alaisena kaupunginvaltuuston kaupunkikonsernille asettamien tavoitteiden toteutumista ja toiminnan tuloksellista ja tarkoituksenmukaista järjestämistä sekä avustaa tilintarkastajaa kaupungin hallinnon ja talouden tarkastuksessa. Lisäksi virasto valmistelee tarkastuslautakunnalle sidonnaisuusilmoituksia koskevat valvonta-asiat.

Virasto valmistelee tarkastuslautakunnan hyväksyttäväksi lautakunnan toimikauden kattavan toimintasuunnitelman ja vuosittaisen arviointisuunnitelman yhteistyössä lautakunnan kanssa. Virasto raportoi arviointi- ja tarkastustyönsä tuloksista tarkastuslautakunnalle ja tilintarkastajalle.

5 § *Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala*

Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala huolehtii kaupungin varhaiskasvatuksesta, esiopetuksesta, perusopetuksesta ja lukiokoulutuksesta, suomenkielisestä ammatillisesta koulutuksesta sekä vapaasta sivistystyöstä. Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala toimii kasvatus- ja koulutuslautakunnan alaisuudessa.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala jakautuu neljään palvelukokonaisuuteen:

- 1 Varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen palvelukokonaisuus, joka huolehtii suomenkielisestä varhaiskasvatuksesta, osaltaan esiopetuksesta, osaltaan koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminnasta ja leikkipuistotoiminnasta.
- 2 Perusopetuksen palvelukokonaisuus, joka huolehtii suomenkielisestä perusopetuksesta ja osaltaan muusta perusopetuslain mukaisesta toiminnasta.
- 3 Lukio- ja ammatillisen koulutuksen ja vapaan sivistystyön palvelukokonaisuus, joka huolehtii suomenkielisestä lukiokoulutuksesta ja ammatillisesta koulutuksesta sekä nuorten työpajatoiminnasta. Palvelukokonaisuus huolehtii myös suomenkielisestä vapaasta sivistystyöstä.
- 4 Ruotsinkielinen palvelukokonaisuus, joka huolehtii ruotsinkielisestä varhaiskasvatuksesta, esiopetuksesta, koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminnasta, leikkipuistotoimin-

nasta, perusopetuksesta ja muusta perustusopetuslain mukaisesta opetuksesta, luokioluokkoulutuksesta ja nuorten työpajatoiminnasta. Palvelukokonaisuus huolehtii myös ruotsinkielisestä vapaasta sivistystyöstä.

6 § *Kaupunkiympäristön toimiala*

Kaupunkiympäristön toimiala huolehtii kaupunkiympäristön suunnittelusta, rakentamisesta ja ylläpidosta sekä tarjoaa kaupunkiympäristön palveluja. Kaupunkiympäristön toimiala toimii, lukuun ottamatta liikenneliikelaitosta, kaupunkiympäristölautakunnan alaisuudessa.

Kaupunkiympäristön toimiala jakautuu kolmeen palvelukokonaisuuteen:

- 1 Maankäyttö ja kaupunkirakenne -palvelukokonaisuus, joka vastaa toimintaedellytysten luomisesta ja järjestämisestä kaupunkiympäristön kehittämiseksi, rakenteelliselle toimivuudelle ja viihtyisyydelle.
- 2 Rakennukset ja yleiset alueet -palvelukokonaisuus, joka vastaa kaupunkiympäristön rakentamisesta sekä käytettävyydestä.
- 3 Palvelut ja luvat -palvelukokonaisuus, joka tuottaa kaupunkiympäristön palveluja.

Kaupunkiympäristön toimialaan kuuluu myös liikenneliikelaitos, joka huolehtii metrolinenteestä sekä siihen liittyvästä joukkoliikenneinfrastruktuurista. Liikenneliikelaitos toimii liikenneliikelaitoksen johtokunnan alaisuudessa. Liikelaitos käyttää toiminnassaan nimeä HKL.

7 § *Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala*

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala ylläpitää ja parantaa eri-ikäisten helsinkiläisten mahdollisuuksia henkiseen ja fyysiseen hyvinvointiin, sivistymiseen sekä aktiiviseen kansalaisuuteen ja tukee Helsingin elinvoimaisuutta. Toimiala vastaa kirjastoaineistosta, museo- ja taidemuseokokoelmista ja kulttuuriperinnön ylläpitämisestä. Toimiala huolehtii kulttuuriympäristön vaalimiseen liittyvistä viranomaistehtävistä. Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala toimii kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan alaisuudessa.

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala jakautuu neljään palvelukokonaisuuteen:

- 1 Kirjastopalvelukokonaisuus vastaa kirjastotoiminnasta sekä valtakunnallisesti kehittämistehtävästä, josta on lailla erikseen säädetty.
- 2 Kulttuuripalvelukokonaisuus vastaa kaupungin kulttuuripolitiikasta sekä kulttuuri-, orkesteri- ja museotoiminnoista. Kulttuuripalvelukokonaisuus vastaa sille kuuluvista alueellisista erityistehtävistä, joista lailla on erikseen säädetty.
- 3 Liikuntapalvelukokonaisuus vastaa liikunnasta ja liikuntapolitiikasta sekä liikunnan järjestämisestä ja liikuntapaikoista sekä leirintäalueesta.
- 4 Nuorisopalvelukokonaisuus huolehtii nuorisotyöstä ja nuorisopolitiikasta.

8 § *Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimiala*

Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimiala huolehtii sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain sekä pelastustoimen järjestämisestä annetun lain mukaisista tehtävistä, terveydenhuoltolain mukaisista terveyskeskuksen tehtävistä, sosiaali- ja terveystoimen laitosten lääkehuollosta ja muusta sosiaali- ja terveystoimen velvoitteena olevasta lääkehuollosta sekä pelastuslain mukaisista pelastuslaitoksen tehtävistä.

Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan tehtävänä on sosiaali- ja terveyspalvelujen järjestäminen ja tuottaminen sekä pelastustoimen järjestäminen ja tuottaminen ja ensihoidon palvelujen tuottaminen sovitulla tavalla. Toimiala luo sosiaali- ja terveyspalvelujen keinoin edellytyk-

siä terveyden ja hyvinvoinnin ylläpitämiselle ja edistämiseksi, edistää omatoimisuutta ja yhteisvastuullisuutta sekä ehkäisee ja vähentää sosiaalisia ja terveydellisiä ongelmia ja niiden haittavaikutuksia.

Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimiala toimii sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunnan alaisuudessa.

Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimiala jakautuu neljään palvelukokonaisuuteen:

- 1 Perhe- ja sosiaalipalvelujen palvelukokonaisuus, joka huolehtii perhe-, sosiaali- ja vammaispalveluista.
- 2 Terveys- ja päihdepalvelujen palvelukokonaisuus, joka huolehtii terveys-, päihde- ja päivystyspalveluista.
- 3 Sairaala-, kuntoutus- ja hoivapalvelujen palvelukokonaisuus, joka huolehtii sairaala-, kuntoutus- ja hoivapalveluista.
- 4 Pelastustoimen palvelukokonaisuus, joka huolehtii pelastuslain edellyttämistä pelastustoimen tehtävistä sekä tuottaa ensihoidon palveluja siinä laajuudessa kuin palvelujen järjestäjän kanssa on sovittu. Palvelukokonaisuus käyttää toiminnassaan nimeä pelastuslaitos.

9 § *Toimialojen hallinnot*

Jokaisella toimialalla on palvelukokonaisuuksien lisäksi toimialajohtajan alaisuudessa toimialan hallinto. Toimialan hallinto huolehtii toimialan hallinto- ja tukipalveluista.

5 luku **Johtavat viranhaltijat**

1 § *Johtavien viranhaltijoiden tehtävä*

Tässä luvussa tarkoitettujen johtavien viranhaltijoiden tehtävänä on suunnitella, seurata ja valvoa johtamansa hallinnollisen kokonaisuuden toimintaa sekä vastata sen tuloksellisuudesta ja tavoitteiden saavuttamisesta. Johtavien viranhaltijoiden tehtävänä on myös johtamansa hallinnollisen kokonaisuuden strateginen ohjaus sekä suorituskyvyn ja toiminnan tuloksellisuuden kehittäminen ja ylläpito.

2 § *Kansliapäällikkö*

Keskushallintoa johtaa kansliapäällikkö. Kansliapäällikkö toimii kaupunginkanslian päällikkönä. Kansliapäällikkö on toimialajohtajien esihenkilö. Kansliapäällikkö suorittaa pormestarin määräämät tehtävät. Kansliapäällikkö nimitetään enintään 7 vuoden määräajaksi ja hänen kanssaan tehdään johtajasopimus.

Kansliapäällikkö toimii kaupunginhallituksen, sen jaostojen sekä pormestarin esittelijänä.

3 § *Kaupunginkanslian muut johtavat viranhaltijat*

Elinkeino-osastoa johtaa elinkeinojohtaja.

Hallinto-osastoa johtaa hallintojohtaja.

Henkilöstöosastoa johtaa henkilöstöjohtaja.

Strategiaosastoa johtaa strategiajohtaja.

Talous- ja suunnitteluosastoa johtaa rahoitusjohtaja.

Viestintäosastoa johtaa viestintäjohtaja.

Kaupunginkanslian muut johtavat viranhaltijat suorittavat kansliapäällikön määrämät tehtävät.

4 § *Keskushallintoon kuuluvien liikelaitosten johtavat viranhaltijat*

Palvelukeskusliikelaitoksen, rakentamispalveluliikelaitoksen, taloushallintopalveluliikelaitoksen ja työterveysliikelaitoksen toimintaa johtaa liikelaitoksen johtokunnan alaisena toimitusjohtaja. Liikelaitosten toimitusjohtajat nimitetään enintään 7 vuoden määräajaksi.

Toimitusjohtaja toimii liikelaitoksen johtokunnan esittelijänä.

5 § *Tarkastusviraston johtavat viranhaltijat*

Tarkastusvirastoa johtaa tarkastusjohtaja. Tarkastusjohtaja suorittaa tarkastuslautakunnan määrämät tehtävät. Tarkastusjohtaja toimii tarkastuslautakunnan esittelijänä. Tarkastusjohtaja on viraston muiden johtavien viranhaltijoiden esihenkilö.

Tarkastusviraston muita johtavia viranhaltijoita ovat arviointiprosessia johtava arviointipäällikkö ja tilintarkastusprosessia johtava tarkastuspäällikkö.

6 § *Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan johtavat viranhaltijat*

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan toimintaa ja hallintoa johtaa kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja, joka toimii kasvatusta ja koulutuslautakunnan, sen jaostojen sekä toimialan apulaispormestarin esittelijänä. Kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja nimitetään enintään 7 vuoden määräajaksi.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja on toimialaan kuuluvien palvelukokonaisuuksien johtajien ja toimialan hallintojohtajan esihenkilö. Kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja suorittaa kansliapäällikön määrämät tehtävät.

Varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen palvelukokonaisuutta johtaa varhaiskasvatusjohtaja.

Perusopetuksen palvelukokonaisuutta johtaa perusopetusjohtaja.

Lukio- ja ammatillisen koulutuksen ja vapaan sivistystyön palvelukokonaisuutta johtaa lukio- ja ammatillisen koulutuksen ja vapaan sivistystyön johtaja.

Ruotsinkielistä palvelukokonaisuutta johtaa ruotsinkielisen palvelukokonaisuuden johtaja.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan hallintoa johtaa hallintojohtaja.

Palvelukokonaisuuden johtaja ja hallintojohtaja suorittavat kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtajan määrämät tehtävät.

7 § *Kaupunkiympäristön toimialan johtavat viranhaltijat*

Kaupunkiympäristön toimialan toimintaa ja hallintoa johtaa kaupunkiympäristön toimialajohtaja, joka toimii kaupunkiympäristölautakunnan, rakennusten ja yleisten alueiden jaoston sekä toimialan apulaispormestarin esittelijänä. Lisäksi kaupunkiympäristön toimialajohtaja toimii ympäristö- ja lupajaoston esittelijänä muissa kuin 3 ja 4 momentissa tarkoitetuissa asioissa. Kaupunkiympäristön toimialajohtaja nimitetään enintään 7 vuoden määräajaksi.

Kaupunkiympäristön toimialajohtaja on toimialaan kuuluvien palvelukokonaisuuksien johtajien sekä toimialan hallintojohtajan esihenkilö. Kaupunkiympäristön toimialajohtaja suorittaa kansliapäällikön määrämät tehtävät.

Rakennusvalvontapäällikkö toimii ympäristö- ja lupajaoston esittelijänä rakennusvalvonta- ja rakennuslupa-asioissa.

Ympäristöjohtaja toimii ympäristö- ja lupajaoston esittelijänä ympäristönsuojelun ja ympäristöterveydenhuollon asioissa.

Maankäyttö ja kaupunkirakenne -palvelukokonaisuutta johtaa maankäyttöjohtaja.

Rakennukset ja yleiset alueet -palvelukokonaisuutta johtaa tekninen johtaja.

Palvelut ja luvat -palvelukokonaisuutta johtaa asiakkuusjohtaja.

Kaupunkiympäristön toimialan hallintoa johtaa hallintojohtaja.

Palvelukokonaisuuden johtaja ja hallintojohtaja suorittavat kaupunkiympäristön toimialajohtajan määräämät tehtävät.

Liikenneliikelaitoksen toimintaa johtaa sen johtokunnan alaisena liikenneliikelaitoksen toimitusjohtaja. Toimitusjohtaja toimii liikenneliikelaitoksen johtokunnan esittelijänä. Liikenneliikelaitoksen toimitusjohtaja nimitetään enintään 7 vuoden määräajaksi.

8 § *Kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan johtavat viranhaltijat*

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan toimintaa ja hallintoa johtaa kulttuurin ja vapaa-ajan toimialajohtaja, joka toimii kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan, sen jaostojen sekä toimialan apulaispormestarin esittelijänä. Kulttuurin ja vapaa-ajan toimialajohtaja nimitetään enintään 7 vuoden määräajaksi.

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimialajohtaja on toimialaan kuuluvien palvelukokonaisuuksien johtajien sekä toimialan hallintojohtajan esihenkilö. Kulttuurin ja vapaa-ajan toimialajohtaja suorittaa kansliapäällikön määräämät tehtävät.

Kirjastopalvelukokonaisuutta johtaa kirjastopalvelujen johtaja.

Kulttuuripalvelukokonaisuutta johtaa kulttuurijohtaja. Kulttuurijohtaja johtaa kulttuuripolitiikkaa ja kulttuuripalvelujen kehittämistä.

Liikuntapalvelukokonaisuutta johtaa liikuntajohtaja. Liikuntajohtaja vastaa liikuntalaissa tarkoitetun yhteistyön toteuttamisesta.

Nuorisopalvelukokonaisuutta johtaa nuorisoasiainjohtaja. Nuorisoasiainjohtaja vastaa nuorisolain edellyttämästä monialaisesta yhteistyöstä nuorten palveluissa.

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan hallintoa johtaa hallintojohtaja.

Palvelukokonaisuuden johtaja ja hallintojohtaja suorittavat kulttuurin ja vapaa-ajan toimialajohtajan määräämät tehtävät.

9 § *Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan johtavat viranhaltijat*

Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan toimintaa ja hallintoa johtaa sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan toimialajohtaja, joka toimii sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunnan, sen jaostojen sekä toimialan apulaispormestarin esittelijänä. Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan toimialajohtaja nimitetään enintään 7 vuoden määräajaksi.

Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan toimialajohtaja on toimialaan kuuluvien palvelukokonaisuuksien johtajien sekä toimialan hallintojohtajan esihenkilö. Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan toimialajohtaja suorittaa kansliapäällikön määräämät tehtävät.

Perhe- ja sosiaalipalvelujen palvelukokonaisuutta johtaa perhe- ja sosiaalipalvelujen johtaja.

Terveys- ja päihdepalvelujen palvelukokonaisuutta johtaa terveys- ja päihdepalvelujen johtaja.

Sairaala-, kuntoutus- ja hoivapalvelujen palvelukokonaisuutta johtaa sairaala-, kuntoutus- ja hoivapalvelujen johtaja.

Pelastustoimen palvelukokonaisuutta johtaa pelastuskomentaja.

Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan hallintoa johtaa hallintojohtaja.

Palvelukokonaisuuden johtaja ja hallintojohtaja suorittavat sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan toimialajohtajan määräämät tehtävät.

10 § *Johtavien viranhaltijoiden sijaisuudet*

Kansliapäällikön tai kaupunginkanslian muun johtavan viranhaltijan ollessa estyneenä hänen tehtäviään hoitaa kansliapäällikön määräämä viranhaltija.

Tarkastusjohtajan ollessa estyneenä hänen tehtäviään hoitaa tarkastuslautakunnan määräämä viraston viranhaltija. Tarkastusviraston muun johtavan viranhaltijan ollessa estyneenä hänen tehtäviään hoitaa tarkastusjohtajan määräämä henkilö.

Liikelaitoksen toimitusjohtajan ollessa estyneenä hänen tehtäviään hoitaa liikelaitoksen johtokunnan määräämä viranhaltija.

Toimialajohtajan ollessa estyneenä hänen tehtäviään hoitaa toimialalautakunnan määräämä viranhaltija.

Palvelukokonaisuuden johtajan ja hallintojohtajan ollessa estyneenä hänen tehtäviään hoitaa toimialajohtajan määräämä viranhaltija.

6 luku **Kaupunkikonserni**

1 § *Kaupunkikonserni*

Kaupunki tytäryhteisöineen muodostaa Helsingin kaupunkikonsernin. Tytäryhteisöjä ovat yhteisöt, joissa kaupungilla on kirjanpitolaissa tarkoitettu määräysvalta. Tytäryhteisöön rinnastetaan myös kaupungin määräysvaltaan kuuluva säätio.

2 § *Konsernijohto*

Kaupungin konsernijohtoon kuuluvat

- 1 kaupunginvaltuusto
- 2 kaupunginhallitus
- 3 kaupunginhallituksen konsernijaosto
- 4 pormestari ja apulaispormestarit
- 5 kansliapäällikkö.

III osa **TOIMIELINTEN, LUOTTAMUSHENKILÖIDEN JA JOHTAVIEN VIRANHALTIJOIDEN TOIMIVALTA**

7 luku **Kaupunginvaltuuston toimivalta**

1 § *Kaupunginvaltuuston toimivalta*

Ellei toimivallasta ole muutoin säädetty tai määrätty, kaupunginvaltuusto päättää

- 1 merkittävistä ja taloudellisesti laajakantoisista kaupungin hallinnon järjestämisen periaatteista
- 2 liikenteen, viheralueen tai muun yleisen alueen yleissuunnitelmista, kun kustannusarvio ylittää 10 miljoonaa euroa

- 3 kaupungin hankkeita koskevista hankesuunnitelmista, kun kustannusarvio ylittää 10 miljoonaa euroa, lukuun ottamatta niitä hankkeita, joista on päätetty kohdan 2 nojalla yleissuunnitelmassa ja joita koskeva hankesuunnitelma ei olennaisesti poikkea yleissuunnitelmasta
- 4 maankäyttö- ja rakennuslaissa tarkoitetusta kehittämisalueesta
- 5 kiinteän omaisuuden hankkimisesta, jos kauppahinta ylittää 10 miljoonaa euroa eikä kysymys ole lunastusoikeuden käyttämisestä
- 6 kiinteän omaisuuden luovuttamisesta, milloin luovutettavan omaisuuden kauppahinta ylittää 10 miljoonaa euroa
- 7 ottaa vuokralle maanvuokrasopimuksin kiinteää omaisuutta kerrallaan yli 30 vuodeksi tai kun sopimuksen ennakoitu kokonaisarvo ylittää 10 miljoonaa euroa
- 8 vahvistaa yli 30 vuoden pituisten maanvuokrasopimusten yleiset vuokrausperiaatteet
- 9 ottaa vuokralle liikehuoneiston, kun sopimuksen ennakoitu kokonaisarvo ylittää 10 miljoonaa euroa
- 10 maankäyttö- ja rakennuslain mukaisesta asemakaavan toteamisesta vanhentuneeksi
- 11 luovuttaa kaupungin irtainta omaisuutta, kun omaisuuden arvo ylittää 5 miljoonaa euroa
- 12 taloudellisesti tai periaatteellisesti merkittävän uuden sosiaalihuollon asiakasmaksun tai terveydenhuollon potilasmaksun käyttöön ottamisesta tai tällaisen maksun käytöstä luopumisesta
- 13 taloudellisesti tai periaatteellisesti merkittävän, kunnan harkinnassa olevan sosiaalisen tuen tai etuuden käyttöön ottamisesta tai käytöstä luopumisesta
- 14 perusterveydenhuollon jonkin osa-alueen ja erikoissairaanhoidossa jonkin erikoisalan sekä tietyn, suuruudeltaan merkittävän väestöosan joidenkin terveyspalvelujen tuottamisen aloittamisesta ja lopettamisesta kaupungin omana toimintana
- 14a sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetussa laissa tarkoitetusta sosiaali- ja terveydenhuollon palvelustrategiasta
- 14b pelastustoimen järjestämisestä annetussa laissa tarkoitetusta pelastustoimen palvelutasopäätöksestä
Henkilöstöasiat
- 15 kansliapäällikön, toimialajohtajan ja tarkastusjohtajan virkaan ottamisesta sekä näiden virkojen ja viranhaltijoiden siirtämisestä toimialalta toiseen tai toimialan ja keskuhallinnon välillä
- 16 virkavapaan myöntämisestä kansliapäällikölle yli yhdeksän kuukauden ajaksi sekä hänen sijaisensa ottamisesta täksi ajaksi
- 17 kansliapäällikön, toimialajohtajan ja tarkastusjohtajan avoimen viran määräaikaisesta hoitajasta, jos virkamääräys annetaan yli yhdeksän kuukauden ajaksi
Talousasiat
- 18 osana talousarviota ja -suunnitelmaa toimialoille ja liikelaitoksille toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet, asettaa tytäryhteisöille ja kaupungin määräysvallassa oleville säätiöille tavoitteita sekä kaupunkikonsernille yhteisiä tavoitteita

- 19 vuosittain talousarvion käsittelyn yhteydessä talousarvion sitovuustason sekä määrärahoille että toiminnallisille tavoitteille ottaen huomioon sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen eriyttämiselvoitteet
- 20 talousarvion ja -suunnitelman hyväksymisen yhteydessä enimmäislainanottovaltuuksista ja talousarviolainojen myöntövaltuuksista
- 21 talousarvioon tehtävistä muutoksista
- 22 poistosuunnitelman hyväksymisestä
- 23 rahastojen säännöistä.

8 luku **Kaupunginhallituksen ja sen jaostojen toimivalta**

1 § *Kaupunginhallituksen toimivalta*

Ellei toimivallasta ole muutoin säädetty tai määrätty, kaupunginhallitus

- 1 seuraa, että kaupungin toimielimet, keskushallinto ja toimialat toimivat kaupunginvaltuuston asettamien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden mukaisesti sekä asettaa kaupungin toimielimille, keskushallinnolle ja toimialoille tavoitteita ja seuraa niiden toteutumista
- 2 vastaa konserniohjauksen ja -valvonnan järjestämisestä sekä asettaa yhteisöille ja säätiöille, joissa kaupungilla on määräysvaltaa, tavoitteita sekä seuraa niiden toteutumista
- 3 päättää yhteisöjen ja säätiöiden perustamisesta
- 4 vastaa asiakirjahallinnon järjestämisen perusteista ja määrää asiakirjahallintoa johtavan viranhaltijan ja tämän tehtävät
- 5 vastaa, että kaupunki täyttää tietosuojalainsäädännön mukaiset velvoitteet ja valvoo velvoitteiden toteutumista sekä päättää tietosuojavastaavan virkaan ottamisesta
- 6 vahvistaa hallintosäännössä määrätty muiden toimielinten päätöksentekoa koskevat rajat
- 7 hyväksyy kaupunkikonsernin sisäistä valvontaa, riskienhallintaa ja sopimusten hallintaa koskevat ohjeet sekä sisäisen tarkastuksen toimintaohjeen
- 8 päättää 24 luvun 4 §:ssä tarkoitetuista asiakirjoista ja tiedonantamisesta perittävistä maksuista
- 8a päättää jäsenten ja jäsen ehdokkaiden nimeämisestä HUS-yhtymän toimielimiin, edustajan ja varaedustajan nimeämisestä HUS-yhtymän yhtymäkokoukseen sekä toimiohjeiden antamisesta kaupunkia HUS-yhtymän yhtymäkokouksessa edustavalle kaupungin kannan ottamiseksi käsiteltäviin asioihin
Henkilöstöasiat
- 9 vastaa kaupungin henkilöstöpolitiikasta
- 10 päättää palvelukokonaisuuden johtajan, liikelaitoksen johtajan sekä muiden kansliapäällikköä seuraavan alemman organisaatiotason johtavien viranhaltijoiden virkaan ottamisesta sekä näiden virkojen ja viranhaltijan siirtämisestä toimialalta toiseen tai toimialan ja keskushallinnon välillä
- 11 päättää kansliapäällikön palkasta ja palkan määräytymisperusteesta sekä palkan harkinnanvaraisesta tarkistamisesta ja muusta palkitsemisesta

- 12 hyväksyy taloudellisesti merkittävät paikalliset virka- ja työehtosopimukset
- 13 päättää viran perustamisesta ja lakkauttamisesta
- 14 päättää sellaisen viran haettavaksi julistamisesta, johon kaupunginvaltuusto ottaa viranhaltijan
- 15 vahvistaa kaupunginvaltuuston tekemän ehdollisen virkasuhteeseen ottamisen
- 16 päättää sellaisen avoimen viran määräaikaisesta hoitajasta, johon kaupunginvaltuusto ottaa viranhaltijan, enintään kuitenkin yhdeksän kuukauden ajaksi
- 17 toteaa kansliapäällikön, toimialajohtajan ja tarkastusjohtajan virkasuhteen päättymisen viranhaltijan suorittaman irtisanomisen perusteella
- 18 päättää virkavapaan myöntämisestä kansliapäällikölle enintään yhdeksän kuukauden ajaksi sekä sijaisen ottamisesta täksi ajaksi
- 19 päättää muista kansliapäällikön virkasuhteeseen liittyvistä asioista.

Ellei toimivallasta ole muutoin säädetty tai määrätty, kaupunginhallitus päättää tai hyväksyy perusteet ja rajat, joiden mukaan muu toimielin tai viranhaltija päättää,

- 1 kunnallisveron, kiinteistöveron tai sairausvakuutusmaksun osittaisesta tai täydellisestä vapautuksesta
 - 2 kaupungin maa- ja vesialueiden varaamisesta rakentamiseen
 - 3 osakkeiden ja osuuksien hankkimisesta ja luovuttamisesta
 - 4 palvelussuhdeasuntoja koskevista periaatteista
 - 5 työllisyyden edistämisen kuntakoikeilusta annetun lain mukaisten tehtävien hoitamisesta, kokeilualueen kunnan päätöksestä tehdyn oikaisuvaatimuksen käsittelevästä viranomaisesta sekä kaupungin puhevallan käyttämisestä kokeilualueen kunnan päätöksiä koskevissa muutoksenhaku- ja lailisuusvalvonta-asioissa
 - 6 kunnan tartuntatautien torjunnasta vastaavalle toimielimelle säädettyjen tai määrättyjen tehtävien hoitamisesta
- Taloussasiat
- 7 vuosittain talousarvion laatimisoheista sekä talousarvion noudattamisoheista ottaen huomioon sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen eriyttämisvaatimukset
 - 8 tasehallinnan yleisistä periaatteista
 - 9 sijoitustoimintaa, vakuuttamista ja avustuksia koskevista ohjeista
 - 10 henkilöstökassan säännöistä
 - 11 antolainojen osalta velan yleisistä ehdoista
 - 12 sellaisen maksun suorittamisesta, joka on kaupunkia sitova eikä sitä ole mainittu talousarviossa
 - 13 lainojen myöntämisestä
 - 14 kirjanpidollisten rahastojen varojenkäytöstä.

Lisäksi kaupunginhallituksen tehtävänä on päättää asioista, joita ei ole säädetty tai määrätty muulle kaupungin toimielimelle, viranhaltijalle tai luottamushenkilölle.

2 § *Kaupunginhallituksen elinkeinojaoston toimivalta*

Ellei toimivallasta ole muutoin säädetty tai määrätty, kaupunginhallituksen elinkeinojaosto päättää,

- 1 elinkeinopolitiikkaa ja kilpailukykyä koskevista periaatteista sekä seuraa niiden toteutumista
- 2 työllisyydenhoidon periaatteista sekä seuraa niiden toteutumista
- 3 maahanmuuttoa koskevista periaatteista sekä seuraa niiden toteutumista
- 4 kansainvälisiä asioita ja kaupunkimarkkinointia koskevista periaatteista sekä seuraa niiden toteutumista
- 5 korkeakoulujen kanssa tehtävän yhteistyön periaatteista sekä seuraa niiden toteutumista
- 6 innovaatorahaston käytöstä
- 7 kaupungin omistamien yritys- ja teollisuustonttien varaamisesta elinkeinotoiminnan tarpeisiin.

3 § *Kaupunginhallituksen konsernijaoston toimivalta*

Ellei toimivallasta ole muutoin säädetty tai määrätty, kaupunginhallituksen konsernijaosto päättää,

- 1 jäsenien ja jäsen ehdokkaiden nimeämisestä yhteisöjen ja säätiöiden toimielimiin
- 2 toimiohjeiden antamisesta kaupunkia eri yhteisöissä ja säätiöissä edustavalle kaupungin kannan ottamiseksi käsiteltäviin asioihin, silloin kun kyseessä on taloudellisesti merkittävä tai periaatteellisesti laajakantoinen asia
- 3 osakkeenomistajalle kuuluvan päätösvallan käyttämisestä silloin, kun päätös tehdään yhtiökokousta pitämättä ja kun kysymyksessä on taloudellisesti merkittävä tai periaatteellisesti laajakantoinen asia
- 4 vaatimuksen tekemisestä ylimääräisen yhtiökokouksen tai vastaavan kokouksen koollekutsumiseksi
- 5 osakassopimuksen ja muiden vastaavien asiakirjojen hyväksymisestä sekä niihin tehtävistä muutoksista.

9 luku **Pormestarin ja apulaispormestarin toimivalta****1 §** *Pormestarin toimivalta*

Ellei toimivallasta ole muutoin säädetty tai määrätty, pormestari

- 1 seuraa keskushallinnon ja siihen kuuluvien liikelaitosten toimintaa
- 2 vastaa kuntalaisten osallisuuden ja vuorovaikutuksen toteutumisesta
- 3 vastaa kaupungin kansainvälisestä, kansallisesta ja seudullisesta edunvalvonnasta ja edustamisesta
- 4 antaa toimiohjeita kaupunkia eri yhteisöissä ja säätiöissä edustavalle kaupungin kannan ottamiseksi käsiteltäviin asioihin silloin kun kyseessä ei ole taloudellisesti merkittävä tai periaatteellisesti laajakantoinen asia
- 5 vastaa osaltaan kaupungin edun valvomisesta niissä yhteisöissä ja säätiöissä, joissa kaupungilla on määräysvaltaa

- 6 ottaa tarvittaessa kaupunginhallituksen käsiteltäväksi asian, jossa asianomainen viranomainen on tehnyt päätöksen
- 7 tekee esityksiä ja antaa kaupunginhallitukselta pyydettyjä lausuntoja sekä huolehtii näihin rinnastettavista muista tehtävistä, jollei asiaa sen periaatteellisen tai taloudellisen merkityksen johdosta ole saatettava kaupunginhallituksen käsiteltäväksi
- 8 antaa ympäristösuojelulain 144 §:n nojalla määräyksiä liikenteen rajoittamisesta ja pölynsidontatoimenpiteisiin ryhtymisestä sekä joukkoliikenteen maksuttomuudesta
- 9 päättää kaupunginhallituksen käyttöön varattujen määrärahojen käyttämisestä kaupunginhallituksen päättämässä rajoissa.

Ellei toimivallasta ole muutoin säädetty tai määrätty, pormestari päättää tai hyväksyy perusteet ja rajat, joiden mukaan viranhaltija päättää,

- 1 kaupungin viestintää sekä suhde- ja tiedotustoimintaa koskevista asioista
- 2 kaupungintalon ja siihen liittyvien edustustilojen käytöstä.

2 § *Apulaispormestarin toimivalta*

Ellei toimivallasta ole muutoin määrätty, apulaispormestari

- 1 seuraa toimialan ja siihen kuuluvan liikelaitoksen toimintaa
- 2 valvoo kaupunkistrategian ja talousarvion toteutumista toimialalla
- 3 huolehtii omalta osaltaan toimialan asioiden viestinnästä
- 4 vastaa toimialallaan kuntalaisten osallisuuden ja vuorovaikutuksen toteutumisesta
- 5 vastaa toimialallaan kaupungin kansainvälisestä, kansallisesta ja seudullisesta edunvalvonnasta ja edustamisesta
- 6 antaa toimialallaan toimiohjeita kaupunkia eri yhteisöissä ja säätiöissä edustavalle kaupungin kannan ottamiseksi käsiteltäviin asioihin silloin kun kyseessä ei ole taloudellisesti merkittävä tai periaatteellisesti laajakantoinen asia
- 7 vastaa toimialallaan osaltaan kaupungin edun valvomisesta niissä yhteisöissä ja säätiöissä, joissa kaupungilla on määräysvaltaa.

10 luku **Toimialalautakunnan yleinen toimivalta**

1 § *Toimialalautakunnan yleinen toimivalta*

Toimialalautakunta valvoo, että toimialan toiminta on kaupunkistrategian ja talousarvion sekä kaupunginvaltuuston ja kaupunginhallituksen asettamien tavoitteiden mukaista.

Ellei toimivallasta ole muutoin säädetty tai määrätty, toimialalautakunta päättää,

- 1 toimialan tavoitteista sekä niiden toteutumisen seurannasta
- 2 toimialan palvelukokonaisuutta seuraavan tason organisaatiosta
- 3 palvelukokonaisuuden johtajan suoran alaisen sekä toimialan hallintojohtajan virkaan ottamisesta
- 4 alaiselleen toimialalle tulosbudjetin ja toimintasuunnitelman, jotka sisältävät talousarvioon perustuvat tulostavoitteet, tarvittavat toimenpiteet ja resurssit sekä toiminnasta kertyvät tulot ja aiheutuvat menot
- 5 kaupungin tilinpäätöksen yhdisteltävistä toimialakohtaisista tilinpäätöstiedoista

- 6 hyödyke- ja hyödykeryhmäkohtaisista poistoajoista kaupunginvaltuuston hyväksymän poistosuunnitelman rajoissa
- 7 toimialan sisäisen valvonnan, riskienhallinnan ja sopimusten hallinnan kuvauksen hyväksymisestä.

Ellei toimivallasta ole muutoin säädetty tai määrätty, toimialalautakunta omalla toimialallaan päättää tai hyväksyy perusteet ja rajat, joiden mukaan viranomaisen päättää,

- 1 hinnoista, maksuista, vuokrista ja korvauksista sekä vapautuksesta toimialalle kohdistettavan maksun, korvauksen ja muun saatavan suorittamisesta
- 2 kaupunginhallituksen vahvistamissa rajoissa toimialan irtaimen omaisuuden luovuttamisesta lukuun ottamatta osakkeita
- 3 hankinnoista lukuun ottamatta osakkeita
- 4 tilahanketta koskevan tarveselvityksen hyväksymisestä
- 5 kaupunginhallituksen vahvistamissa rajoissa muun kuin tilahanketta koskevan suunnitelman ja piirustuksen hyväksymisestä
- 6 hallintaoikeutensa puitteissa maa- ja vesialueiden, tilojen ja laitteiden vuokralle antamisesta sekä muusta käyttöön luovuttamisesta kerrallaan enintään 10 vuoden ajaksi samoin kuin toistaiseksi, jos vuokrasuhde on sovittu päättyväksi enintään kuuden kuukauden kuluttua irtisanomisesta
- 7 kaupunginhallituksen vahvistamissa rajoissa huonetilojen vuokralle ottamisesta
- 8 kokonaisesta tai osittaisesta vapautuksesta toimialan henkilöstöön kuuluvalle hänen velvollisuudestaan korvata virka- tai työtehtävissä aiheuttamansa vahinko, ellei asianomainen ole aiheuttanut sitä tahallaan tai törkeällä tuottamuksella.
- 9 valtionperintönä saadun ja toimialalle osoitetun omaisuuden käytöstä

11 luku **Liikelaitoksen johtokunnan ja johtajan yleinen toimivalta**

1 § *Liikelaitoksen johtokunnan yleinen toimivalta*

Ellei toimivallasta ole muutoin säädetty tai määrätty, liikelaitoksen johtokunta

- 1 päättää liikelaitoksen organisaation ylimmästä tasosta
- 2 ottaa liikelaitoksen johtajan suoran alaisen
- 3 päättää alaiselleen liikelaitokselle tulosbudjetin ja toimintasuunnitelman, jotka sisältävät talousarvioon perustuvat tulostavoitteet, tarvittavat toimenpiteet ja resurssit sekä toiminnasta kertyvät tulot ja aiheutuvat menot
- 4 päättää kaupungin tilinpäätökseen yhdisteltävistä liikelaitoskohtaisista tilinpäätöstiedoista
- 5 päättää hyödyke- ja hyödykeryhmäkohtaisista poistoajoista kaupunginvaltuuston hyväksymän poistosuunnitelman rajoissa
- 6 hyväksyy liikelaitoksen sisäisen valvonnan, riskienhallinnan ja sopimusten hallinnan kuvauksen
- 7 päättää liikelaitoksen johtajan tuloksiin tai suoritukseen perustuvasta palkitsemisesta
- 8 päättää muista liikelaitoksen johtajan virkasuhteeseen liittyvistä asioista.

Ellei toimivallasta ole muutoin säädetty tai määrätty, liikelaitoksen johtokunta päättää tai hyväksyy perusteet ja rajat, joiden mukaan viranhaltija päättää,

- 1 tilahanketta koskevan tarveselvityksen hyväksymisestä sekä kaupunginhallituksen vahvistamissa rajoissa tarveselvitykseen perustuvan hanke- tai muun suunnitelman hyväksymisestä
- 2 kaupunginhallituksen vahvistamissa rajoissa muun kuin tilahanketta koskevan suunnitelman ja piirustuksen hyväksymisestä
- 3 hankinnoista lukuun ottamatta osakkeita
- 4 kaupunginhallituksen vahvistamissa rajoissa liikelaitoksen investoinneista ja muista pitkävaikutteisista menoista
- 5 lainanotosta kaupunginvaltuuston vuosittain vahvistamien lainanottovaltuuksien rajoissa
- 6 hallintaoikeutensa puitteissa maa-alueiden, tilojen ja laitteiden vuokralle antamisesta sekä muusta käyttöön luovuttamisesta kerrallaan enintään kymmenen vuoden ajaksi samoin kuin toistaiseksi, jos vuokrasuhde on sovittu päättyväksi enintään kuuden kuukauden kuluttua irtisanomisesta
- 7 kaupunginhallituksen vahvistamissa rajoissa huonetilojen vuokralle ottamisesta
- 8 liikelaitoksen palvelujen hinnoittelusta ja palvelujen myyntiä koskevista sopimuksista.

2 § *Liikelaitoksen johtajan yleinen toimivalta*

Ellei toimivallasta ole muutoin säädetty tai määrätty, liikelaitoksen johtaja päättää tai hyväksyy perusteet ja rajat, joiden mukaan viranhaltija päättää,

- 1 liikelaitosta koskevista asioista ja hoitaa muutoinkin juoksevaa hallintoa
Henkilöstöasiat
- 2 ottaa palvelukseen liikelaitoksen viranhaltijat ja työntekijät
- 3 liikelaitoksen johtokunnan tekemän ehdollisen virkasuhteeseen ottamisen vahvistamisesta
- 4 alaisensa viranhaltijan virantoimituksesta pidättämisestä väliaikaisesti
- 5 liikelaitoksessa viranhaltijan siirtämisestä toiseen virkasuhteeseen ja työntekijän siirtämisestä toiseen työsuhteeseen
- 6 muista liikelaitoksen viranhaltijoiden virkasuhteisiin liittyvistä asioista
- 7 muista liikelaitoksen henkilöstöasioista
Talousasiat
- 8 menojen hyväksymiseen oikeutetuista henkilöistä ja hyväksymismenettelyn järjestämisestä
- 9 pankkitilien käyttöoikeudesta ja käytön valvonnan järjestämisestä
- 10 käteiskassojen jaosta tehtäväalueellaan.

12 luku **Toimivalta keskushallinnossa**1 § *Kansliapäällikön toimivalta*

Ellei toimivallasta ole muutoin säädetty tai määrätty, kansliapäällikkö

- 1 antaa toimialajohtajalle, liikelaitoksen johtajalle ja muille vastuuhenkilöille tarvittaessa menettelytapaohjeita ja määräyksiä sekä antaa hallintoa koskevia määräyksiä ja ohjeita
- 2 vastaa kaupunkikonsernin kokonaisedun huomioon ottamisesta niissä yhteisöissä, liikelaitoksissa ja säätiöissä, joissa kaupungilla on määräysvaltaa
- 3 päättää varautumisen ja jatkuvuudenhallinnan järjestämisestä ja toimeenpanosta
- 4 asettaa kahta tai useampaa toimialaa käsittelevät työryhmät
- 5 hyväksyy kaupunginkanslian toimintasäännön
- 6 päättää kokonaisesta tai osittaisesta vapautuksesta keskushallinnon henkilöstöön kuuluvalle hänen velvollisuudestaan korvata virka- tai työtehtävissä aiheuttamansa vahinko, ellei asianomainen ole aiheuttanut sitä tahallaan tai törkeällä tuottamuksella
- 7 hyväksyy kaupunginkanslian sisäisen valvonnan, riskienhallinnan ja sopimusten hallinnan kuvauksen
Henkilöstöasiat
- 8 päättää toimialajohtajan, palvelukokonaisuuden johtajan, liikelaitoksen johtajan, kaupunginkanslian osastopäälliköiden ja toimialojen hallintojohtajien palkasta, palkan määräytymisperusteesta ja palkan harkinnanvaraisesta tarkistamisesta sekä näiden tehtävien vaativuusluokittelusta ja siihen perustuvasta palkasta
- 9 päättää toimialajohtajan ja kaupunginkanslian osastopäälliköiden muusta kuin 8 kohdassa tarkoitettusta palkitsemisesta
- 10 päättää viran ja viranhaltijan siirtämisestä toimialalta toiseen tai toimialan ja keskushallinnon välillä sekä päättää työntekijän siirtämisestä toimialalta toiseen tai toimialan ja keskushallinnon välillä
- 11 vahvistaa kaupunginhallituksen tekemän ehdollisen virkasuhteeseen ottamisen
- 12 päättää muista toimialajohtajien virkasuhteisiin liittyvistä asioista
- 13 päättää muista tarkastusjohtajan henkilöstöasioista
Talousasiat
- 14 hyväksyy kaupunginkanslian tulosbudjetin ja toimintasuunnitelman
- 15 hyväksyy kaupunginkanslian tilinpäätöstiedot
- 16 hyväksyy kaupunginkanslian poistoajat kaupunginvaltuuston hyväksymän poistosuunnitelman rajoissa
- 17 päättää mitkä hankinnat kaupungissa toteutetaan yhteishankintoina
- 18 päättää tarvittaessa toimialojen tai liikelaitosten toimimisesta yhteishankintayksikkönä yksittäisissä hankinnoissa
- 19 päättää talousarviossa kaupunginhallituksen käyttöön annetun määrärahan käytöstä 500.000 euroon asti

- 20 päättää menojen hyväksymiseen oikeutetuista henkilöistä ja hyväksymismenettelyn järjestämisestä
- 21 päättää pankkitilien käyttöoikeudesta ja käytön valvonnan järjestämisestä
- 22 päättää käteiskassojen jaosta tehtäväalueellaan.

Ellei toimivallasta ole muutoin säädetty tai määrätty, kansliapäällikkö päättää tai hyväksyy perusteet ja rajat, joiden mukaan viranhaltija päättää,

- 1 kaupungin puolesta Euroopan Unionin rahoituksen hakemisesta
- 2 hankinnoista lukuun ottamatta osakkeita
- 3 kaupunginhallituksen vahvistamissa rajoissa huonetilojen vuokralle ottamisesta
- 4 tilahanketta koskevan tarveselvityksen hyväksymisestä
- 5 kaupunginhallituksen vahvistamissa rajoissa muun kuin tilahanketta koskevan suunnitelman ja piirustuksen hyväksymisestä
- 6 tilojen ja laitteiden vuokralle antamisesta sekä muusta käyttöön luovuttamisesta kerrallaan enintään viiden vuoden ajaksi samoin kuin toistaiseksi, jos vuokrasuhde on sovittu päättyväksi enintään kuuden kuukauden kuluttua irtisanomisesta
- 7 kaupunginhallituksen vahvistamissa rajoissa irtaimen omaisuuden luovuttamisesta lukuun ottamatta osakkeita
- 8 kaupunginvaltuuston, kaupunginhallituksen ja pormestarin päätöksiin perustuvien kaupunginvaltuuston ja kaupunginhallituksen käyttövaroista suoritettavien maksujen hyväksymisestä
- 8a keskushallinnon käytettävissä olevien avustusmäärärahojen jakamisesta ja avustusten käytön valvonnasta
- 8b kotoutumisen edistämisestä annetun lain mukaisten kunnalle kuuluvien tehtävien hoitamisesta
Henkilöstöasiat
- 9 ottaa palvelukseen kaupunginkanslian viranhaltijat ja työntekijät
- 10 keskushallinnossa viranhaltijan siirtämisestä toiseen virkasuhteeseen ja työntekijän siirtämisestä toiseen työsuhteeseen
- 11 alaisensa viranhaltijan sekä liikelaitoksen johtajan virantoimituksesta pidättämisestä väliaikaisesti
- 12 muista kaupunginkanslian viranhaltijoiden virkasuhteisiin liittyvistä asioista
- 13 muista kaupunginkanslian henkilöstöasioista.

2 § *Hallintojohtajan toimivalta*

Ellei toimivallasta ole muutoin säädetty tai määrätty, hallintojohtaja antaa hallintoa ja päätösvalmistelua koskevia menettelyohjeita.

3 § *Henkilöstöjohtajan toimivalta*

Ellei toimivallasta ole muutoin säädetty tai määrätty tai ellei henkilöstöjohtaja ole määrännyt tehtävää muulle viranhaltijalle, henkilöstöjohtaja

- 1 huolehtii kunnallisessa pääsopimuksessa tarkoitetuista ja vastaavista paikallisneuvotteluista

- 2 päättää virka- ja työehtosopimusten täytäntöönpanosta
- 3 päättää tehtävien vaativuusluokittelusta ja tarkastusjohtajaa lukuun ottamatta siihen perustuvasta palkasta
- 4 hyväksyy kaupungin puolesta sellaiset paikalliset virka- ja työehtosopimukset, joilla ei ole taloudellisesti merkittävää vaikutusta
- 5 panee täytäntöön vuosittaiset palvelussuhdeasuntojen vuokrantarkistukset kaupunginhallituksen vahvistamien palvelussuhdeasuntoja koskevien periaatteiden mukaisesti
- 6 myöntää kaupungin omien eläkesääntöjen mukaiset eläkkeet ja kasvatustukset sekä ylimääräiset eläkkeet kaupunginhallituksen vahvistamien periaatteiden mukaisesti
- 7 antaa henkilöstöhallintoa koskevia menettelyohjeita.

4 § *Rahoitusjohtajan toimivalta*

Ellei toimivallasta muutoin ole säädetty tai määrätty tai ellei rahoitusjohtaja ole määrännyt tehtävää muulle viranhaltijalle, rahoitusjohtaja

- 1 päättää kaupunginhallituksen hyväksymien periaatteiden mukaisesti kaupungin rahavarojen sijoittamisesta
- 2 päättää kaupunginvaltuuston hyväksymissä rajoissa talousarvio- ja tilapäislainojen ottamisesta, lainojen takaisinmaksusta, lainojen korko- ja valuuttasuojauksen tekemisestä johdannaissopimuksin ja lainaehtojen muuttamisesta
- 3 päättää kaupungin saatavien vakuudeksi vahvistettujen kiinnitysten etusijajärjestyksen muuttamisesta sekä kaupungin myöntämien lainojen ja antamien takausten ylivakuutena olevien vakuuksien palauttamisesta
- 4 huolehtii kaupungin vakuutusasioiden hoitamisesta
- 5 päättää keskushallinnon osalta hinnoista, maksuista, vuokrasta, kaupungin ja konsern pankin sisäisistä hyvitetävistä ja veloitettavista koroista, korvauksista sekä vapautuksesta keskushallinnolle tulevan maksun, korvauksen ja muun saatavan suorittamisesta, sekä myös vapautuksesta silloin, jos asiaa ei ole määrätty tietyn toimialan tehtäviin
- 6 päättää irtaimen omaisuuden siirrosta toimialalta ja liikelaitokselta toiselle
- 7 hakee kaupungin puolesta valtionosuudet ja -avustukset sekä niihin verrattavat etuudet
- 8 päättää leasingrahoitusta koskevasta puitesopimuksesta talousarviossa vahvistettujen valtuuksien puitteissa
- 9 päättää tilien avaamisesta ja lopettamisesta kaupungin nimiin
- 10 päättää muiden kuin kaupungin kokonaan omistamien tai muutoin kokonaan määräysvallassa olevien tytä- ja konserniyhteisöjen liittymisestä konsernitilijärjestelmään sekä konsernitilijärjestelmän sisäisistä limiiteistä
- 11 päättää kaupunginkanslian, tarkastusviraston, toimialojen ja liikelaitosten käteisvarojen enimmäismäärästä.

4a § Strategiajohtajan toimivalta

Ellei toimivallasta ole muutoin säädetty tai määrätty, strategiajohtaja päättää tutkimusluvista, kun tutkimushanke kohdistuu samanaikaisesti keskushallintoon ja kaikkiin toimialoihin taikka silloin, kun tutkimushanke koskee useampaa kaupunginkanslian osastoa.

5 § Kaupunginlakimiehen toimivalta

Ellei toimivallasta ole muutoin säädetty tai määrätty, kaupunginhallitus yksittäistapauksessa toisin päätä tai ellei kaupunginlakimies ole määrännyt tehtävää muulle viranhaltijalle, kaupunginlakimies

- 1 käyttää kaupungin puhevaltaa tuomioistuimissa tai missä muuten kaupungin edunvalvonta tulee kyseeseen
- 2 käyttää kaupungin puhevaltaa hallintoa koskevissa muutoksenhakuasioissa, mikäli hän yhtyy muutoksenhaun kohteena olevaan kaupungin viranomaisen tekemään päätökseen
- 3 päättää oikeudenkäyntiavun antamisesta kaupungin palveluksessa olevalle virantoinituksessa tai työssä sattuneiden tapausten johdosta
- 4 päättää toimenpiteisiin ryhtymisestä vahingonkorvauksen perimiseksi vahingon aiheuttaneelta kaupungin palveluksessa olevalta
- 5 päättää vahingonkorvauksesta silloin, kun kaupunki on korvausvelvollinen, kun asiaa ei ole kohdistettavissa tietylle toimialalle taikka kun vahingon korvaaminen katsotaan kohtuulliseksi
- 6 hakee valtion perintönä saaman omaisuuden luovuttamista kaupungille ja ottaa sen vastaan, samoin kuin ottaa vastaan kaupungille lahjoitetun tai testamentatun omaisuuden, mikäli sen arvo ylittää 100.000 euroa tai mikäli lahjoittaja tai testamentin tekijä ei ole osoittanut omaisuutta tietylle toimialalle.

Ellei toimivallasta ole muutoin määrätty, kaupunginhallituksen konsernijaosto toisin päätä tai ellei kaupunginlakimies ole määrännyt tehtävää muulle viranhaltijalle, kaupunginlakimies käyttää kaupungin puhevaltaa yhtiö-, yhtymä- ja vuosikokouksissa ja silloin, kun yhtiökokousta pitämättä tehdään päätös asiassa, joka ei ole taloudellisesti merkittävä tai periaatteellisesti laajakantoinen.

13 luku Tarkastuslautakunnan ja -johtajan toimivalta**1 § Tarkastuslautakunnan toimivalta**

Tarkastuslautakunta valvoo, että tarkastusviraston toiminta on kaupunkistrategian ja talousarvion sekä kaupunginvaltuuston ja tarkastuslautakunnan asettamien tavoitteiden mukaista.

Ellei toimivallasta ole muutoin säädetty tai määrätty, tarkastuslautakunta

- 1 päättää tarkastusviraston tavoitteista ja niiden toteutumisen seurannasta
- 2 päättää tarkastusviraston tulosbudjetin ja toimintasuunnitelman, jotka sisältävät talousarvioon perustuvat tulostavoitteet, tarvittavat toimenpiteet ja resurssit sekä toiminnasta kertyvät tulot ja aiheutuvat menot
- 3 päättää kaupungin tilinpäätökseen yhdisteltävistä tarkastusviraston tilinpäätöstiedoista
- 4 päättää hyödyke- ja hyödykeryhmäkohtaisista poistoajoista kaupunginvaltuuston hyväksymän poistosuunnitelman rajoissa

- 5 päättää tarkastusviraston sisäisen valvonnan, riskienhallinnan ja sopimusten hallinnan kuvauksen hyväksymisestä
- 6 päättää arviointipäällikön ja tarkastuspäällikön virkaan ottamisesta
- 7 päättää virka- ja työehtosopimusten sekä muiden sopimusten täytäntöönpanosta tarkastusjohtajan osalta
- 8 valmistelee kaupunginvaltuustolle esityksen tilintarkastajan valinnasta, tekee tilintarkastussopimuksen ja valvoo sopimuksen noudattamista. Valinnan valmistelun yhteydessä lautakunta määrittelee tilintarkastajan toimikauden pituuden, joka voi olla enintään kuusi vuotta
- 9 hyväksyy suunnitelman kaupunkikonserniin kuuluvien yhteisöjen ja säätiöiden tilintarkastuksen järjestämisestä ja nimeää ehdokkaat näiden tilintarkastajiksi, ellei se erityisestä syystä ole antanut nimeämisoikeutta lautakunnan puheenjohtajalle. Tytäryhteisöjen tilintarkastaja voi olla eri kuin kaupungin tilintarkastaja
- 10 toimii kuntalain 84 §:ssä säädetyn sidonnaisuusrekisterin rekisterinpitäjänä ja saattaa sidonnaisuusilmoitukset valtuustolle tiedoksi vähintään kaksi kertaa vuodessa
- 11 asettaa keskuudestaan tarvittavat toimikunnat arvioinnin valmistelua varten
- 12 tekee tarkastusjohtajan valinnasta kaupunginvaltuustolle esityksen kaupunginhallituksen annettua hakijoista lausuntonsa
- 13 päättää tarkastusjohtajan palkasta kaupungin yleisten palkanmääräytymisperusteiden mukaisesti sekä palkan harkinnanvaraisesta tarkistamisesta ja muusta palkitsemisesta
- 14 päättää tarkastusjohtajan avoimen viran määräaikaisesta hoitajasta, enintään kuitenkin yhdeksän kuukauden ajaksi
- 15 päättää virkavapaan myöntämisestä tarkastusjohtajalle enintään yhdeksän kuukauden ajaksi sekä sijaisen ottamisesta täksi ajaksi.

Ellei toimivallasta ole muutoin säädetty tai määrätty, tarkastuslautakunta päättää tai hyväksyy perusteet ja rajat, joiden mukaan tarkastusjohtaja päättää,

- 1 hinnoista, maksuista, vuokrista ja korvauksista sekä vapautuksesta tarkastusvirastolle kohdistettavan maksun, korvauksen ja muun saatavan suorittamisesta
- 2 tilihanketta koskevan tarveselvityksen hyväksymisestä
- 3 hankinnoista lukuun ottamatta osakkeita
- 4 huonetilojen vuokralle ottamisesta
- 5 tarkastusviraston irtaimen omaisuuden luovuttamisesta lukuun ottamatta osakkeita
- 6 kokonaisesta tai osittaisesta vapautuksesta tarkastusviraston henkilökuntaan kuuluvalla hänen velvollisuudestaan korvata virka- tai työtehtävissä aiheuttamansa vahinko, ellei asianomainen ole aiheuttanut sitä tahallaan tai törkeällä tuottamuksella.

2 § *Tarkastusjohtajan toimivalta*

Ellei toimivallasta ole muutoin säädetty tai määrätty, tarkastusjohtaja päättää,

- 1 tarkastusviraston toimintasäännöstä
- 2 vahingonkorvauksesta silloin, kun kaupunki on tarkastusvirastoa koskevissa asioissa korvausvelvollinen taikka kun vahingon korvaaminen katsotaan kohtuulliseksi

Henkilöstöasiat

- 3 ottaa palvelukseen tarkastusviraston viranhaltijat ja työntekijät
- 4 lautakunnan tekemän ehdollisen virkasuhteeseen ottamisen vahvistamisesta
- 5 alaisensa viranhaltijan virantoimituksesta pidättämisestä väliaikaisesti
- 6 tarkastusvirastossa viranhaltijan siirtämisestä toiseen virkasuhteeseen ja työntekijän siirtämisestä toiseen työsuhteeseen

Talousasiat

- 7 menojen hyväksymiseen oikeutetuista henkilöistä ja hyväksymismenettelyn järjestämisestä
- 8 pankkitilien käyttöoikeudesta ja käytön valvonnan järjestämisestä
- 9 käteiskassojen jaosta tehtäväalueellaan.

Ellei toimivallasta ole muutoin säädetty tai määrätty, tarkastusjohtaja päättää tai määrää perusteet ja rajat, joiden mukaan viranhaltija päättää,

- 1 muista tarkastusviraston viranhaltijoiden virkasuhteisiin liittyvistä asioista
- 2 muista tarkastusviraston henkilöstöasioista.

Lisäksi tarkastusjohtaja vastaa

- 1 lautakunnan määräämien arviointien ja selvitysten toteuttamisesta
- 2 tilintarkastajan kanssa sovituista viraston tilintarkastustehtävistä
- 3 varautumiseen ja jatkuvuudenhallintaan liittyvästä hallinnon ja talouden tarkastamisesta
- 4 tarkastuslautakunnan määräämistä muista tehtävistä.

14 luku Toimialojen johtavien viranhaltijoiden yleinen toimivalta**1 § Toimialajohtajan yleinen toimivalta**

Ellei toimivallasta ole muutoin säädetty tai määrätty, kukin toimialajohtaja

- 1 hyväksyy toimialan toimintasäännön
- 2 antaa palvelukokonaisuusjohtajalle ja muille vastuuhenkilöille tarvittaessa menettelytapaohjeita ja määräyksiä
- 3 vahvistaa lautakunnan tekemän ehdollisen virkasuhteeseen ottamisen
- 4 päättää menojen hyväksymiseen oikeutetuista henkilöistä ja hyväksymismenettelyn järjestämisestä
- 5 päättää pankkitilien käyttöoikeudesta ja käytön valvonnan järjestämisestä
- 6 päättää käteiskassojen jaosta tehtäväalueellaan
- 7 päättää palvelukokonaisuuden johtajan ja toimialan hallintojohtajan muusta kuin 12 luvun 1 §:n 1 momentin 8 kohdassa tarkoitetusta palkitsemisesta.

Ellei toimivallasta ole muutoin säädetty tai määrätty, toimialajohtaja päättää tai hyväksyy perusteet ja rajat, joiden mukaan viranhaltija päättää,

- 1 toimialaan kuuluvan viranomaisluvan hakemisesta

- 2 ottaa vastaan kaupungille lahjoitetun tai testamentatun ja toimialalle osoitetun omaisuuden, kun sen arvo on enintään 100.000 euroa
- 3 vahingonkorvauksesta silloin, kun kaupunki on toimialaa koskevissa asioissa korvausvelvollinen, taikka vahingon korvaaminen katsotaan kohtuulliseksi
- 4 ellei toimialalautakunta yksittäistapauksessa toisin päättä, käyttää kaupungin puhevaltaa toimialalautakunnan ja toimialan viranhaltijoiden päätöksiä koskevissa muutoksenhakusasioissa, mikäli hän yhtyy muutoksenhaun kohteena olevaan päätökseen
- 4a tutkimusluvan myöntämisestä toimialalla
Henkilöstöasiat
- 5 ottaa palvelukseen toimialan viranhaltijat ja työntekijät
- 6 toimialan lautakunnan ja sen jaoston tekemän ehdollisen virkasuhteeseen ottamisen vahvistamisesta
- 7 alaisensa viranhaltijan virantoimituksesta pidättämisestä väliaikaisesti
- 8 toimialallaan viranhaltijan siirtämisestä toiseen virkasuhteeseen ja työntekijän siirtämisestä toiseen työsuhteeseen
- 9 muista toimialan viranhaltijoiden virkasuhteisiin liittyvistä asioista
- 10 muista toimialan henkilöstöasioista.

15 luku Erityinen toimivalta kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla

1 § *Kasvatus- ja koulutuslautakunnan erityinen toimivalta*

Ellei toimivallasta ole muutoin säädetty tai määrätty, kasvatus- ja koulutuslautakunta päättää,

- 1 palvelusetelin käyttämisen periaatteista sekä vahvistaa palvelusetelin arvon
- 2 kaupungin yksityisen hoidon tuen sekä kotihoidontuen kuntalisästä
- 3 suomenkielisen päiväkodin, koulun tai oppilaitoksen perustamisesta tai lakkauttamisesta sekä ruotsinkielisen jaoston ehdotuksesta ruotsinkielisen päiväkodin, koulun tai oppilaitoksen perustamisesta tai lakkauttamisesta
- 4 ne koulut ja lukiot, joilla on yhteinen johtokunta
- 5 ammattiosaamisen toimikunnan asettamisesta näyttöjen suunnittelua ja toteuttamista varten sekä ammatillisen koulutuksen opiskeluoikeustoimikunnan asettamisesta päättämään ammatillisen opiskeluoikeuden peruuttamisesta ja palauttamisesta ja kurinpidosta.

Ellei toimivallasta ole muutoin säädetty tai määrätty, kasvatus- ja koulutuslautakunta päättää tai hyväksyy perusteet ja rajat, joiden mukaan viranhaltija päättää,

- 1 varhaiskasvatuksen ja koulutuksen järjestäjille säädetyistä tehtävistä sekä kunnalle säädetyistä varhaiskasvatuksen valvontatehtävistä
- 2 oppilaiden ja opiskelijoiden tapaturman hoitoa koskevan edun myöntämisestä
- 3 lautakunnan käytettävissä olevien avustummäärärahojen jakamisesta ja avustusten käytön valvonnasta.

2 § *Kasvatus- ja koulutuslautakunnan suomenkielisen jaotson ja ruotsinkielisen jaotson toimivalta*

Ellei toimivallasta ole toisin säädetty tai määrätty, kasvatus- ja koulutuslautakunnan suomenkielinen jaosto ja ruotsinkielinen jaosto oman kieliryhmänsä osalta päättää,

- 1 koulujen ja oppilaitosten nimistä ja toimipaikoista sekä esiopetuksen järjestämiskoista
- 2 perusopetuslain mukaisen opetuksen koulukohtaisesta sekä lukio- ja ammatillisen koulutuksen oppilaitoskohtaisesta järjestämisestä ja mitoituksesta
- 3 taiteen perusopetuksen järjestämisestä alaisissaan oppilaitoksissa
- 4 peruskoulun oppilaan erottamisesta yli kuukaudeksi ja enintään kolmeksi kuukaudeksi sekä lukion opiskelijan erottamisesta yli kuukaudeksi ja enintään yhdeksi vuodeksi samoin kuin siitä, että erottaminen voidaan panna täytäntöön ennen kuin päätös on lainvoimainen
- 5 koulujen ja lukioiden johtokunnan jäsenten ja varajäsenten sekä puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan valinnasta
- 6 koulujen ja lukioiden johtokuntien työjärjestyksistä.

Ellei toimivallasta ole muutoin säädetty tai määrätty, kasvatus- ja koulutuslautakunnan suomenkielinen jaosto tai ruotsinkielinen jaosto oman kieliryhmänsä osalta päättää tai hyväksyy perusteet ja rajat, joiden mukaan viranhaltija päättää,

- 1 kaupunkitasoisen varhaiskasvatussuunnitelman, esiopetuksen opetussuunnitelman, aamu- ja iltapäivätoiminnan toimintasuunnitelman sekä kaupunkitasoisten opetussuunnitelmien ja muiden opetuksen järjestämiseen liittyvien suunnitelmien hyväksymisestä
- 2 oppilaaksi- ja opiskelijaksioton perusteista sekä koululaisten aamu- ja iltapäivätoimintaan ottamisen ja sijoittamisen perusteista
- 3 esiopetuksen matkaeduista, oppilaiden koulumatkaeduista sekä oppilaiden ja opiskelijoiden harkinnanvaraisista opintososiaalisista eduista
- 4 esiopetuksen, koulujen ja oppilaitosten työn aloittamisesta, lomien ajankohdista ja vapaapäivistä.

Lisäksi ruotsinkielinen jaosto tekee lautakunnalle ehdotuksen

- 1 ruotsinkielisen päiväkodin, koulun tai oppilaitoksen perustamisesta tai lakkauttamisesta
- 2 sellaisten ruotsinkielisten päiväkotien, koulujen ja oppilaitosten tilahankkeita koskevien tarveselvitysten hyväksymisestä, joista päättää kasvatus- ja koulutuslautakunta.

3 § *Koulujen ja lukioiden johtokuntien erityinen toimivalta*

Ellei toimivallasta ole muutoin säädetty tai määrätty, koulujen ja lukioiden johtokunta

- 1 hyväksyy vuosittain koulun ja lukion opetussuunnitelmaan perustuvan suunnitelman lukuun ottamatta 2 §:n 2 momentin 4 kohdassa tarkoitettuja vuotuisia työaikoja
- 2 hyväksyy järjestyssäännöt tai antaa muut koulussa tai lukiossa sovellettavat järjestysmääräykset

- 3 erottaa peruskoulun oppilaan sekä lukion opiskelijan enintään kuukaudeksi ja päättää, että erottaminen voidaan panna täytäntöön ennen kuin päätös on lainvoimainen, sekä päättää lukion opiskelijan oikeudesta osallistua opetukseen, jos tämä on esitutkinnassa epäiltynä rikoksesta.

4 § *Kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtajan erityinen toimivalta*

Ellei toimivallasta ole muutoin säädetty tai määrätty tai ellei kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja ole määrännyt tehtävää muulle viranhaltijalle, kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja

- 1 päättää palvelusetelin käyttämisestä sekä palvelusetelipalveluntuottajille asetettavista vaatimuksista ja viranhaltijoista, jotka hyväksyvät palveluntuottajat
- 2 hakee tarvittavat kokeiluluvat
- 3 päättää sopimuksiin perustuvista yksityisten ja valtion koulujen, oppilaitosten ja päiväkotien korvauksista ja myöntää erikseen tehtyihin päätöksiin perustuvat avustukset yksityisille ja valtion kouluille, oppilaitoksille ja päiväkodeille
- 4 hyväksyy varhaiskasvatuksen yksikötason suunnitelmat
- 5 käyttää kaupungin ja lautakunnan puhevaltaa oppilaita ja opiskelijoita koskevissa oppilaaksi- ja opiskelijaksiottoon, opetukseen ja oppilasarviointiin liittyvissä sekä muissa oppilaiden ja opiskelijoiden säädettyjä oikeuksia ja velvollisuuksia koskevissa asioissa
- 6 käyttää kaupungin ja lautakunnan puhevaltaa lasten varhaiskasvatuksen, esiopetuksen sekä koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminnan yksilöllistä toimeenpanoa koskevissa asioissa sekä toimialan yksityisiä sosiaalipalveluja koskevissa asioissa
- 7 päättää perusopetuksen pidennetystä oppivelvollisuudesta
- 8 ottaa oppilaat koululaisten aamu- ja iltapäivätoimintaan

5 § *Varhaiskasvatusjohtajan toimivalta*

Ellei toimivallasta ole muutoin säädetty tai määrätty tai ellei varhaiskasvatusjohtaja ole määrännyt tehtävää muulle viranhaltijalle, varhaiskasvatusjohtaja

- 1 ottaa lapset varhaiskasvatukseen ja oppilaat esiopetukseen
- 2 päättää hoitopaikkojen määrästä sekä varhaiskasvatuksen toimintayksiköiden aukioloajoista ja nimistä
- 3 *kumottu*
- 4 päättää varhaiskasvatuksessa olevan lapsen tai esiopetuksessa olevan oppilaan erityisen tuen järjestämisestä.

6 § *Perusopetusjohtajan toimivalta*

Ellei toimivallasta ole muutoin säädetty tai määrätty tai ellei perusopetusjohtaja ole määrännyt tehtävää muulle viranhaltijalle, perusopetusjohtaja

- 1 ottaa oppilaat perusopetukseen
- 2 päättää perusopetuksessa olevan oppilaan erityisen tuen järjestämisestä sekä säädetystä erityisistä opetusjärjestelyistä
- 3 päättää luvan myöntämisestä oppilaan koulunkäynnin aloittamiseen yhtä vuotta säädettyä aikaisemmin tai myöhemmin

- 4 vaihtaa perustellusta opetuksen järjestämiseen liittyvästä syystä opetuksen järjestämipaikkaa opetuskieltä muuttamatta
- 5 päättää koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminnan järjestämipaikoista.

7 § *Lukio- ja ammatillisen koulutuksen ja vapaan sivistystyön johtajan toimivalta*

Ellei toimivallasta ole muutoin säädetty tai määrätty tai ellei lukio- ja ammatillisen koulutuksen ja vapaan sivistystyön johtaja ole määrännyt tehtävää muulle viranhaltijalle, lukio- ja ammatillisen koulutuksen ja vapaan sivistystyön johtaja

- 1 ottaa opiskelijat opetukseen sekä asiakkaat työpajatoimintaan
- 2 hyväksyy ammatillisen oppilaitoksen järjestyssäännöt tai antaa muut ammatillisessa oppilaitoksessa sovellettavat järjestysmääräykset
- 3 päättää suomenkielisen työväenopiston opiskelijan erottamisesta määrääjäksi, enintään työkaudeksi.

8 § *Ruotsinkielisen palvelukokonaisuuden johtajan toimivalta*

Ellei toimivallasta ole muutoin säädetty tai määrätty tai ellei ruotsinkielisen palvelukokonaisuuden johtaja ole määrännyt tehtävää muulle viranhaltijalle, ruotsinkielisen palvelukokonaisuuden johtaja

- 1 ottaa lapset ruotsinkieliseen varhaiskasvatukseen sekä oppilaat esiopetukseen ja koululaisten aamu- ja iltapäivätoimintaan
- 2 päättää ruotsinkielisen varhaiskasvatuksen hoitopaikkojen määrästä ja toimintayksiköiden aukioloajoista sekä päivähoitoyksiköiden ja toimipisteiden nimistä
- 3 päättää koululaisten ruotsinkielisen aamu- ja iltapäivätoiminnan järjestämipaikoista
- 4 päättää ruotsinkielisessä varhaiskasvatuksessa olevan lapsen tai esiopetuksessa olevan oppilaan erityisen tuen järjestämisestä
- 5 ottaa oppilaat ruotsinkieliseen perusopetukseen
- 6 päättää ruotsinkielisessä perusopetuksessa olevan oppilaan erityisen tuen järjestämisestä sekä säädetystä erityisistä opetusjärjestelyistä
- 7 päättää luvan myöntämisestä ruotsinkielisen oppilaan koulunkäynnin aloittamiseen yhtä vuotta säädettyä aikaisemmin tai myöhemmin
- 8 vaihtaa perustellusta opetuksen järjestämiseen liittyvästä syystä ruotsinkielisen opetuksen järjestämipaikkaa opetuskieltä muuttamatta
- 9 ottaa opiskelijat ruotsinkieliseen opetukseen sekä asiakkaat työpajatoimintaan
- 10 päättää ruotsinkielisen työväenopiston opiskelijan erottamisesta määrääjäksi, enintään työkaudeksi.

16 luku **Erityinen toimivalta kaupunkiympäristön toimialalla**

1 § *Kaupunkiympäristölautakunnan erityinen toimivalta*

Ellei toimivallasta ole muutoin säädetty tai määrätty, kaupunkiympäristölautakunta päättää,

- 1 yleis- ja asemakaavoituksen, liikenne- ja katusuunnittelun sekä muun maankäytön ohjaamisesta
- 2 muun kuin vaikutukseltaan merkittävän asemakaavan muutoksen, milloin

- a muutetaan kadun, torin, puiston tai muun alueen nimeä taikka kaupunginosan tai korttelin nimeä tai numeroa
 - b muutetaan rakennusoikeutta siten, että
 - i asemakaavan mukaisen rakennetun tontin tai korttelin rakennusoikeutta lisätään alueen lisärakentamiseksi
 - ii korttelin sisällä siirretään rakennusoikeuksia maanomistajan suostumuksella lisäämättä korttelissa sallitun rakennusoikeuden määrää
 - iii muutetaan olemassa olevan asuinrakennuksen ullakkotilan käyttötarkoitusta
 - c muutetaan julkisivuja, rakennusmateriaaleja, rakentamistapaa, rakennusaloja, asuntojen enimmäismäärää tai keskipinta-alaa, autopaikkamäärää tai autopaikkojen sijoitusta, ajoyhteyttä, istutuksia tai viemärin taikka muun johdon sijoittamista koskevia asemakaavamerkintöjä tai määräyksiä
 - d muutetaan asemakaavassa määriteltyä rakennuksen suurinta sallittua kerroslukua enintään kahdella kerroksella tai rakennuskorkeutta vastaavalla tavalla
 - e muutetaan enintään kaksikerroksisten rakennusten korttelialueella rakennettavaksi sallitun rakennuksen talotyyppiä
 - f muutetaan alueen käyttötarkoitusta
 - g muutetaan korttelialueen tai katu- ja puistoalueen rajoja
 - h tehdään kaavaan edellä mainittuihin muutoksiin verrattavissa oleva muutos
- 3 muun kuin vaikutukseltaan merkittävän asemakaavan hyväksymisestä, milloin laaditaan asemakaava
- a maanalaisten tilojen rakentamiseksi katualueella tai muulla yleisellä alueella
 - b laajuudeltaan vähäiselle asemakaavoittamattomalle alueelle
- 4 maankäyttö- ja rakennuslain 38 §:n mukaisen rakennuskiellon ja 128 §:ssä tarkoitetun toimenpiderajoituksen määräämisestä alueelle, jolla yleiskaavan laatiminen ja muuttaminen on vireillä, sekä kiellon ja rajoituksen voimassaolon pidentämisestä
- 5 maankäyttö- ja rakennuslain 53 §:n mukaisen rakennuskiellon määräämisestä alueelle, jolla asemakaavan laatiminen tai muuttaminen on vireillä, ja kiellon voimassaolon pidentämisestä
- 6 maankäyttö- ja rakennuslain 58 §:n mukaisen asemakaavan sisältämän uuden rakennuksen rakentamista koskevan rakennuskiellon voimassaolon pidentämisestä
- 7 maankäyttö- ja rakennuslain 13 a luvussa tarkoitettulle kunnan toimielimelle kuuluvista hulevesiä koskevista asioista lukuun ottamatta ympäristö- ja lupajaostolle määrättyjä tehtäviä
- 8 kunnallisen pysäköinninvalvojan asettamisesta.

Ellei toimivallasta ole muutoin säädetty tai määrätty, lautakunta päättää tai hyväksyy perusteet ja rajat, joiden mukaan viranhaltija päättää,

- 1 antaa vuokralle toimialan hallinnassa olevia kiinteistöjä enintään 30 vuoden määräaikaisin maanvuokrasopimuksin tai toistaiseksi voimassa olevin maanvuokrasopimuksin, joissa on enintään yhden vuoden irtisanomisaika

- 2 antaa vuokralle toimialan hallinnassa olevia kiinteistöjä yli 30 vuoden määräaikaisin maanvuokrasopimuksin tai toistaiseksi voimassa olevin maanvuokrasopimuksin, joissa on yli yhden vuoden irtisanomisaika, jos kaupunginvaltuusto on vahvistanut yleiset vuokrausperiaatteet
- 3 ottaa vuokralle kiinteistöjä enintään 30 vuoden ajaksi, kun sopimuksen ennakoitu kokonaisarvo on enintään 10 miljoonaa euroa
- 4 ostaa, lunastaa tai vaihdossa hankkia kiinteistöjä tai rakennuksia kaupunginhallituksen vahvistamissa rajoissa
- 5 ostaa, lunastaa tai vaihdossa hankkia kiinteistöjen hallintaan oikeuttavia osakkeita kaupunginhallituksen vahvistamissa rajoissa
- 6 myydä tai vaihdossa luovuttaa kiinteistöjä tai rakennuksia kaupunginhallituksen vahvistamissa rajoissa
- 7 myydä tai vaihdossa luovuttaa kiinteistöjen hallintaan oikeuttavia osakkeita kun myytävän omaisuuden kauppahinta on enintään 5 miljoonaa euroa
- 8 kiinteistöjenvarauksista seuraavasti:
 - a hankekooltaan yli 3000 kerrosneliömetrin suuruisten asuntotonttien varaamisesta, mikäli varattava tontti on kertaalleen kuulutettu yleisesti haettavaksi tai kilpailuun, eikä tontille ole löydetty varauksensaajaa tai tontti on ollut varattuna, mutta varauksensaaja on luopunut varauksesta
 - b asuntotonttien varausten jatkamisesta, mikäli jatko tehdään pidemmäksi aikaa kuin 1 vuosi
 - c kaupunginhallituksen päättämien tontinvarausehtojen tarkistamisesta
- 9 maankäyttösopimuksen hyväksymisestä kaupunginhallituksen vahvistamissa rajoissa
- 10 *kumottu*
- 11 katu-, puisto- tai muun yleisen alueen suunnitelman hyväksymisestä lukuun ottamatta taloudellisesti tai periaatteellisesti vähäisiä suunnitelmia
- 12 maankäyttö- ja rakennuslain 55 §:n mukaisesta kadun, torin, puiston ja muun yleisen alueen nimen muuttamisesta sekä kaupunginosan ja kortteleiden numeroiden muuttamisesta
- 13 rakennusluvan myöntämisen edellytyksistä maankäyttö- ja rakennuslain mukaisella suunnittelutarvealueella, jos kysymys on rakennuksen koko ja käyttötarkoitus huomioon ottaen periaatteellisesti merkittävästä rakentamisesta
- 14 maankäyttö- ja rakennuslain mukaisesta alueellisesta poikkeamisesta
- 15 maankäyttö- ja rakennuslain 171 §:ssä tarkoitettusta poikkeamisesta, kun kysymys on,
 - a hankkeen koko ja käyttötarkoitus huomioon ottaen periaatteellisesti merkittävästä poikkeamisesta maankäyttö- ja rakennuslaissa säädetyistä tai sen nojalla annetuista rakentamista tai muuta toimenpidettä koskevista säännöistä, määräyksistä, kielloista ja muista rajoituksista,
 - b rakennuksen käyttötarkoitus ja koko huomioon ottaen merkittävästä poikkeamisesta maankäyttö- ja rakennuslain 72 §:n mukaisesta suunnittelutarpeesta ranta-alueella

- 16 maankäyttö- ja rakennuslain mukaisista poikkeamisista, kun hakemus käsittää useita poikkeamia, joista osasta päättäminen kuuluu lautakunnalle ja osasta päättäminen muulle toimielimelle tai viranhaltijalle
- 17 antaa lausuntoja muille kunnille kaava-asioissa, ellei kysymys ole periaatteellisesti merkittävästä tai taloudellisesti laajakantoisesta asiasta
- 18 lautakunnan käytettävissä olevien avustuspäärahoiden jakamisesta ja avustusten käytön valvonnasta
- 19 maankäyttö- ja rakennuslain 13 a luvun mukaisista kunnalle kuuluvista hulevesiä koskevista asioista lukuun ottamatta ympäristö- ja lupajaostolle määrättyjä tehtäviä
- 20 maaseutuelinkeinojen järjestämisestä kunnissa annetun lain mukaisista kunnalle kuuluvista tehtävistä
- 21 maankäyttö- ja rakennuslain mukaisen kunnan perustellun kannanoton ilmoittamisesta kaava- ja rakennusjärjestysehdotuksesta muistutuksen tehneille.

2 §

Kaupunkiympäristölautakunnan ympäristö- ja lupajaoston toimivalta

Ellei toimivallasta ole muutoin säädetty tai määrätty, kaupunkiympäristölautakunnan ympäristö- ja lupajaosto

- 1 päättää luonnonsuojelulaissa tarkoitetuista luonnonmuistomerkkejä koskevista asioista
- 2 huolehtii eläinlääkintähuoltolain mukaisten kunnalle kuuluvien tehtävien sekä eläinsojelulain mukaisen löytöeläinten hoidon järjestämisestä
- 3 huolehtii kunnan ympäristöterveydenhuollon valvontasuunnitelman laatimisesta ja sen toteutumisen arvioinnista
- 4 huolehtii ympäristönsuojelulain ja ilmanlaadusta annetun valtioneuvoston asetuksen mukaisten ohjelmien tai suunnitelmien laatimisesta toteutuksen koordinoinnista ja seurannasta
- 5 huolehtii ympäristönsuojelulain mukaisten meluselvityksen ja melutorjunnan toimintasuunnitelman laatimisesta ja tarkistamisesta sekä toteutuksen koordinoinnista ja seurannasta
- 6 antaa alueellisia tai koko kaupunkia koskevia rakentamistapaohjeita
- 7 päättää maankäyttö- ja rakennuslaissa tarkoitetuista vesijohdon, johtoon liittyvien vähäisten laitteiden ja rakennelmien, ojien, niiden suojaengerten tai pumppuasemien sijoittamista koskevista asioista
- 8 päättää maankäyttö- ja rakennuslain 21.4 §:n tarkoittamista hallintopakkoa ja oikaisuvaatimusta koskevista asioista
- 9 päättää rakennusvalvonnan sekä ympäristönsuojelun ja ympäristöterveydenhuollon taksoista ja ajoneuvojen siirtämisestä annetun lain mukaisesta taksasta sekä kadun ja eräiden yleisten alueiden kunnossa- ja puhtaanapidosta annetun lain mukaisesta taksasta lain 14 b §:n 2 ja 3 momenttien osalta
- 10 toimii kadun ja eräiden yleisten alueiden kunnossa- ja puhtaanapidosta annetun lain mukaisena hallintopakkoa käyttävänä viranomaisena
- 11 toimii maankäyttö- ja rakennuslain 13 a luvun mukaisena monijäsenenä toimielimenä 103k §:n mukaisissa asioissa sekä hallintopakkoa käyttävänä ja oikaisuvaatimuksen käsittelevänä viranomaisena 103 f §:n osalta

- 12 tekee esityksen kaupunginhallitukselle sellaisissa jaoston toimialaan liittyvissä asioissa, jotka kuuluvat kaupunginhallituksen tai valtuuston toimivaltaan
- 13 antaa kunnan ympäristönsuojelumääräykset.

Ellei toimivallasta ole muutoin säädetty tai määrätty, ympäristö- ja lupajaosto päättää tai hyväksyy perusteet ja rajat, joiden mukaan viranhaltija päättää,

- 1 ympäristönsuojelua ja ympäristöterveydenhuoltoa koskevien lausuntojen antamisesta
- 2 ympäristönsuojelulaissa, jätelaissa, vesihuoltolaissa, terveydensuojelulaissa, maastoliikennelaissa, vesiliikennelaissa, ulkoilulaissa, yhteisen kalastuspolitiikan seuramusjärjestelmästä ja valvonnasta annetussa laissa, merenkulun ympäristönsuojelulaissa, elintarvikelaissa, tupakkalaissa, lääkelaisissa, maa-aineslaissa, vesilaissa sekä näiden säädösten nojalla annetun asetuksen tai päätöksen perusteella kunnalle annetusta tehtävästä
- 3 ympäristönsuojelulain mukaisesta poikkeuksesta laissa säädetyistä talousjätevesien käsittelyä koskevista vaatimuksista
- 4 kunnan viranomaisena maankäyttö- ja rakennuslain 13 a luvun 103 f §:n mukaisista asioista
- 5 rakennuksen määräämisestä käyttökieltoon, jos rakennuksesta on ilmeistä vaaraa turvallisuudelle
- 6 laissa sekä lain nojalla annetun asetuksen tai päätöksen perusteella rakennusvalvontaviranomaiselle annetusta tehtävästä
- 7 kadun ja eräiden yleisten alueiden kunnossa- ja puhtaanapidosta annetun lain mukaisesta valvonnasta
- 8 rakennusluvista ja rakennusten purkamisluvista
- 9 jaoston käytettävissä olevien avustusmäärärahojen jakamisesta ja avustusten käytön valvonnasta
- 10 ruumiiden kuljettamista koskevan sopimuksen voimaansaattamisesta annetun asetuksen tarkoittaman toimivaltaisen viranomaisen määräämisestä.

3 § *Kaupunkiympäristölautakunnan rakennusten ja yleisten alueiden jaoston toimivalta*

Ellei toimivallasta ole muutoin säädetty tai määrätty, rakennusten ja yleisten alueiden jaosto

- 1 päättää kadun ja eräiden yleisten alueiden kunnossa- ja puhtaanapidosta annetun lain mukaisesta taksasta lain 14 b §:n 1 momentin osalta
- 2 tekee esityksen kaupunginhallitukselle sellaisissa jaoston toimialaan liittyvissä asioissa, jotka kuuluvat kaupunginhallituksen tai valtuuston toimivaltaan.

Ellei toimivallasta ole muutoin säädetty tai määrätty, rakennusten ja yleisten alueiden jaosto päättää tai hyväksyy perusteet ja rajat, joiden mukaan viranhaltija päättää,

- 1 liikehuoneistojen ostamisesta, myymisestä, vuokralle antamisesta, vaihdossa hankkimisesta tai vaihdossa luovuttamisesta kaupunginhallituksen vahvistamissa rajoissa
- 2 liikehuoneistojen vuokralle ottamisesta kaupunginhallituksen vahvistamissa rajoissa
- 3 tilahankkeita koskevien hanke- ja muiden suunnitelmien hyväksymisestä kaupunginhallituksen vahvistamissa rajoissa lautakunnan tai kansliapäällikön hyväksymän tarveselvityksen perusteella

- 4 kadunpidosta ja kadunpidon lopettamisesta
- 5 kadun ja eräiden yleisten alueiden kunnossa- ja puhtaanapidossa annetun lain mukaisen kunnossa- ja puhtaanapitotehtävien ottamisesta kunnalle ja kadun osittaisesta talvikunnossapidosta
- 6 asuinhuoneistojen hallintaan oikeuttavien osakkeiden myymisestä tai vaihdolla luovuttamisesta kaupunginhallituksen vahvistamissa rajoissa
- 7 jaoston käytettävissä olevien avustusmäärärahojen jakamisesta ja avustusten käytön valvonnasta.

4 § *Kaupunkiympäristön toimialajohtajan erityinen toimivalta*

Ellei toimivallasta ole muutoin säädetty tai määrätty, kaupunkiympäristön toimialajohtaja päättää tai hyväksyy perusteet ja rajat, joiden mukaan viranhaltija

- 1 käyttää kaupungin puolesta maanomistajan puhevaltaa
- 2 päättää toimialan vuokraamalla alueilla sijaitsevien rakennusten, rakennelmien ja laitteiden lunastamisesta
- 3 päättää maankäyttö- ja rakennuslain mukaisista yleiskaavan ja asemakaavan toteuttamisesta johtuvista korvauksista.

5 § *Maankäyttöjohtajan toimivalta*

Ellei toimivallasta ole muutoin säädetty tai määrätty, maankäyttöjohtaja päättää tai hyväksyy perusteet ja rajat, joiden mukaan viranhaltija päättää,

- 1 taloudellisesti tai periaatteellisesti vähäisten katu-, puisto- tai muun yleisen alueen suunnitelmien hyväksymisestä
- 2 rakennusluvan myöntämisen edellytyksistä maankäyttö- ja rakennuslain mukaisella suunnittelutarvealueella, jos kysymys ei ole rakennuksen koko ja käyttötarkoitus huomioon ottaen periaatteellisesti merkittävästä rakentamisesta
- 3 maankäyttö- ja rakennuslain 171 §:n mukaisesta maankäyttöisten vaikutusten arviointia edellyttävästä muusta kuin rakennusvalvontaa johtavalle viranhaltijalle kuuluvasta poikkeamisesta sekä poikkeamisesta rakennuksen suojelua koskevasta määräyksestä, kun
 - a poiketaan maankäyttö- ja rakennuslaissa säädetystä tai sen nojalla annetuista rakentamista tai muuta toimenpidettä koskevista säännöistä, määräyksistä, kielloista ja muista rajoituksista, jos kysymys ei ole periaatteellisesti merkittävästä poikkeamisesta ottaen huomioon hankkeen koko ja käyttötarkoitus
 - b poiketaan maankäyttö- ja rakennuslain 72 §:n mukaisesta suunnittelutarpeesta ranta-alueella, jos kysymys ei ole rakennuksen käyttötarkoitus ja koko huomioon ottaen merkittävästä poikkeamisesta
 - c maankäyttö- ja rakennuslain mukaisesta poikkeamisesta kun hakemus käsittää useita poikkeamisia, joista osasta päättäminen kuuluu maankäyttöjohtajalle ja osasta päättäminen muulle viranhaltijalle
- 4 kiinteistöjen varauksista seuraavasti
 - a hankekooltaan enintään 3 000 kerrosneliömetrin suuruisten asuntotonttien varauksista, mikäli varattava tontti on kertaalleen kuulutettu yleisesti haettavaksi tai kilpailuun, eikä tontille ole löydetty varauksensaajaa tai tontti on ollut varattuna, mutta varauksensaaja on luopunut varauksesta

- b asuntotonttien varausten jatkamisesta enintään vuodeksi
- 5 kaupungin geoteknisten piirustusten ja suunnitelmien hyväksymisestä
 - 6 myöntää luvan käyttää kaupungin valmistamaa geoteknistä aineistoa
 - 7 käyttää kaupungin puhevaltaa maantielain, ratalain ja lunastuslain mukaisissa toimituksissa sekä yksityistielain mukaisissa toimituksissa ja tiekuntien kokouksissa
 - 8 hyväksyä maanvuokraoikeuden siirrot sekä myöntää vuokralaiselle oikeuden kaupunkia kuulematta siirtää vuokraoikeutensa toiselle
 - 9 toimialan hallinnassa olevilla alueilla olevan maasta irrotettavan omaisuuden luovuttamisesta
 - 10 ilmoittaa maankäyttö- ja rakennusasetuksen mukaisesti maankäyttö- ja rakennuslaissa tarkoitettua katualueen haltuunotosta ja sen vuoksi tarvittaessa pidettävästä katselmuksesta alueen omistajalle ja haltijalle
 - 11 panna kaupungin puolesta vireille kiinteistönmuodostamislain 62 a §:ssä tarkoitettujen tontinosan lunastukset
 - 12 hakea lunastuslupia lunastuslaissa tarkoitetun kiinteän omaisuuden ja erityisen oikeuden lunastamiseksi sekä hakea sanotussa laissa mainittuja lunastustoimituksia ja niihin liittyviä ennakkohaltuunottolupia
 - 13 että kaupunki ei käytä etuosto-oikeuttaan sekä vastaavasta ennakoilmoituksesta, lukuun ottamatta periaatteellisesti merkittäviä tai taloudellisesti laajakantoisia asioita
 - 14 myöntää alennuksen maanvuokraan määrääjäksi
 - 15 käyttää kaupungin puhevaltaa kiinteistönmuodostamislaisissa tarkoitetuissa kiinteistötoimituksissa ja toimenpiteissä
 - 16 antaa kiinteistönmuodostamislaisissa tarkoitettujen suostumukset kiinteistöjen muodostamiseen
 - 17 täydennysrakentamiskorvauksen maksamisesta kaupunginhallituksen määräämissä rajoissa
 - 18 maankäyttö- ja rakennuslain mukaisesta asemakaavan toteutamisesta ajanmukaiseksi
 - 19 maankäyttö- ja rakennuslain 167 § 2 momentin mukaisesta valvonnasta.

6 § *Liikenne- ja katusuunnittelupäällikön toimivalta*

Ellei toimivallasta ole muutoin säädetty tai määrätty, liikenne- ja katusuunnittelupäällikkö päättää tai hyväksyy perusteet ja rajat, joiden mukaan viranhaltija päättää,

- 1 katu- ja muulle yleiselle liikenteelle tarkoitetulla alueella merkitykseltään vähäisistä yksittäisistä liikennejärjestelyistä
- 2 liikennettä häiritsevän merkin, kilven tai muun laitteen tai luvattoman liikenteen ohjauslaitteen poistamisesta
- 3 kunnan suostumuksen antamisesta liikenteen ohjauslaitteen asettamiseen yksityiselle tielle.

7 § *Teknisen johtajan toimivalta*

Ellei toimivallasta ole muutoin säädetty tai määrätty, tekninen johtaja päättää tai hyväksyy perusteet ja rajat, joiden mukaan viranhaltija päättää,

- 1 toimialan hallinnassa olevien rakennusten ja rakennelmien purkamisesta
- 2 myöntää alennuksen liikehuoneistojen vuokraan määrääjäksi
- 3 toimialan hallinnassa olevien asuinhuoneistojen antamisesta vuokralle rakennusten ja yleisten alueiden jaoston vahvistamisrajoissa
- 4 asuinhuoneistojen hallintaan oikeuttavien osakkeiden hankkimisesta
- 5 valtion korkotukilainalla lainoitettujen yhtiöiden asuintilojen vuokraamisesta
- 6 asuntojen rakennuttamiseen ja korjausrakennuttamiseen liittyen
 - a rakennutettavien yhtiöiden perustamisesta ja luovuttamisesta
 - b perustamiensa yhtiöiden yhtiökokouksien edustajien, hallituksen jäsenien ja tilintarkastajien nimeämisestä
 - c asuntorakennuttamista ja asuntojen korjausrakennuttamista koskevista sopimuksista
 - d lainojen hakemisesta
 - e yleissuunnitelmien ja pääpiirustusten hyväksymisestä
 - f rakennusluvan hakemisesta
 - g asumiseen ja rakentamiseen liittyvien avustusten hakemisesta sekä käyttää näissä asioissa kaupungin puhevaltaa
- 7 kadun ja eräiden yleisten alueiden kunnossa- ja puhtaanapidosta annetun lain 14 b §:n 1 momentissa tarkoitettujen maksujen perimisestä ja niihin liittyvien muistutusten käsittelemisestä.

8 § *Asiakkuusjohtajan toimivalta*

Ellei toimivallasta ole muutoin säädetty tai määrätty, asiakkuusjohtaja

- 1 määrää kiinteistörekisterin pitäjän
- 2 päättää viranhaltijasta, joka vastaa valtion asumisen tukimuotoja koskevien säännösten mukaan kunnalle kuuluvista tehtävistä sekä muista kaupungin asuntohallintoon kuuluvista tehtävistä
- 3 päättää kaupunginhallituksen määräämien perusteiden mukaisesti, asukasvalintojen vahvistamisesta kaupungin omistamiin tai sen määräämisvallassa oleviin asuntoihin sekä päättää kaupungin vuokra-asuntojen osoittamisesta muiden toimialojen käyttöön.

Ellei toimivallasta ole muutoin säädetty tai määrätty, asiakkuusjohtaja päättää tai hyväksyy perusteet ja rajat, joiden mukaan viranhaltija päättää,

- 1 kadun ja eräiden yleisten alueiden kunnossa- ja puhtaanapidosta annetun lain mukaisen kunnan suostumuksen sekä kadulla tehtävään työhön liittyvien määräysten ja ohjeiden antamisesta, kadun ja eräiden yleisten alueiden kunnossa- ja puhtaanapidosta annetun lain 14 b §:n 2 ja 3 momenttien mukaisten maksujen perimisestä sekä niihin liittyvien muistutusten käsittelystä
- 2 tieliikennelain mukaisesta tien tilapäisestä sulkemisesta ja liikenteenohjaajan määräämisestä tiellä tai sen läheisyydessä tehtävän työn, tutkimuksen tai pitkäkestoisen liikennehäiriön vuoksi

- 3 maanomistajan suostumuksen antamisesta kokoontumislain mukaisen yleisötilaisuuden järjestämiselle sekä yleisen alueen muulle tilapäiselle käytölle
- 4 maankäyttö- ja rakennuslain 161, 161a ja 163 §:ssä sekä sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 229 §:ssä tarkoitetusta sopimisesta sekä muiden pysyväisluonteisten rakenteiden ja laitteiden sijoittamisesta sopimisesta
- 5 ajoneuvojen siirtämisestä annetun lain mukaisista viranomaistehtävistä
- 6 *kumottu*
- 7 hyväksyä kaavoja varten valmistetut pohjakartat
- 8 myöntää luvan käyttää kaupungin valmistamaa karttaa
- 9 maankäyttö- ja rakennuslaissa tarkoitetut maallemerkinnät ja sijaintikatselmuksset
- 10 antaa kiinteistönmuodostamislain 5 a §:ssä tarkoitettu kaupungin suostumus toimitusinsinöörin määräämiseen
- 11 hyväksyä erilliset tonttijaot sekä päättää niihin liittyvistä toimeenpanotehtävistä
- 12 asemakaavoista ja asemakaavan muutoksista johtuvista ja muista korjausluonteisista hallinnollisen piiriäön muutoksista
- 13 antaa määräyksiä kiinteistöjen osoitmerkinnöistä.

9 § *Rakennusvalvontapäällikön toimivalta*

Ellei toimivallasta ole muutoin säädetty tai määrätty, rakennusvalvontapäällikkö päättää tai hyväksyy perusteet ja rajat, joiden mukaan viranhaltija päättää seuraavista maankäyttö- ja rakennuslainsäädännön mukaisista tehtävistä

- 1 toimenpideluvasta, rakennuksen purkamisilmoituksesta, maisematyöluvasta, luvan tai hyväksynnän voimassaolon pidentämisestä ja aloittamisoikeudesta
- 2 maankäyttö- ja rakennuslain 171 §:ssä tarkoitettu muusta kuin maankäytöllisten vaikutusten arviointia edellyttävästä poikkeamisesta sekä poikkeamisesta rakennuksen suojelua koskevasta määräyksestä
- 3 rakennustyönaikaisesta valvonnasta
- 4 määräyksestä työnjohtajan asettamiseksi, työnjohtajan hyväksymisestä ja hyväksynnän peruuttamisesta ja vapautuksen myöntämisestä työnjohtajan tehtävistä
- 5 suunnittelijan kelpoisuudesta toimia kyseisessä suunnittelutehtävässä
- 6 rakennusrasitteiden sopimukseen perustuvasta perustamisesta, oikaisemisesta ja poistamisesta sekä kiinteistöjen yhteisjärjestelyn perustamisesta
- 7 kiinteistön tarkastuksesta ja tutkimuksesta, rakennuksen kuntotutkimusmääräyksestä ja rakennustyön keskeyttämisestä
- 8 rakennuksen purkamisaikomuksesta tiedottamisesta
- 9 kokoontumistilasta ja toimialan edustajasta kokoontumishuoneistojen ja niihin verrattavien tilojen katselmuksissa sekä viranhaltijasta, jonka tehtävänä on antaa lausunto kokoontumiseen käytettävien tilapäisten katsomoiden, telttojen ja muiden rakenteiden henkilöturvallisuudesta
- 10 lupa- ja valvontamaksusta, vapautuksen tai lykkäyksen myöntämisestä maksun suorittamisesta ja maksun palauttamisesta.

- 11 kaupungin puhevallan käyttämisestä rakennusvalvontaa koskeissa muutoksenhakuasioissa, mikäli hän yhtyy muutoksenhaun kohteena olevaan viranomaisen päätökseen, ellei ympäristö- ja lupajaosto yksittäistapauksessa toisin päättä.

10 § *Ympäristöjohtajan toimivalta*

Ellei toimivallasta ole muutoin säädetty tai määrätty, ympäristöjohtaja päättää tai hyväksyy perusteet ja rajat, joiden mukaan viranhaltija päättää,

- 1 kaupungineläinlääkärien keskinäisestä tehtäväjaosta
- 2 siirtymisestä perus- ja tehostettuun valmiuteen ilmanlaadun heiketessä ja tarpeellisiin toimiin ryhtymisestä sekä esitysten tekemisestä pormestarille ympäristönsuojelulain edellyttämiin ilmanlaadun turvaamista koskeviin toimenpiteisiin ryhtymiseksi.
- 3 kaupungin puhevallan käyttämisestä kunnan ympäristönsuojelu-, terveydensuojelu- ja elintarvikevalvontaviranomaisen sekä tupakkalakia valvovan viranomaisen, leirintäalueviranomaisen ja luonnonsuojelulain mukaisen kunnan viranomaisen toimivaltaan kuuluvia päätöksiä koskeissa muutoksenhakuasioissa, mikäli hän yhtyy muutoksenhaun kohteena olevan kunnan viranomaisen päätökseen, ellei ympäristö- ja lupajaosto yksittäistapauksessa toisin päättä
- 4 kaupungin puhevallan käyttämisestä edellä 3 kohdassa mainittujen viranomaisten toimivaltaan kuuluvissa kaupungin ulkopuolisten viranomaisten päätöksiä koskeissa muutoksenhakuasioissa, ellei ympäristö- ja lupajaosto yksittäistapauksessa toisin päättä

11 § *kumottu*

12 § *kumottu*

13 § *Liikenneliikelaitoksen johtokunnan erityinen toimivalta*

Ellei toimivallasta ole muutoin säädetty tai määrätty, liikenneliikelaitoksen johtokunta hyväksyy kaupungin metroliiikennesäännön.

14 § *Liikenneliikelaitoksen johtajan erityinen toimivalta*

Ellei toimivallasta ole muutoin säädetty tai määrätty, liikenneliikelaitoksen johtaja

- 1 tekee liikenteen palveluista annetun lain mukaisen toiminnanharjoittajan ilmoituksen metroliiikenteen harjoittamisesta ja vastaa lain mukaisesta toiminnanharjoittajan turvallisuusjohtamisjärjestelmän ylläpidosta
- 2 tekee raideliikennelain mukaisen rataverkon haltijan ilmoituksen metrorataverkon hallitsemisesta ja vastaa lain mukaisesta rataverkon haltijan turvallisuusjohtamisjärjestelmän ylläpidosta
- 3 hakee kaupungin puolesta liikelaitoksen toimialaan kuuluvat valtionosuudet ja -avustukset sekä niihin verrattavat etuudet, lukuun ottamatta Euroopan Unionin rahoitusta, ja käyttää näissä asioissa kaupungin puhevaltaa.

Ellei toimivallasta ole muutoin säädetty tai määrätty, liikenneliikelaitoksen johtaja päättää tai hyväksyy perusteet ja rajat, joiden mukaan viranhaltija päättää,

- 1 käyttää kaupungin ja liikenneliikelaitoksen johtokunnan puhevaltaa johtokunnan ja liikenneliikelaitoksen viranhaltijoiden päätöksiä koskeissa muutoksenhakuasioissa, mikäli hän yhtyy muutoksenhaun kohteena olevaan päätökseen

- 2 ottaa vastaan haasteita ja käyttää liikenneliikelaitoksen puhevaltaa tuomioistuin-
missa, hallintoviranomaisissa ja toimituksissa lukuun ottamatta saatavien valvomista
konkurssi- ja pakkohuutokauppa-asioissa sekä yrityssaneerausta ja yksityishenkilön
velkajärjestelyä koskevia asioita.

17 luku Erityinen toimivalta kulttuurin ja vapaa-ajan toimialalla

1 § *Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan erityinen toimivalta*

Ellei toimivallasta ole muutoin säädetty tai määrätty, kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta

- 1 päättää toimialan avustusmäärärahojen jakamisen periaatteet
- 2 valvoo avustusperiaatteiden toteutumista toimialatasoisesti
- 3 antaa vuokralle toimialan hallinnassa olevia maa-alueita enintään 20 vuoden määrä-
aikaisin vuokrasopimuksin.

2 § *Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan kulttuuri- ja kirjastojaoston toimivalta*

Ellei toimivallasta ole muutoin säädetty tai määrätty, kulttuuri- ja kirjastojaosto

- 1 asettaa osaltaan kirjastopalvelukokonaisuudelle sekä kulttuuripalvelukokonaisu-
delle tavoitteita sekä seuraa niiden toteutumista
- 2 antaa lausunnon toimialalautakunnalle tulosbudjetista ja toimintasuunnitelmasta
- 3 päättää jaoston käytettävissä olevien avustusmäärärahojen jakamisesta
- 4 hyväksyy perusteet ja rajat, joiden mukaan viranhaltija päättää avustusmäärärahojen
jakamisesta
- 5 valvoo avustusten käyttöä
- 6 vahvistaa taiteen perusopetuksen opetussuunnitelmat.

3 § *Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan liikuntajaoston toimivalta*

Ellei toimivallasta ole muutoin säädetty tai määrätty, liikuntajaosto

- 1 asettaa osaltaan palvelukokonaisuudelle tavoitteita sekä seuraa niiden toteutumista
- 2 antaa lausunnon toimialalautakunnalle tulosbudjetista ja toimintasuunnitelmasta
- 3 päättää jaoston käytettävissä olevien avustusmäärärahojen jakamisesta
- 4 hyväksyy perusteet ja rajat, joiden mukaan viranhaltija päättää avustusmäärärahojen
jakamisesta
- 5 valvoo avustusten käyttöä.

4 § *Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan nuorisajaoston toimivalta*

Ellei toimivallasta muutoin ole säädetty tai määrätty, nuorisajaosto

- 1 asettaa osaltaan palvelukokonaisuudelle tavoitteita sekä seuraa niiden toteutumista
- 2 antaa lausunnon toimialalautakunnalle tulosbudjetista ja toimintasuunnitelmasta
- 3 päättää jaoston käytettävissä olevien avustusmäärärahojen jakamisesta
- 4 hyväksyy perusteet ja rajat, joiden mukaan viranhaltija päättää avustusmäärärahojen
jakamisesta
- 5 valvoo avustusten käyttöä.

5 § *Kulttuurin ja vapaa-ajan toimialajohtajan erityinen toimivalta*

Ellei toimivallasta ole muutoin säädetty tai määrätty tai ellei kulttuurin ja vapaa-ajan toimialajohtaja ole määrännyt tehtävää muulle viranhaltijalle, kulttuurin ja vapaa-ajan toimialajohtaja päättää toimintayksiköiden aukioloajoista.

18 luku **Erityinen toimivalta sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialalla**

1 § *Sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunnan erityinen toimivalta*

Ellei toimivallasta ole muutoin säädetty tai määrätty, sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunta päättää tai hyväksyy perusteet ja rajat, joiden mukaan viranhaltija päättää,

- 1 palvelusetelin käyttämisestä sekä palvelusetelin arvon vahvistamisesta
- 2 lautakunnan käytettävissä olevien avustummäärärahojen jakamisesta ja avustusten käytön valvonnasta.

2 § *Sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunnan yksilöasioiden jaoston toimivalta*

Ellei toimivallasta ole muutoin säädetty tai määrätty, sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunnan yksilöasioiden jaosto päättää

- 1 niistä asioista, joissa asianomainen on vaatinut oikaisua kunnalliselta sosiaalihuollosta vastaavalta toimielimeltä sosiaalipalvelujen järjestämistä koskevaan päätökseen taikka sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetussa laissa tai asetuksessa tarkoitettua maksua koskevaan päätökseen tai laskuun
- 2 päihdehuoltolaissa tarkoitetun esityksen tekemisestä hallinto-oikeudelle henkilön määräämisestä hoitoon tahdostaan riippumatta väkivaltaisuuksien perusteella

2a § *Sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunnan pelastusjaoston toimivalta*

Ellei toimivallasta ole muutoin säädetty tai määrätty, sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunnan pelastusjaosto

- 1 tekee sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunnalle esityksen pelastustoimen palvelutasopäätöksestä
- 2 hyväksyy kaupungin väestönsuojelua koskevat suunnitelmat kaupunginhallituksen vahvistamien perusteiden mukaisesti
- 3 päättää kaupungin jakamisesta väestönsuojelualueisiin
- 4 päättää lausuntojen ja esitysten antamisesta silloin, kun ne on pyydetty pelastustoimelta ja asia on periaatteellisesti laajakantoinen
- 5 päättää tai hyväksyy perusteet ja rajat, joiden perusteella viranhaltija päättää pelastustoimen käytettävissä olevien avustummäärärahojen jakamisesta ja avustusten käytön valvonnasta

3 § *Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan toimialajohtajan erityinen toimivalta*

Ellei toimivallasta ole muutoin säädetty tai määrätty, sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan toimialajohtaja määrää viranhaltijan päättämään siltä osin, kuin asia ei kuulu yksilöasioiden jaoston päätettäväksi, sosiaalihuollon järjestämisestä ja antamisesta sekä sosiaalihuollon ja terveydenhuollon palvelusta perittävän maksun määräämisestä lautakunnan vahvistamien perusteiden ja yleisten ohjeiden mukaisesti.

Ellei toimivallasta ole muutoin säädetty tai määrätty, sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan toimialajohtaja päättää tai hyväksyy perusteet ja rajat, joiden mukaan viranhaltija päättää

- 1 määrätä viranhaltijan toimimaan terveyskeskuksen vastaavana lääkärinä samoin kuin terveydenhuollon toimintayksikön vastaavana lääkärinä
- 2 *kumottu*
- 3 määrätä lapsen huoltoa ja tapaamisoikeutta koskevassa lainsäädännössä sekä avoliittolaissa tarkoitetut sovittelijat
- 4 määrätä viranhaltijan toimimaan lastensuojelulain ja sosiaalihuoltolain tarkoittamana sosiaalihuollon johtavana viranhaltijana
- 5 käyttää kaupungin ja lautakunnan puhevaltaa yksityisiä sosiaalipalveluja, yksityistä terveydenhuoltoa, yksityisten apteekkien toimintaa sekä potilaiden hoitoa ja kohtelua, potilasvahinkoja ja terveydenhuollon ammattihenkilöiden valvontaa koskevissa lausunto- ja valvonta-asioissa samoin kuin sosiaalihuollon yksilöllistä toimeenpanoa sekä potilaiden kotikuntaa ja potilasmaksuja koskevissa asioissa
- 6 periä ja nostaa sosiaali- ja terveydenhuollon asiakkaiden ja potilaiden eläkkeitä, tuloja ja muita saamisia
- 7 palvelusetelituottajille asetettavista vaatimuksista ja viranhaltijoista, jotka hyväksyvät palvelusetelituottajat
- 8 määrätä viranhaltijan toimimaan sosiaalihuoltolain 33 d §:n 1 momentissa tarkoitettuna sosiaalihuollon viranomaisena ja 33 d §:n 2 momentissa tarkoitettuna sosiaalihuollon johtavana viranomaisena.

4 § *Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan palvelukokonaisuuden johtajan erityinen toimivalta*

Ellei toimivallasta ole muutoin säädetty tai määrätty tai ellei palvelukokonaisuuden johtaja ole määrännyt tehtävää muulle viranhaltijalle, palvelukokonaisuuden johtaja

- 1 vahvistaa sairaansijojen ja muiden hoitopaikkojen määrät ja päättää niiden tilapäisistä muutoksista
- 2 päättää toimintayksiköiden aukioloajoista.

5 § *Pelastuskomentajan toimivalta*

Ellei toimivallasta ole muutoin säädetty tai määrätty tai ellei pelastuskomentaja ole määrännyt tehtävää muulle viranhaltijalle, pelastuskomentaja päättää

- 1 pelastuslaitoksen tehtäväalueeseen kuuluvan viranomaisluvan hakemisesta
- 2 pelastustoiminnan ja ensihoidon päivystysorganisaatiosta
- 3 virka- ja muista palvelupuvuista
- 4 uhkasakosta, teettämisuudesta ja keskeyttämisuudesta pelastuslaissa tarkoitetuissa tapauksissa sekä hyväksyä perusteet, joiden mukaan muu pelastusviranomainen voi niistä päättää

Pelastuskomentaja johtaa pelastustoimintaa, jos hänellä on siihen pelastuslaissa edellytetty kelpoisuus.

19 luku Päätöksentekoa ja toimivallan jakoa koskevat määräykset**1 § Esittely**

Viranhaltija, joka toimii hallintosäännön mukaan esittelijänä, voi siirtää esittelytehtävän alaiselle viranhaltijalle.

Apulaispormestari voi toimialaansa koskevassa ja kaupunginhallituksen tai sen jaoston toimivaltaan kuuluvassa asiassa perustellusta syystä määrätä asian esittelijäksi toimialajohtajan. Pormestari voi aina ottaa kaupunginhallituksen tai sen jaoston toimivaltaan kuuluvan asian esiteltäväkseen tai määrätä viranhaltijan asian esittelijäksi.

Pormestari ja apulaispormestari tekevät päätöksensä esittelystä muissa kuin 2 momentissa tarkoitetuissa sekä otto-oikeuden käyttämistä koskevissa asioissa.

Viranhaltija ei tee päätöksiä esittelystä.

Kaupunginvaltuustossa ei ole esittelijää. Muiden toimielinten esittelijästä määrätään tässä hallintosäännössä tai toimielimen asettamispäätöksessä

Hallintosäännössä määrätyn esittelijän, muun viranhaltijan, jolle esittelytehtävä on siirretty tai määrätty ja edellä mainittujen viranhaltijoiden sijaisten ollessa esteellisiä tai estyneitä, asian esittelijänä toimii toimielimen puheenjohtaja.

2 § Toimivaltamääräysten tulkinta

Tässä hallintosäännössä olevia toimivaltaa koskevia määräyksiä on tarvittaessa tulkittava siten, että yleiset toimivaltaa koskevat määräykset ovat toissijaisia erityisiin toimivaltaa koskeviin määräyksiin nähden.

3 § Asian ottaminen ylemmän toimielimen käsiteltäväksi (otto-oikeus)

Kaupunginhallitus tai pormestari voi ottaa kaupunginhallituksen käsiteltäväksi asian, jossa sen alainen toimielin tai viranhaltija on tehnyt päätöksen. Kansliapäällikkö voi ottaa kaupunginhallituksen käsiteltäväksi asian, jossa sen alainen viranhaltija on tehnyt päätöksen.

Toimialalautakunta tai apulaispormestari voi ottaa lautakunnan käsiteltäväksi asian, jossa sen alainen toimielin tai viranhaltija on tehnyt päätöksen. Toimialajohtaja voi ottaa toimialalautakunnan käsiteltäväksi asian, jossa sen alainen viranhaltija on tehnyt päätöksen.

Tarkastuslautakunta tai sen puheenjohtaja voi ottaa lautakunnan käsiteltäväksi asian, jossa sen alainen viranhaltija on tehnyt päätöksen.

Liikelaitoksen johtokunta tai sen puheenjohtaja voi ottaa johtokunnan käsiteltäväksi asian, jossa sen alainen viranhaltija on tehnyt päätöksen.

Toimielin, jolla on otto-oikeus, voi etukäteen päättää, ettei se käytä otto-oikeutta tiettyihin päätöksiin tai että otto-oikeuden käyttöaika on säädettyä lyhyempi.

4 § Hankintaoikaisun käsittelevä viranomainen

Kaupunginvaltuuston päätöksestä tehdyn hankintaoikaisun käsittelee kaupunginvaltuusto.

Kaupunginhallituksen, sen jaoston ja sen alaisen viranomaisen päätöksestä tehdyn hankintaoikaisun käsittelee kaupunginhallitus.

Lautakunnan, sen jaoston ja sen alaisen viranomaisen päätöksestä tehdyn hankintaoikaisun käsittelee lautakunta. Liikelaitoksen johtokunnan ja sen alaisen viranhaltijan päätöksestä tehdyn hankintaoikaisun käsittelee liikelaitoksen johtokunta.

Jos kaupunginhallitus on ottanut hankintapäätöksen käsiteltäväkseen, kaupunginhallitus käsittelee hankintaoikaisun.

5 § *Puhevallan käyttö ja lausunnot ulkopuolisille*

Ellei toisin ole säädetty tai määrätty, kaupungin puhevaltaa käyttää ja kaupungin esitykset ja lausunnot ulkopuoliselle antaa kaupunginhallitus.

Asian periaatteellisen ja taloudellisen merkityksen ollessa vähäinen, kaupungin esitykset tai lausunnot antaa se kaupungin viranomainen, jonka tehtäviin asia kuuluu.

6 § *Päätösten täytäntöönpano*

Ellei täytäntöönpanosta ole muutoin säädetty tai määrätty, voidaan toimielimen tai viranhaltijan päätös panna täytäntöön ennen kuin päätös on saanut lainvoiman.

IV osa TALOUS JA VALVONTA

20 luku **Taloudenhoito**

1 § *Talousarvio ja -suunnitelma*

Taloussuunnitelma laaditaan kolmeksi vuodeksi, joista ensimmäinen vuosi on talousarviovuosi. Investointitarkastelu laaditaan kymmeneksi vuodeksi. Talousarviossa ja -suunnitelmassa otetaan huomioon sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen eriyttämismuutokset.

Talousarvion laatimisohteissa annetaan toimialoille ja liikelaitoksille ohjeet talousarvion ja -suunnitelman laatimiseksi. Laatimisohteiden käsittelyn yhteydessä kaupunginhallitus voi hyväksyä talousarvion valmistelutyötä ohjaavia kannanottoja.

2 § *Talousarvion täytäntöönpano*

Tarkemmat ohjeet talousarvion täytäntöönpanoksi annetaan vuosittain talousarvion noudattamisohteissa.

Tulosbudjetti ja toimintasuunnitelma laaditaan yksikköjaon mukaisesti.

3 § *Talousarvion muutokset*

Talousarvioon tehtävät muutokset on esitettävä kaupunginvaltuustolle talousarviovuoden aikana tai kuitenkin viimeistään ennen asianomaisen talousarviovuoden tilinpäätöksen allekirjoittamista kaupunginhallituksessa.

Määrärahan muutosesityksessä on selvitettävä myös muutoksen vaikutus toiminnallisiin tavoitteisiin ja tuloarvioihin. Vastaavasti toiminnallisia tavoitteita koskevassa muutosesityksessä on selvitettävä muutoksen vaikutus määrärahoihin.

Selvitys toteutumatta jääneistä sitovista toiminnallisista tavoitteista on esitettävä kaupunginvaltuuston hyväksyttäväksi ennen tilinpäätöksen allekirjoittamista kaupunginhallituksessa.

4 § *Toiminnan ja talouden seuranta*

Talousarvion toteutumista seurataan vähintään kaupunginvaltuuston vahvistamien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden tarkkuudella.

Seurannassa otetaan huomioon valtion sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen toiminnan ja talouden seurantaan liittyvät velvoitteet.

5 § *Käyttöomaisuus ja muu irtain omaisuus*

Käyttöomaisuudesta on pidettävä käyttöomaisuuskirjanpitoa.

Muusta kuin käyttöomaisuudeksi kirjattavasta irtaimesta omaisuudesta on pidettävä irtaimistorekisteriä.

Irtaimisto on inventoitava vuosittain.

6 § *Varastot*

Varastoihin ei saa olla sitoutuneena varoja enempää kuin lainsäädäntö taikka toiminta edellyttää.

Varastoista on pidettävä varastokirjanpitoa.

Varastot on inventoitava vuosittain.

7 § *Hankintayksiköt*

Hankintayksikköinä toimivat kaupunginkanslia, tarkastusvirasto, toimialat sekä liikelaitokset.

8 § *Hankintavaltuudet*

Hankintapäätökset tekee toimielin tai viranhaltija hankintavaltuuksien rajoissa. Hankintavaltuusrajat ovat arvonlisäverottomia arvoja.

Poikkeuksellisissa tilanteissa ja jos kaupungin etu sitä välttämättä vaatii, hankinnasta saa päättää viranhaltija, jolla muutoin ei olisi toimivaltaa päättää kyseisestä hankinnasta. Tällaisen hankintapäätöksen tehneen viranhaltijan on saatettava päätöksensä viipymättä sen tiedoksi, jolle toimivalta hankintapäätöksen tekemiseen olisi kuulunut.

Hankintavaltuuksia ei voida siirtää työsuhteessa olevalle. Mikäli toimialan tai liikelaitoksen toiminnan tarkoituksenmukaisen hoitamisen kannalta on tarpeen antaa työsuhteessa olevalle henkilölle oikeus toteuttaa hankintoja, voi viranhaltija oikeuttaa alaisensa työsuhteessa olevan henkilön toteuttamaan hankintoja viranhaltijan vastuulla.

9 § *Yhteishankinnat*

Kaupunginkanslia toimii hankintalainsäädännön mukaisena yhteishankintayksikkönä lukuun ottamatta kaupungin konserniyhteisöjen tilintarkastuspalveluja, joissa yhteishankintayksikkönä toimii tarkastusvirasto.

10 § *Vakuutukset ja vakuutusrahasto*

Kaupungin omalle ja sen huostassa olevalle vieraalle vakuuttamattomalle omaisuudelle sattuvien vahinkojen korvaamista varten on kaupungin vakuutusrahasto.

11 § *Taloudenhoito-ohjeet*

Kaupunginhallitus, rahoitusjohtaja ja taloushallintopalveluliikelaitoksen toimitusjohtaja antavat tarkempia ohjeita kaupungin taloudenhoidosta.

21 luku **Hallinnon ja talouden tarkastus****1 §** *Tarkastuslautakunnan tiedonsaantioikeus ja avustaminen*

Tarkastuslautakunnalla ja -virastolla on oikeus saada kuntalain 121 §:ssä säädetyn arviointitehtävän suorittamisessa tarvittavat tiedot toiminnasta kaupungin viranomaisilta siinä laajuudessa kuin mitä toiminta kuntalain 6 §:n 2 momentin mukaan käsittää.

Kaupungin viranomaiset ovat velvollisia luovuttamaan tarkastusviraston ja tilintarkastajan käytettäviksi tarpeelliset tilat, kaluston ja tietojärjestelmät sekä tarvittaessa avustamaan arviointi- ja tarkastustyön suorittamisessa.

2 § *Tarkastuslautakunnan raportointi*

Lautakunta laatii kaupunginvaltuuston asettamien toiminnan ja talouden tavoitteiden toteutumisesta sekä kaupungin toiminnan tuloksellisesta ja tarkoituksenmukaisesta järjestämisestä arviointikertomuksen kaupunginvaltuustolle toukokuun loppuun mennessä.

Ennen valtuustokäsittelyä lautakunta hankkii arviointikertomuksesta ja mahdollisesti laaditusta erillisraportista kaupunginhallitukselta ja tarvittaessa muilta kaupungin toimielimiltä lausunnot, jotka toimitetaan valtuustolle yhdessä arviointikertomuksen kanssa.

3 § *Tilintarkastuksen suunnittelu ja raportointi*

Tilintarkastaja laatii toimikaudekseen tarkastussuunnitelman ja vuosittain kullekin tilikaudelle työohjelman, jotka toimitetaan tarkastuslautakunnalle tiedoksi. Tilintarkastaja raportoi tarkastuslautakunnalle tarkastussuunnitelman ja työohjelman toteutumisesta, tarkastustyön kuluista ja tarkastustyössä tehdyistä havainnoista lautakunnan kanssa sovittavalla tavalla.

Tilintarkastaja antaa tilintarkastuskertomuksen huhtikuun loppuun mennessä tarkastuslautakunnalle edelleen kaupunginvaltuustolle toimitettavaksi. Sen lisäksi, mitä kuntalain 125 §:ssä tilintarkastuskertomuksen sisällöstä säädetään, on kertomuksessa annettava lausunto tilikauden tuloksen käsittelyä koskevasta kaupunginhallituksen esityksestä.

4 § *Valtiontalouden tarkastusviraston tiedonsaantioikeus ja avustaminen*

Valtiontalouden tarkastusvirastolla on oikeus tarkastaa Helsingin kaupungin sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen sekä näitä tehtäviä varten perustettujen kaupungin määräysvallassa olevien yhteisöjen toiminnan ja taloudenhoidon laillisuutta, tarkoituksenmukaisuutta ja tuloksellisuutta valtiolta saadun rahoituksen osalta. Tarkastuksessa noudatetaan, mitä valtiontalouden tarkastusvirastosta annetussa laissa säädetään.

22 luku **Sisäinen valvonta, riskienhallinta ja sopimusten hallinta**

1 § *Kaupunginvaltuuston tehtävät*

Valtuusto päättää sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteista, joissa määrätään sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan linjauksista, tavoitteista ja osa-alueista sekä niiden toimeenpano-, seuranta- ja arviointimenettelyistä.

2 § *Kaupunginhallituksen tehtävät*

Kaupunginhallitus huolehtii kaupungin sisäisestä valvonnasta, riskienhallinnan ja sopimusten hallinnan järjestämisestä sekä valvoo sisäisen valvonnan, riskienhallinnan ja sopimusten hallinnan toimeenpanoa.

3 § *Lauta- ja johtokunnan tehtävät*

Lauta- ja johtokunta vastaa toimialallaan sisäisen valvonnan, riskienhallinnan ja sopimusten hallinnan asianmukaisesta järjestämisestä ja toimeenpanon valvonnasta.

4 § *Johtavien viranhaltijoiden tehtävät*

Kansliapäällikkö, tarkastusjohtaja, toimialajohtajat ja muut johtavat viranhaltijat huolehtivat sisäisen valvonnan, riskienhallinnan ja sopimusten hallinnan tuloksellisesta toimeenpanosta vastuualueellaan.

5 § *Sisäisen tarkastuksen tehtävät*

Sisäinen tarkastus on osa sisäistä valvontaa. Sisäinen tarkastus varmistaa ja arvioi objektiivisesti ja riippumattomasti hyvän johtamis- ja hallintotavan toteutumista sekä sisäisen valvonnan, riskienhallinnan ja sopimusten hallinnan että konsernivalvonnan tuloksellisuutta.

Sisäinen tarkastus raportoi arvioinnin tuloksista ja esittää toimenpide-ehdotuksia sisäisen valvonnan, riskienhallinnan ja sopimusten hallinnan kehittämiseksi.

Sisäisellä tarkastuksella on oikeus saada salassapitoa koskevien säädösten estämättä ja veloituksetta kaikki tiedot ja asiakirjat, joita se pitää tarpeellisina tarkastusten suorittamiseksi sekä oikeus päästä kaikkiin kaupungin tiloihin.

Sisäistä tarkastusta johtaa sisäisen tarkastuksen päällikkö.

V osa HENKILÖSTÖ**23 luku Henkilöstö****1 §** *Kelpoisuusvaatimukset*

Kansliapäällikön ja toimialajohtajan kelpoisuusvaatimuksena on ylempi korkeakoulututkinto, kokemusta johtamistehtävissä sekä suomen kielen erinomainen ja ruotsin kielen tyydyttävä suullinen ja kirjallinen taito.

Tarkastusjohtajan kelpoisuusvaatimuksena on ylempi korkeakoulututkinto ja kokemusta johtamis- ja tarkastustehtävissä sekä suomen kielen erinomainen ja ruotsin kielen tyydyttävä suullinen ja kirjallinen taito.

Tarkastusviraston arviointipäällikön kelpoisuusvaatimuksena on ylempi korkeakoulututkinto, minkä lisäksi hänellä tulee olla kokemusta julkishallinnon ja -talouden arviointi- tai tarkastustehtävistä. Tarkastusviraston tarkastuspäällikön kelpoisuusvaatimuksena on ylempi korkeakoulututkinto sekä hyväksytyt tilintarkastajan pätevyys, minkä lisäksi hänellä tulee olla kokemusta julkishallinnon ja -talouden tarkastustehtävistä.

Palvelukokonaisuuden johtajan ja liikelaitoksen johtajan kelpoisuusvaatimuksena on ylempi korkeakoulututkinto, kokemusta johtamistehtävissä sekä suomen kielen erinomainen ja ruotsin kielen tyydyttävä suullinen ja kirjallinen taito. Jos palvelukokonaisuuden asioita käsitellään pöytäkirjakieleltään ruotsinkielisessä toimielimessä, kielitaitovaatimuksena on ruotsin kielen erinomainen ja suomen kielen tyydyttävä suullinen ja kirjallinen taito. Lisäksi on otettava huomioon se, mitä kelpoisuusehdoista on erikseen säädetty tai määrätty.

Muulta henkilökunnalta vaadittavan kelpoisuuden määrää valinnan suorittaja ottaen huomioon, mitä erikseen on säädetty tai määrätty.

2 § *Virkasuhteeseen ottaminen ilman julkista hakumenettelyä*

Kunnallisesta viranhaltijasta annetun lain 4 §:n 3 momentissa säädetyn lisäksi henkilö voidaan ottaa ilman julkista hakumenettelyä sellaiseen virkasuhteeseen,

- 1 jossa on kyseessä viran määräaikainen täyttö

- 2 jossa on kyseessä viran uudelleen täyttäminen sitä aikaisemmin hakeneiden, asianomaiset kelpoisuusvaatimukset täyttävien joukosta virkaan valitun irtisanouduttua ennen hänelle määrättyä virantoimituksen aloittamispäivää tai ilmoitettua, ettei ota virkaa vastaan tai siitä syystä, että virkasuhde puretaan koeaikana taikka siitä syystä, että virkaan ottamista koskeva päätös on lainvoimaisella päätöksellä kumottu ja asia palautettu uudelleen käsiteltäväksi
- 3 johon Helsingin kaupunki on hänet kouluttanut tai johon vaadittavaa pätevyyskoulutusta kaupunki on tukenut
- 4 johon henkilö on tarkoituksenmukaista ottaa hänen palvelussuhtettaan koskevien uudelleenjärjestelyjen vuoksi.

3 § *Virkasuhteeseen ottavan viranomaisen toimivalta*

Ellei toisin ole säädetty tai määrätty, virkasuhteeseen ottava viranomainen päättää,

- 1 virkasuhteen muuttamisesta työsopimussuhteeksi
- 2 avoimen viran määräaikaisesta hoitajasta
- 3 virkasuhteen päättymisestä
- 4 viranhaltijan lomauttamisesta.

VI osa HALLINTO

24 luku **Hallintomenettely**

1 § *Asiakirjojen allekirjoittaminen*

Kaupunginhallituksen päätöksiin perustuvat asiakirjat allekirjoittaa pormestari ja varmentaa esittelijä, ellei kaupunginhallitus toisin päättä.

Toimielimen päätöksiin perustuvat asiakirjat allekirjoittaa esittelijä, ellei toimielin toisin päättä.

Viranhaltijan päätöksen perusteella tehtävät sopimukset allekirjoittaa se viranhaltija, joka on päättänyt sopimukseen sitoutumisesta, tai hänen määräämänsä henkilö.

Muut kuin edellä tarkoitetut asiakirjat allekirjoittaa tässä hallintosäännössä mainittu viranhaltija tai hänen määräämänsä henkilö. Tavanomaiset asiakirjat allekirjoittaa kuitenkin niiden laatija.

Edellä 4 momentissa mainitut viranhaltijat päättävät johtamiensa organisaatioyksiköiden alempien yksiköiden asiakirjojen allekirjoittamisesta.

Pöytäkirjojen allekirjoittamisesta määrätään 24 luvun 2 §:ssä ja 29 luvun 20 §:ssä.

2 § *Luottamushenkilön ja viranhaltijan pöytäkirja*

Luottamushenkilön ja viranhaltijan pöytäkirjan pitämisestä säädetään kuntalaissa.

Luottamushenkilön ja viranhaltijan pöytäkirjan allekirjoittaa päätöksen tekijä. Pöytäkirjaa ei varmenneta. Pöytäkirjanotteen allekirjoittaa päätöksen tekijä tai hänen määräämänsä henkilö.

Pöytäkirja pidetään yleisesti nähtävänä siten kuin kuntalaissa säädetään, jos päätöksen tekijä katsoo sen tarpeelliseksi.

3 § Asiakirjan antamisesta päättäminen

Toimielin voi siirtää viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 14 §:ssä tarkoitettua asiakirjan antamista koskevaa ratkaisuvaltaa alaiselleen viranhaltijalle.

4 § Asiakirjoista ja tiedon antamisesta perittävät maksut

Asiakirjoista ja tiedon antamisesta peritään maksu, joka vastaa tiedon antamisesta aiheutuvien kustannusten määrää tai alempaa maksuperustetta.

5 § Tiedonhallinnan ja asiakirjahallinnon järjestäminen

Kaupunginhallitus vastaa siitä, että tiedonhallinnan ja asiakirjahallinnon ohjeistus, käytännöt, vastuut ja valvonta on määritelty.

25 luku Kaksikielisyys**1 § Kaksikielisyys kaupungin toiminnoissa**

Kaupungin hallinto ja palvelut on järjestettävä niin, että asukkaita ja palvelujen käyttäjiä pystytään palvelemaan heidän omalla kielellään, suomen tai ruotsin kielellä, kaikilla kaupungin tehtäväalueilla ja että muutoinkin asukkaiden ja palvelujen käyttäjien kielelliset oikeudet turvataan.

Henkilöstön riittävä suomen ja ruotsin kielen taito on varmistettava. Viranhaltijoilta ja työntekijöiltä vaadittavasta kielitaidosta on voimassa, mitä erikseen on säädetty, määrätty tai päätetty.

Järjestettäessä palveluja ostopalveluina tulee sopimukseen otettavilla määräyksillä varmistaa, että palvelun käyttäjien kielilain mukaiset kielelliset oikeudet toteutuvat vastaavalla tavalla kuin niiden tulee toteutua kaupungin omassa toiminnassa.

Suomen ja ruotsin kielellä laaditaan hallintosääntö ja vastaavat säännöt, talousarvio ja -suunnitelma, tilinpäätös, tilintarkastuskertomus, toimintakertomus, arviointikertomus sekä kaupunkistrategia. Muita asiakirjoja voidaan tarpeen mukaan laatia yksi- tai kaksikielisinä.

2 § Työkieli

Kaupungin sisäinen työkieli on suomen kieli lukuun ottamatta kasvatuksen ja koulutuksen toimialan ruotsinkielistä palvelukokonaisuutta, jonka sisäinen työkieli on ruotsin kieli.

3 § Toimielimen kieli

Kaupunginvaltuuston kokouskutsu ja esityslista laaditaan suomen- ja ruotsinkielisinä.

Muun toimielimen kokouskutsu ja esityslista laaditaan suomenkielisinä lukuun ottamatta kasvatus- ja koulutuslautakunnan ruotsinkielistä jaostoa ja sen alaisia johtokuntia, joissa kokouskutsu ja esityslista laaditaan ruotsinkielisinä.

Kaupunginvaltuuston kokouksessa asian käsittely tapahtuu sekä suomen että ruotsin kielellä.

Muussa toimielimessä asian käsittely tapahtuu suomen kielellä lukuun ottamatta kasvatus- ja koulutuslautakunnan ruotsinkielistä jaostoa ja sen alaisia johtokuntia, joissa kokouksen kieli on ruotsin kieli.

Toimielimen jäsenen oikeudesta käyttää suomen tai ruotsin kieltä kokouksessa säädetään kielilaisissa.

4 § Pöytäkirjakieli

Kaupunginvaltuuston pöytäkirjakiielestä säädetään kielilaisissa.

Muun toimielimen pöytäkirjakieli on suomen kieli lukuun ottamatta kasvatusta ja koulutuslautakunnan ruotsinkielistä jaostoa ja sen alaisia johtokuntia, joiden pöytäkirjakieli on ruotsin kieli.

Luottamushenkilön ja viranhaltijan pöytäkirjakieli on suomen kieli lukuun ottamatta kasvatusta ja koulutuslautakunnan ruotsinkielisen jaoston puheenjohtajaa sekä kasvatusta ja koulutuksen toimialan ruotsinkielisen palvelukokonaisuuden viranhaltijoita, joiden pöytäkirjakieli on ruotsin kieli.

5 § Käsittelykieli

Asian käsittelykiielestä säädetään kielilaisissa.

Jos toimielimessä käsiteltävän asian käsittelykieli on eri kuin toimielimen kieli, esityslista ja pöytäkirja kyseisen asian kohdalla laaditaan sekä suomen että ruotsin kielellä.

6 § Kansalliskielilautakunta

Kansalliskielilautakunta huolehtii sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisestä Uudellamaalla annetun lain 19 §:ssä säädettyistä tehtävistä.

Lisäksi kansalliskielilautakunnan tehtävänä on kaupungin toimintaa koskien:

- 1 selvittää, arvioida ja määrittellä ruotsin kielellä tarjottavien palveluiden tarvetta ja henkilöstön kielitaitoa sekä seurata näiden palvelujen saatavuutta ja laatua;
- 2 selvitysten, arvioinnin ja seurannan perusteella tehdä ehdotuksia toimenpiteiksi ruotsinkielisten palvelujen ja palveluketjujen kehittämiseksi sekä henkilöstön kielitaitovaatimuksiksi ja kielitaidon kehittämiseksi sekä antaa näihin liittyviä lausuntoja;
- 3 käsitellä kaksikielisyyden suunnitelmallista edistämistä kaupungin toiminnassa sekä raportoida kaksikielisyyden toteutumisesta sekä kaupungin palvelujen ja henkilöstön kielivarannon kehittämistyöstä lautakunnan määrittelemillä kohdealueilla.

Lautakunnassa on seitsemän jäsentä. Jokaisella jäsenellä on henkilökohtainen varajäsen.

Kaupunginvaltuusto valitsee toimikaudekseen lautakunnan jäsenet ja varajäsenet siten, että lautakunnan jäsenet ovat ruotsinkieliseen kielivähemmistöön kuuluvia henkilöitä. Lisäksi kaupunginvaltuusto valitsee lautakunnan varsinaisista jäsenistä sille puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan. Kansliapäällikkö toimii lautakunnan esittelijänä.

VII osa OSALLISTUMINEN JA VIESTINTÄ**26 luku Aloiteoikeus ja aloitteiden käsittely****1 § Kunnan jäsenen tai palvelun käyttäjän aloite ja sen käsittely**

Kaupunginhallituksen tulee esittää kaupunginvaltuuston tietoon kahdesti vuodessa kaupunginvaltuuston toimivaltaan kuuluvissa asioissa kunnan jäsenen tai palvelun käyttäjän aloitteet ja niiden johdosta suoritettavat toimenpiteet.

2 § Aloitteen tekijälle annettavat tiedot

Aloitteen tekijälle on ilmoitettava aloitetta käsittelevä viranomaisen ja arvioitu käsittelyaika.

3 § Nuorten aloite ja sen käsittely

Nuorten aloitteella tarkoitetaan helsinkiläisten 13-17-vuotiaiden tekemiä aloitteita kaupungin toimintaan kuuluvissa asioissa.

Kaupunginhallituksen tulee esittää kaupunginvaltuuston tietoon kahdesti vuodessa nuorten aloitteet, niiden johdosta suoritettut toimenpiteet sekä nuorisovaltuustoa vastaavan toimielimen lausunto.

27 luku Kaupunkilaisten ja palvelunkäyttäjien osallistumisoikeus**1 § Osallisuuden ja vuorovaikutuksen periaatteet**

Kunnan jäsenten osallisuus ja kaupungin ja kaupunkilaisten vuorovaikutus perustuu yksilöiden ja yhteisöjen osaamisen ja asiantuntijuuden hyödyntämiseen, omaehtoisen toiminnan mahdollistamiseen ja yhdenvertaisten osallistumismahdollisuuksien luomiseen.

Helsingin kaupungilla kaupunkilaisten ja palvelujen käyttäjien osallistumisen ja vuorovaikutuksen osatekijöitä ovat: Hallinnon avoimuus, selkeäkielinen ja monikanavainen viestintä, alueellinen osallistuminen, osallistuva suunnittelu ja budjetointi, asukaslähtöisyyttä edistävät käyttäjä- ja asiakasraadit, asiakaskokemuksen ja palautteiden hyödyntäminen, toimivat aloitekäytännöt sekä kansalaistoiminnan kannuste- ja tukimenettelyt.

Kaupunginvaltuusto asettaa kaupunkistrategiassa ja talousarviossa osallisuuden ja vuorovaikutuksen painopisteet ja tavoitteet.

2 § Nuorten osallistuminen ja vaikuttaminen

Kaupunginhallitus asettaa kuntalain 26 §:n mukaisen nuorisovaltuustoa vastaavan nuorten vaikuttamistoimielimen. Toimielimen tehtävistä säädetään kuntalaissa ja nuorisolaissa sekä määrätään kaupunginhallituksen asettamispäätöksessä.

3 § Ikääntyneen väestön osallistuminen ja vaikuttaminen

Kaupunginhallitus asettaa kuntalain 27 §:n mukaisen vanhusneuvoston. Toimielimen tehtävistä säädetään kuntalaissa sekä määrätään kaupunginhallituksen asettamispäätöksessä.

4 § Vammaisten henkilöiden osallistuminen ja vaikuttaminen

Kaupunginhallitus asettaa kuntalain 28 §:n mukaisen vammaisneuvoston. Toimielimen tehtävistä säädetään kuntalaissa sekä määrätään kaupunginhallituksen asettamispäätöksessä.

28 luku Kaupungin viestintä**1 § Viestintä**

Kaupungin viestinnästä säädetään kuntalaissa.

Kaupungin viestinnän tulee antaa oikeat ja riittävät tiedot kaupungin palveluista, päätöksenteosta ja toiminnasta. Viestintä on avointa, ajankohtaista, aktiivista ja oma-aloitteista sekä tasapuolista.

Kaupunginhallitus johtaa kaupungin viestintää ja antaa viestinnän ohjeen.

VIII osa KOKOUSMENETTELY**29 luku Kokousmenettely****1 § Luvun määräysten soveltaminen toimielimissä**

Tämän luvun määräyksiä noudatetaan kaupunginvaltuuston, kaupunginhallituksen ja sen jaostojen, lautakuntien, johtokuntien ja niiden jaostojen, toimikuntien sekä soveltuvin osin muiden toimielinten kokouksissa.

2 § Kokoontuminen

Kaupunginvaltuusto kokoontuu siten, kuin kuntalaissa säädetään.

Muu toimielin kokoontuu päättämäärän aikoina sekä lisäksi puheenjohtajan kutsusta.

Toimielimen puheenjohtaja voi asioiden vähäisen määrän tai muun erityisen syyn vuoksi peruuttaa kokouksen tai muuttaa kokouksen alkamisaikaa päätettynä kokouspäivänä.

3 § Kokouskutsu ja kokouksesta tiedottaminen

Kaupunginvaltuuston kokouskutsu lähetetään ja kokouksesta tiedotetaan siten, kuin kuntalaissa säädetään.

Muun toimielimen kokouskutsu on lähetettävä vähintään neljä päivää ennen kokousta, jollei toimielin toisin päättä.

Jos kokousaika muutetaan 2 §:n 3 momentissa tarkoitetulla tavalla, muutoksista on ilmoitettava ennen kokouskutsun lähettämistä.

Toimielimen kokouskutsu voidaan lähettää sähköisesti.

4 § Varajäsenen kutsuminen

Valtuutetun, joka ei esteen vuoksi voi osallistua käsittelyyn tai yksittäisen asian käsittelyyn taikka on esteellinen käsittelemään jotakin asiaa, on ilmoitettava siitä henkilökohtaisesti kaupunginkansliaan mahdollisimman pian esteen tultua valtuutetun tietoon. Kokouksessa ilmoitus voidaan antaa myös suullisesti suoraan puheenjohtajalle.

Kaupunginkanslia huolehtii varavaltuutetun kutsumisesta estyneen tai esteellisen valtuutetun tilalle.

Muun toimielimen jäsenen, joka on estynyt saapumasta kokoukseen, on kutsuttava varajäsen sijaansa. Kun jäsen on esteellinen käsittelemään jotakin asiaa kokouksessa tai esteen vuoksi ei voi osallistua jonkin asian käsittelyyn, hän voi kutsua varajäsenen kokoukseen sitä asiaa käsittelemään.

5 § Puheenjohtajan valinta

Kaupunginvaltuusto valitsee kunkin vuoden kesäkuun ensimmäisessä kokouksessaan vuoden mittaiseksi toimikaudeksi keskuudestaan puheenjohtajan sekä ensimmäisen ja toisen varapuheenjohtajan.

Ellei toisin ole säädetty tai määrätty, muun toimielimen puheenjohtajan ja tarvittaessa varapuheenjohtajan tai varapuheenjohtajat valitsee nimittävä toimielin.

Jos sekä puheenjohtaja että varapuheenjohtajat ovat poissa toimielimen kokouksesta tai esteellisiä, valitaan iältään vanhimman läsnä olevan toimielimen jäsenen puheenjohtajalla tilapäinen puheenjohtaja.

6 § *Puheenjohtajana toimiminen*

Toimielimen puheenjohtajan tehtävänä on johtaa asioiden käsittelyä sekä pitää huolta järjestyksestä toimielimen kokouksessa siten kuin kuntalaissa säädetään.

Kaupunginvaltuuston puheenjohtaja voi määrittelemäkseen ajaksi luovuttaa puheenjohtajan tehtävien hoitamista ensimmäiselle varapuheenjohtajalle tai toiselle varapuheenjohtajalle ja osallistua sinä aikana kokoukseen jäsenenä. Ensimmäinen varapuheenjohtaja voi määrittelemäkseen ajaksi luovuttaa puheenjohtajan tehtävien hoitamista toiselle varapuheenjohtajalle ja osallistua sinä aikana kokoukseen jäsenenä.

7 § *Läsnäolo- ja puheoikeus*

Pormestarilla, apulaispormestarilla ja kansliapäälliköllä on läsnäolo- ja puheoikeus kaupunginvaltuuston kokouksissa. Muiden henkilöiden läsnäolosta päättää kansliapäällikkö.

Kaupunginvaltuustossa on lisäksi läsnäolo- ja puheoikeus tämän hallintosäännön 27 luvun 2 §:ssä tarkoitetun nuorten vaikuttamistoimielimen keskuudestaan valitsemilla edustajilla kaupunginhallituksen vahvistamalla tavalla.

Kaupunginhallituksessa ja sen jaostojen kokouksissa on läsnäolo- ja puheoikeus esittelijöillä sekä kaupunginvaltuuston puheenjohtajalla ja varapuheenjohtajilla. Pormestarilla on läsnäolo- ja puheoikeus kaupunginhallituksen jaostoissa. Muiden henkilöiden läsnäolo- ja puheoikeudesta päättää kansliapäällikkö.

Tarkastuslautakunnan kokouksissa läsnäolo- ja puheoikeus on esittelijällä. Muiden henkilöiden läsnäolo- ja puheoikeudesta päättää tarkastusjohtaja. Lautakunnan määräämällä kaupungin palveluksessa olevalla henkilöllä ja tilintarkastajalla on velvollisuus olla saapuvilla lautakunnan kokouksessa.

Muiden toimielinten kokouksissa on läsnäolo- ja puheoikeus esittelijöillä ja sen lisäksi pormestarilla, kaupunginhallituksen määräämällä edustajalla, kansliapäälliköllä sekä asianomaisen toimialan apulaispormestarilla ja toimialajohtajalla.

Muiden henkilöiden läsnäolo- ja puheoikeudesta päättää toimialalautakuntien ja niiden jaostojen osalta toimialajohtaja, liikelaitosten johtokuntien osalta liikelaitoksen johtaja ja muiden toimielinten osalta toimielin tai toimielimen asettava viranomainen.

Esittelijän aloitteesta muu toimielin kuin kaupunginvaltuusto voi kuulla asiantuntijoita yksittäisissä asioissa. Asiantuntijalla on läsnäolo- ja puheoikeus vain oman kuulemisensa aikana.

Kaupunginhallitus voi määrätä jäsenensä tai varajäsenensä edustajakseen ja varaedustajakseen toimialalautakuntaan, toimialalautakunnan jaostoon ja liikelaitosten johtokuntaan.

8 § *Esittelymenettely*

Kaupunginvaltuustossa käsittelyn pohjana on kaupunginhallituksen ehdotus taikka, milloin tarkastuslautakunta tai tilapäinen valiokunta on valmistellut asian, tämän ehdotus, lukuun ottamatta valtuuston toiminnan sisäistä järjestelyä, jolloin pohjana on puheenjohtajan ehdotus.

Muun toimielimen kokouksessa asiat ratkaistaan esittelystä toimielimen toiminnan sisäistä järjestelyä lukuun ottamatta. Käsittelyn pohjana on esittelijän ehdotus, lukuun ottamatta toimielimen toiminnan sisäistä järjestelyä, jolloin pohjana on puheenjohtajan ehdotus.

Jos kaupunginhallitus, tarkastuslautakunta tai tilapäinen valiokunta peruuttaa ehdotuksensa, ennen kuin valtuusto on tehnyt päätöksen asiasta, asia on poistettava esityslistalta. Puheenjohtajan ehdotuksesta valtuusto voi muulloinkin päättää asian poistamisesta esityslistalta.

Jos muussa toimielimessä esittelijä peruuttaa ehdotuksensa ennen kuin keskustelu asiasta ensimmäistä kertaa on alkanut, asia on poistettava esityslistalta.

Jos muussa toimielimessä esittelijä on peruuttanut ehdotuksensa ennen kuin toimielin on tehnyt päätöksen asiasta, asia on poistettava esityslistalta, jollei toimielin toisin päättä.

9 § *Esityslista*

Toimielimen käsiteltäväksi tulevista asioista laaditaan kutakin kokousta varten esityslista. Esityslistan tai sen liitteiden tulee sisältää päätösehdotus ja selostus asioista.

Esityslista on lähetettävä kokouskutsun yhteydessä. Muussa toimielimessä kuin valtuustossa esityslistaa voidaan muuttaa kutsun lähettämisen jälkeen, jos esittelijä katsoo sen tarpeelliseksi.

Asiat otetaan valtuuston esityslistalle puheenjohtajan määräämään järjestykseen ja muun toimielimen esityslistalle esittelijän määräämään järjestykseen. Jos toimielimessä on useita esittelijöitä, toimielin määrää esittelijöiden järjestyksen.

Asiat käsitellään esityslistan mukaisessa järjestyksessä, jollei toimielin toisin päättä.

10 § *Kokouksen läsnäolijat, laillisuus ja päätösvaltaisuus*

Puheenjohtajan tehtävänä on todeta kokouksessa läsnä olevat jäsenet ja muut henkilöt ja tämän perusteella todeta, onko toimielin laillisesti koolle kutsuttu ja päätösvaltainen.

Jos puheenjohtaja kokouksen aikana toteaa, että toimielin ei ole päätösvaltainen, eikä sitä saada päätösvaltaiseksi, kokous keskeytyy. Käsiteltävänä oleva asia ja sen jälkeen esityslistalla olevat asiat esitellään toimielimen seuraavassa kokouksessa.

11 § *Esteellisyys*

Esteellinen henkilö ei saa osallistua asian käsittelyyn eikä olla läsnä sitä käsiteltäessä. Esteellisen henkilön on ilmoitettava esteellisyydestään ja tarvittaessa esteellisyyden perusteesta ennen asian käsittelyn aloittamista.

Esteellisyyttä koskeva kysymys on ratkaistava viipymättä. Toimielimen jäsenen ja muun läsnäoloon oikeutetun henkilön esteellisyyden ratkaisee toimielin.

Toimielimen jäsen tai esittelijä saa osallistua esteellisyyttään koskevan asian käsittelyyn vain, jos toimielin ei olisi ilman häntä päätösvaltainen eikä hänen tilalleen ole ilman huomattavaa viivytystä saatavissa esteetöntä henkilöä. Esteellinen jäsen tai esittelijä saa osallistua kiireellisen asian käsittelyyn, jos esteellisyys ei voi vaikuttaa asian ratkaisuun.

Esteellisyyserusteista säädetään kuntalaissa ja hallintolaissa.

12 § *Ehdotusten käsittely*

Toimielimen jäsenen on kirjattava keskustelun kuluessa tehty ehdotus kokousjärjestelmään, milloin kokousjärjestelmä on käytössä. Muutoin ehdotus on annettava puheenjohtajalle tämän pyynnöstä kirjallisesti.

Kun kaikki puheenvuorot on käytetty, puheenjohtaja julistaa keskustelun päättyneeksi. Tämän jälkeen hänen on esitettävä toimielimen hyväksyttäväksi selostus keskustelun kuluessa tehdyistä ehdotuksista. Puheenjohtajan tehtävänä on ratkaista, koskeeko ehdotus pöydällepanoa, palautusta tai hylkäystä, taikka onko ehdotus vastaehdotus tai toivomusponsiehdotus.

13 § *Pöydällepano*

Toimielin voi päättää, että käsiteltävänä oleva asia pannaan pöydälle eli sen käsittely kokouksessa keskeytetään.

Jos keskustelun kuluessa on tehty asian pöydällepanoa koskeva kannatettu ehdotus, seuraavien puhujien on puheenjohtajan kehotuksesta rajoitettava puheenvuoronsa koskemaan vain pöydällepanoa.

Kun keskustelu ehdotetusta keskeytyksestä on päättynyt, puheenjohtajan on esitettävä toimitielimen päätettäväksi, jatketaanko asian käsittelyä. Jos toimitielin päättää jatkaa asian käsittelyä, voi keskustelun kuluessa tehdä uusia asian pöydällepanoa koskevia ehdotuksia.

Pöydälle pantu asia on esiteltävä toimitielimelle seuraavassa kokouksessa, jollei toimitielin toisin päättä. Pöydällepanon aikana esittelijä voi muuttaa ehdotustaan, mutta ei peruutaa sitä.

14 § *Asian palauttaminen uudelleen valmisteltavaksi*

Toimitielin voi päättää, että käsiteltävänä oleva asia palautetaan uudelleen valmisteltavaksi, ellei tässä hallintosäännössä toisin määrätä.

Jos keskustelun kuluessa on tehty kannatettu ehdotus asian palauttamisesta uudelleen valmisteltavaksi, seuraavien puhujien on puheenjohtajan kehotuksesta rajoitettava puheenvuoronsa koskemaan vain palautusta. Tämän lisäksi puhuja voi tehdä uuden palautusehdotuksen tai pöydällepanoehdotuksen tai kannattaa palautusta tai pöydällepanoa.

Kun keskustelu ehdotetusta keskeytyksestä on päättynyt, puheenjohtajan on esitettävä toimitielimen päätettäväksi, jatketaanko asian käsittelyä. Jos toimitielin päättää jatkaa asian käsittelyä, voi keskustelun kuluessa tehdä uusia asian pöydällepanoa tai palauttamista koskevia ehdotuksia. Jos kannatettuja palautusehdotuksia on tehty useita, äänestetään niistä erikseen asian käsittelyn jatkamista vastaan.

15 § *Vastaehdotus*

Toimitielin voi jäsenen kannatetusta ehdotuksesta (vastaehdotus) päättää muutoksesta esittelijän tekemään ehdotukseen (pohjaehdotus), ellei tässä hallintosäännössä toisin määrätä. Vastaehdotuksen tulee liittyä käsiteltävänä olevaan asiaan.

Vastaehdotuksista äänestetään siten, että ensiksi asetetaan äänestettäväksi pohjaehdotuksesta kaksi eniten poikkeavaa ehdotusta. Niistä voittanut asetetaan jäljellä olevista ehdotuksista eniten pohjaehdotuksesta poikkeavaa ehdotusta vastaan ja näin jatketaan, kunnes saadaan lopullinen vastaehdotus pohjaehdotukselle.

Jos asia koskee määrärahan myöntämistä, asetetaan ensin äänestettäväksi määrältään suurimman ehdotuksen hyväksyminen tai hylkääminen ja näin jatketaan ehdotusten suuruuden mukaisessa järjestyksessä, kunnes jokin ehdotus hyväksytään, minkä jälkeen pienemmistä ehdotuksista ei enää äänestetä.

Jos vastaehdotus on sellainen, että sen hyväksyminen tai hylkääminen on riippumaton muista ehdotuksista, sen hyväksymisestä tai hylkäämisestä on äänestettävä erikseen.

16 § *Hylkäys*

Toimitielin voi jäsenen kannatetusta ehdotuksesta päättää hylätä päätösehdotuksen, ellei tässä hallintosäännössä toisin määrätä. Tällöin asian käsittely päättyy.

Jos äänestykseen on otettava pohjaehdotuksen kokonaan hylkäämistä tarkoittava ehdotus, se on asetettava viimeisenä äänestettäväksi muista ehdotuksista voittanutta vastaan.

17 § *Äänestys*

Jos ehdotuksista on äänestettävä, puheenjohtaja esittää toimitielimen hyväksyttäväksi äänestysjärjestyksen.

Jos päätöksen tekemiseen vaaditaan määränemmistön kannatus, puheenjohtajan on ilmoitettava siitä ennen äänestyksen toimittamista ja otettava se huomioon äänestyksen tuloksen todetessaan.

Kaupunginvaltuustossa äänestys toimitetaan äänestyskoneella, ellei kaupunginvaltuusto toisin päättä. Muissa toimielimissä äänestys toimitetaan nimenhuudolla, ellei toimielin toisin päättä.

Jos äänestyksen tulos on epäselvä, äänestys on vaadittaessa toimitettava uudelleen nimenhuudolla tai äänestyskoneella, milloin äänestyskone on käytettävissä.

18 § *Toimielimen pöytäkirjaan sisällytettävät asiat*

Toimielimen pöytäkirjaan merkitään

- 1 kokouksen aika ja paikka
- 2 läsnä olleet jäsenet ja varajäsenet
- 3 läsnä olleet muut henkilöt teknisiä avustajia lukuun ottamatta
- 4 läsnäolojen muutokset ja esteellisiksi todetut jäsenet tai varajäsenet sekä
- 5 kokouksen puheenjohtajana toimineet, pöytäkirjantarkastajat ja pöytäkirjanpitäjät.

Toimielimen pöytäkirjaan merkitään lisäksi

- 1 käsitellyissä asioissa tehdyt päätökset ja asioissa tehdyt ehdotukset, niiden kannattaminen tai mahdollinen raukeaminen
- 2 12 §:n 2 momentissa tarkoitetut selostukset
- 3 17 §:n 1 momentissa tarkoitetut äänestysjärjestykset
- 4 toimitetut äänestykset ja äänestysten tulokset
- 5 toimitetut vaalit, vaaleissa avustaneet henkilöt ja vaalitulokset
- 6 ilmoitetut eriävät mielipiteet sekä
- 7 muut asioiden käsittelyä selventävät seikat.

19 § *Toimielimen pöytäkirjanpitäjät*

Kaupunginvaltuuston, kaupunginhallituksen ja kaupunginhallituksen jaoston pöytäkirjaa pitää kansliapäällikön määräämä henkilö.

Kaupunginvaltuuston vaalilautakunnan tai valtuuston asettaman valiokunnan pöytäkirjaa pitää vaalilautakunnan tai valiokunnan tähän tehtävään ottama henkilö.

Toimialalautakunnan ja sen jaoston pöytäkirjaa pitää toimialan hallintojohtajan määräämä henkilö, tarkastuslautakunnan pöytäkirjaa pitää tarkastusjohtajan määräämä henkilö ja liikelaitoksen johtokunnan pöytäkirjaa pitää liikelaitoksen johtajan määräämä henkilö.

Muun toimielimen pöytäkirjaa pitää toimielimen tähän tehtävään ottama henkilö, ellei toimielimen asettamis päätöksessä ole määrätty pöytäkirjan pitämisestä.

20 § *Toimielimen pöytäkirjan allekirjoittaminen ja tarkastaminen*

Pöytäkirjan allekirjoittavat puheenjohtaja ja pöytäkirjanpitäjä. Pöytäkirjan sisällön määrää puheenjohtaja.

Pöytäkirjan tarkastaa kaksi toimieliimen kullakin kerralla valitsemaa jäsentä, ellei toimieliin toisin päättä. Toimieliin voi erikseen päättää tarkastaa pöytäkirjan tietyn kohdan jo samassa kokouksessa.

Jos pöytäkirjantarkastajat eivät hyväksy pöytäkirjaa taikka he tai varatarkastajiksi valitut ovat estyneitä allekirjoittamasta sitä, pöytäkirja tarkastetaan toimieliimen seuraavassa kokouksessa.

21 § *Toimieliimen pöytäkirjan pitäminen yleisesti nähtävänä*

Kaupunginvaltuuston, kaupunginhallituksen ja sen jaoston, lautakunnan ja sen jaoston sekä liikelaitoksen johtokunnan pöytäkirja pidetään nähtävänä siten, kuin kuntalaissa säädetään.

Muun toimieliimen pöytäkirja pidetään nähtävänä 1 momentissa määrättyllä tavalla, jos toimieliin katsoo sen tarpeelliseksi.

22 § *Toimieliimen hallintotehtävät*

Kaupunginvaltuuston, kaupunginhallituksen ja kaupunginhallituksen jaoston hallintotehtävät hoitaa kaupunginkanslia.

Toimialalautakuntien ja niiden jaostojen hallintotehtävät hoitaa asianomaisen toimialan hallinto.

Tarkastuslautakunnan hallintotehtävät hoitaa tarkastusvirasto ja liikelaitoksen johtokunnan hallintotehtävät asianomainen liikelaitos.

Muun toimieliimen hallintotehtävien hoitamisesta päätetään toimieliimen asettamispäätöksessä.

22a § *Sähköinen kokous*

Kaupunginvaltuuston puheenjohtaja voi päättää, että kaupunginvaltuusto voi varsinaisen kokouksen, jossa kokouksen osallistujat ovat läsnä kokouspaikalla, sijasta pitää kokouksen sähköisessä toimintaympäristössä, johon osallistutaan sähköisen yhteyden avulla (sähköinen kokous).

Kaupunginhallitus voi päättää, että muu toimieliin kuin kaupunginvaltuusto voi varsinaisen kokouksen, jossa kokouksen osallistujat ovat läsnä kokouspaikalla, sijasta pitää kokouksen sähköisessä toimintaympäristössä, johon osallistutaan sähköisen yhteyden avulla.

Toimieliimen hallintotehtäviä tämän luvun 22 §:n mukaan hoitava vastaa siitä, että sähköisiin kokouksiin tarvittavat tekniset laitteet, järjestelmät ja tietoliikenneyhteydet ovat ajantasaisia ja tietoturvallisia.

Suljettuun sähköiseen kokoukseen voi osallistua vain sellaisesta paikasta, jossa salassa pidettävät tiedot ja kokouksessa käydyt keskustelut eivät ole ulkopuolisen kuultavissa tai nähtävissä.

Toimieliimen toimittamaa vaalia koskevat määräykset

23 § *Äänestyslippu*

Milloin vaali toimitetaan suljetuin lipun, on äänestäjän taitettava äänestyslippu siten, ettei sen sisältö ole näkyvissä. Äänestyslippu on mitätön, jos siitä ei käy selvästi ilmi, ketä ehdokasta lipussa tarkoitetaan.

Vaalissa annetut äänestysliput on säilytettävä, kunnes päätös vaalissa, jossa niitä on käytetty, on saanut lainvoiman. Sama koskee arvonnassa käytettyjä lippuja. Jos vaali on toimitettu suljetuin lipuin, ne on säilytettävä suljetussa päällyksessä.

24 § Ehdokkaat

Ääniä voidaan antaa jokaiselle vaalissa kysymykseen tulevalle ehdokkaalle, vaikkei häntä olisi keskustelussa ehdotettu tai kannatettu.

25 § Vaalitoimituksen avustajat enemmistövaalissa

Toimitettaessa enemmistövaali suljetuin lipuin puheenjohtajan on kutsuttava kaksi toimielimen jäsentä avustamaan vaalitoimituksessa. Avustajat laskevat vaalin tuloksen ja ilmoittavat sen puheenjohtajalle.

26 § Vaalitoimitus enemmistövaalissa

Jokaisen toimielimen jäsenen on laitettava äänestyslippu vaaliurnaansa puheenjohtajan määräämässä järjestyksessä. Jos vaaliurna ei ole käytössä, annetaan äänestyslippu puheenjohtajalle.

27 § Toimielimen vaalilautakunta

Toimikautensa ensimmäisessä kokouksessa valtuusto asettaa keskuudestaan suhteellisten vaalien toimittamista varten vaalilautakunnan, johon samalla valitaan viisi varsinaista jäsentä ja heille kullekin henkilökohtainen varajäsen. Valtuusto valitsee puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan valituista jäsenistä. Lautakunta on päätösvaltainen vähintään kolmen jäsenen ollessa saapuvilla.

Ennen vaalilautakunnan valitsemista lautakunnan tehtäviä hoitaa puheenjohtaja.

Muussa toimielimessä vaalilautakunnan tehtäviä hoitaa toimielimen puheenjohtaja lukuun ottamatta 31 §:ssä määrättyä vaalin tuloksen laskemista. Mitä jäljempänä määrätään vaalilautakunnasta koskee tällöin toimielimen puheenjohtajaa. Vaalin tuloksen laskemiseen sovelletaan 25 §:ää.

28 § Ehdokaslistat

Toimielin päättää puheenjohtajan ehdotuksesta, milloin viimeistään ehdokaslistat on annettava puheenjohtajalle ja milloin vaalitoimitus aloitetaan.

Ehdokaslistassa saa olla enintään niin monen ehdokkaan nimet kuin vaalissa on valittavia. Listan otsikossa on mainittava, missä vaalissa listaa käytetään.

Kaupunginvaltuustossa lista on vähintään kolmen valtuutetun allekirjoitettava. Ensimmäinen allekirjoittajista toimii vaaliasiamiehenä, joka antaa listan valtuuston puheenjohtajalle ja jolla on oikeus tehdä siihen jäljempänä tarkoitetut oikaisut.

Muussa toimielimessä lista on vähintään yhden jäsenen allekirjoitettava.

Ehdokaslistojen antamista varten asetetun määräajan päätyttyä puheenjohtaja antaa listat vaalilautakunnalle, jonka on tarkastettava, ovatko ne asianmukaisesti laadittu. Mikäli vaalilautakunta havaitsee listassa virheellisyyksiä, sen on annettava edellä tarkoitetulle asiamiehelle tai listan allekirjoittajalle tilaisuus niiden korjaamiseen vaalilautakunnan määräämässä ajassa.

Jos sama henkilö on ehdokaslistan korjaamisen jälkeenkin ehdokkaana kahdella tai useammalla listalla, vaalilautakunnan on, mikäli mahdollista, tiedusteltava ehdokkaalta, mille listalle hänen nimensä jätetään.

29 § Ehdokaslistojen yhdistelmä

Vaalilautakunta laatii hyväksymistään ehdokaslistoista yhdistelmän, johon jokaiselle listalle merkitään järjestysnumero.

Ehdokaslistojen yhdistelmä on pantava nähtäville toimielimen kokoushuoneeseen. Vaalissa saa nimenhuudon toimittaa aikaisintaan neljännestunnin kuluttua yhdistelmän nähtäville panemisesta.

30 § *Vaalitoimitus suhteellisessa vaalissa*

Jokaisen toimielimen jäsenen on puheenjohtajan määräämässä järjestyksessä laitettava vaaliurna äänestyslippu, johon hän on merkinnyt äänestämänsä ehdokaslistan numeron. Jos vaaliurna ei ole käytössä, annetaan äänestyslippu puheenjohtajalle.

31 § *Vaalin tuloksen toteaminen suhteellisessa vaalissa*

Nimenhuudon päätyttyä puheenjohtaja antaa äänestysliput vaalilautakunnalle, joka tutkii niiden pätevyyden ja laskee vaalin tuloksen.

Vaalilautakunta ilmoittaa vaalin tuloksen kirjallisesti puheenjohtajalle, joka julistaa sen toimielimelle tiedoksi ja pöytäkirjaan merkittäväksi.

IX osa VALTUUSTOA KOSKEVAT MÄÄRÄYKSET

30 luku **Valtuuston toiminta**

1 § *Valtuustoryhmän muodostaminen*

Valtuustotyöskentelyään varten valtuutetut voivat muodostaa valtuustoryhmiä. Valtuustoryhmänä pidetään myös yhtä valtuutettua, jos hän on tehnyt 2 momentissa tarkoitetun ilmoituksen.

Valtuustoryhmän muodostamisesta, nimestä ja puheenjohtajasta on annettava valtuustolle kirjallinen ilmoitus, joka on kaikkien ryhmään liittyvien valtuutettujen allekirjoitettava.

2 § *Valtuustoryhmään liittyminen ja siitä eroaminen tai erottaminen*

Liittymisestä valtuustoryhmään ja siitä eroamisesta valtuutetun on ilmoitettava kirjallisesti valtuustolle. Liittymisilmoitukseen on liitettävä asianomaisen ryhmän kirjallinen hyväksyminen.

Jos valtuutettu on erotettu valtuustoryhmästä, valtuustoryhmän on ilmoitettava tästä kirjallisesti valtuustolle.

3 § *Ilmoittautuminen kokoukseen nimenhuudon jälkeen ja uusi nimenhuuto*

Valtuutetun, joka saapuu kokoukseen nimenhuudon jälkeen, on ilmoittauduttava välittömästi puheenjohtajalle.

Jos valtuutettu poistuu kesken kokouksen, hänen on ilmoitettava poistumisestaan puheenjohtajalle ja samalla poistumisensa syy. Jos kokouksesta poistunut valtuutettu saapuu uudelleen kokoukseen, hänen on tällöinkin välittömästi ilmoittauduttava puheenjohtajalle.

Kokouksen alussa pidetyssä nimenhuudossa läsnä olleet ja 2 momentissa määrätyllä tavalla ilmoittautuneet valtuutetut, jotka eivät ole ilmoittaneet poistuvansa, katsotaan läsnä oleviksi.

Puheenjohtaja voi kuitenkin toimittaa kokouksen kestäessä uuden nimenhuudon, jossa ilmoittautuneet katsotaan siitä lähtien kokouksessa läsnä oleviksi. Sanotun nimenhuudon jälkeen sovelletaan, mitä 1-3 momentissa on määrätty.

- 4 § *Istumajärjestys*
- Valtuutetut istuvat kokouksessa valtuustoryhmittäin puheenjohtajan hyväksymän istumajärjestyksen mukaisesti.
- 5 § *Puheenvuoron pyytäminen*
- Puheenjohtajan julistettua keskustelun asiassa alkaneeksi on valtuutetun tai keskusteluun osallistumaan oikeutetun muun henkilön halutessaan puheenvuoron pyydettävä sitä joko kokousjärjestelmän kautta taikka seisomaan noustuaan suullisesti tai muulla selvästi havaittavalla tavalla, toisen puhuessa ei kuitenkaan suullisesti.
- Jos puheenvuoroja pyydetään yhtä aikaa, puheenjohtaja määrää, missä järjestyksessä ne annetaan.
- 6 § *Puheenvuoron pitäminen ja kesto*
- Puheenvuoro voidaan pitää puhujakorokkeelta tai paikalta. Puhujakorokkeelta pidettävä puheenvuoro saa kestää enintään neljä minuuttia. Paikalta pidettävä puheenvuoro saa kestää enintään kaksi minuuttia, ellei puheenjohtaja erityisestä syystä salli pidempää puheenvuoroa pidettäväksi paikalta.
- Kannatetun pöydällepano- tai palautusesityksen jälkeen puheenvuorot käytetään paikalta.
- Kokouksen kulun turvaamiseksi puheenjohtaja voi päättää, että osa keskustelusta tietyssä asiassa varataan enintään määräpituksille puheenvuoroille. Puheenjohtajan on ilmoitettava tästä ennen kuin hän julistaa keskustelun asiassa alkaneeksi.
- 7 § *Vastauspuheenvuoro*
- Jos valtuutettu toisen puheenvuoron aikana tai heti sen päätyttyä pyytää vastauspuheenvuoroa, puheenjohtaja voi harkintansa mukaan antaa sen hänelle ennen aikaisemmin pyydettyjä puheenvuoroja.
- Vastauspuheenvuoro saa sisältää vain selvityksiä ja oikaisuja käytetyn puheenvuoron johdosta tai vastineen siinä esitettyyn väitteeseen.
- Vastauspuheenvuoro pidetään paikalta, ja se saa kestää enintään yhden minuutin.
- 8 § *Ryhmäpuheenvuoro*
- Erityisissä tapauksissa puheenjohtaja voi poiketen siitä, mitä puheenvuorojen järjestyksestä muutoin on määrätty, antaa asian käsittelyn alussa yhden puheenvuoron jokaisen valtuustoryhmän edustajalle ryhmien suuruuden mukaisessa järjestyksessä. Ryhmäpuheenvuoro saa kestää enintään kahdeksan minuuttia.
- 9 § *Työjärjestyspuheenvuoro*
- Puheenjohtaja voi harkintansa mukaan antaa työjärjestyspuheenvuoron ennen muita puheenvuoroja. Työjärjestyspuheenvuoro pyydetään suullisesti.
- Työjärjestyspuheenvuoro pidetään paikalta, ja se saa kestää enintään kaksi minuuttia.
- 10 § *Pormestarin, apulaispormestarin tai kansliapäällikön puheenvuoro*
- Pormestarin, apulaispormestarin tai kansliapäällikön pyydettyä puheenvuoroa se on annettava hänelle ennen kuin muille. Jos käsiteltävänä olevan asian on valmistellut tarkastuslautakunta tai tilapäinen valiokunta, tarkastuslautakunnan puheenjohtajaan tai tilapäisen valiokunnan puheenjohtajaan sovelletaan pormestaria koskevia määräyksiä.

11 § *Valtuutetun aloite*

Valtuutetulla on oikeus tehdä aloitteita kaupungin yhteisistä asioista. Aloite on annettava kokousjärjestelmässä kaupunginvaltuuston kokouksen aikana ja siitä on tehtävä merkintä saman kokouksen pöytäkirjaan. Aloite on, sitä enempää käsittelemättä, lähetettävä kaupunginhallituksen valmisteltavaksi.

Kaupunginhallituksen on osoitettava aloite vastattavaksi sille lautakunnalle tai johtokunnalle, jonka toimivaltaan tai jonka alaisen viranomaisen toimivaltaan aloitteessa esitetty toimenpide kuuluu. Kaupunginvaltuuston, kaupunginhallituksen ja suoraan kaupunginhallituksen alaisen viranomaisen toimivaltaan kuuluvia toimenpiteitä koskevat aloitteet jäävät kaupunginhallituksen vastattavaksi. Kaupunginhallituksen vastattavaksi jää myös aloite, jonka on allekirjoittanut vähintään 25 valtuutettua.

Toimielimen on vastattava aloitteeseen kahdeksan kuukauden kuluessa sen jättämisestä aloitteen tekijälle. Vastaus on toimitettava tiedoksi valtuutetuille.

Kaupunginvaltuustossa käsitellään vastaus aloitteeseen, jonka on allekirjoittanut vähintään 25 valtuutettua. Kaupunginhallituksen on esitettävä antamansa vastaus käsiteltäväksi kaupunginvaltuustossa viimeistään kahdeksan kuukauden kuluessa aloitteen jättämisestä.

Kaupunginhallitus voi 2 momentissa määrätystä poiketen päättää, että aloite jää kaupunginhallituksen vastattavaksi.

Jos 3 ja 4 momenteissa tarkoitettu määräaika ylittyy sen vuoksi, että toimielin päättää palauttaa asian uudelleen valmisteltavaksi, vastaus on annettava kolmen kuukauden kuluessa palauttamispäätöksestä.

Jos kaupunginvaltuusto päättää palauttaa aloitevastauksen uudelleen valmisteltavaksi, aloite on esitettävä uudelleen kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi kahdeksan kuukauden kuluessa palauttamispäätöksestä.

Aloite, joka koskee määrärahan ottamista seuraavan vuoden talousarvioon, tulee tehdä viimeistään 31. toukokuuta. Kaupunginhallituksen on esitettävä aloite kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi talousarvion yhteydessä.

12 § *Ryhmäaloite*

Hallintosäännön tämän luvun 1 §:ssä tarkoitettu valtuustoryhmä voi tehdä ryhmäaloitteen. Ryhmäaloite on aloite, jonka on allekirjoittanut enemmän kuin puolet valtuustoryhmän jäsenistä, ja joka otsikoidaan ryhmäaloitteeksi. Ryhmäaloitteen jättää puheenjohtajalle valtuustoryhmän puheenjohtaja tai varapuheenjohtaja. Valtuustoryhmä voi tehdä kahdeksan ryhmäaloitetta valtuustokauden aikana.

Ryhmäaloitteeseen vastaa kaupunginhallitus. Vastaus käsitellään kaupunginvaltuustossa kahdeksan kuukauden kuluessa aloitteen jättämisestä. Muutoin ryhmäaloitteeseen sovelletaan, mitä tämän luvun 11 §:ssä on määrätty valtuutetun aloitteesta.

13 § *Välikysymys*

Vähintään 17 valtuutettua voi tehdä kaupunginhallitukselle välikysymyksen kaupungin hallintoa koskevasta asiasta. Välikysymys on jätettävä kirjallisena kaupunkiin kirjaamoon.

Kaupunginhallituksen on annettava vastaus välikysymykseen viimeistään siinä valtuuston kokouksessa, joka yhden kuukauden kuluttua välikysymyksen jättämisestä ensiksi pidetään.

Välikysymykseen annettu vastaus on merkittävä tiedoksi, ellei valtuusto päättä panna asiaa pöydälle tai palauttaa asiaa kaupunginhallitukselle uudelleen valmisteltavaksi. Valtuusto voi

myös asettaa keskuudestaan tilapäisen valiokunnan antamaan valtuustolle lausunnon välikysymyksessä käsitellystä asiasta.

Jos valtuusto on päättänyt palauttaa asian kaupunginhallitukselle uudelleen valmisteltavaksi, on uusi vastaus annettava samassa ajassa palautuspäätöksestä lukien, kuin edellä välikysymykseen vastaamisesta määrätään.

Käsiteltäessä välikysymystä puheenjohtajan on välikysymyksen ensimmäisen allekirjoittajan sitä pyytäessä annettava hänelle ensimmäinen puheenvuoro ennen muuta valtuutettua.

14 § *Toivomusponsi*

Tehtyään käsiteltävänä olevassa asiassa päätöksen valtuusto voi hyväksyä kaupunginhallitukselle osoitettavan toivomusponnen, jonka tulee liittyä käsiteltävänä olevaan asiaan ja joka ei saa olla ristiriidassa valtuuston päätöksen kanssa eikä muuttaa sitä.

Asiassa, joka koskee vain valmistelua, ei saa hyväksyä toivomusponssia.

Toivomusponnen hyväksymistä koskevan päätöksen tekemiseen vaaditaan, että sitä kannattaa vähintään 43 valtuutettua.

Hyväksytystä toivomusponnosta kaupunginhallituksen on toimitettava toivomusponnen ehdottajalle kirjallinen selvitys toivomusponnen johdosta tehdyistä toimenpiteistä viimeistään vuoden kuluttua sen hyväksymisestä. Selvitys on toimitettava erikseen tiedoksi valtuutetuille.

15 § *Kunnan asukkaan aloitteen käsittely*

Käsiteltäessä hallintosäännön 26 luvun 1 §:ssä tarkoitettuja kunnan asukkaan aloitteita sallitaan keskustelu. Päätöksentekoa yksittäisten aloitteiden osalta ei pöydällepanoa tai toivomusponssia lukuun ottamatta sallita.

16 § *Nuorten aloitteen käsittely*

Käsiteltäessä hallintosäännön 26 luvun 3 §:ssä tarkoitettuja nuorten aloitteita sallitaan keskustelu. Päätöksentekoa yksittäisten nuorten aloitteiden osalta ei pöydällepanoa tai toivomusponssia lukuun ottamatta sallita.

17 § *Lähetekeskustelu*

Kaupunginvaltuusto voi kaupunginhallituksen ehdotuksesta päättää, että se käy yksittäisestä merkittävästä tai taloudellisesti laajakantoisesta asiasta, jonka valmistelu on käynnissä, lähetekeskustelun.

Lähetekeskustelun aikana ei saa tehdä ehdotuksia, lukuun ottamatta pöydällepanoehdotusta.

18 § *Kyselytunti*

Valtuuston päättämien varsinaisten kokousten yhteydessä järjestetään noin tunnin kestävä kyselytunti, jonka aikana valtuutetuilla on tilaisuus suullisesti esittää pormestarille tai apulaispormestarille yhteen asiaan kohdistuvia kysymyksiä näiden toimialaan kuuluvissa kaupungin toimintaa koskevilla asioissa.

Valtuutetun, joka haluaa esittää kysymyksen, on toimitettava se kirjallisena ennen kokouksen alkua puheenjohtajalle.

Puheenjohtaja, mahdollisuuksien mukaan varapuheenjohtajien kanssa neuvoteltuaan, ratkaisee huomioon ottaen kysymyksen ajankohtaisuus ja merkittävyys, mitkä kysymykset esitetään kyselytunnilla ja missä järjestyksessä esitettävät kysymykset esitetään.

Kun pormestari tai apulaispormestari on vastannut kysymykseen, kysymyksen esittäjällä on oikeus saada ensimmäinen puheenvuoro. Vastauksen enimmäiskesto on kolme ja puheenvuoron kaksi minuuttia. Valtuutettujen puheenvuorot pidetään paikalta. Puheenjohtaja voi harjintansa mukaan rajoittaa keskustelua. Valtuusto ei tee päätöstä keskustelussa käsitellyistä asioista.

19 § *Tilapäisen valiokunnan asettaminen*

Valtuusto voi asettaa tilapäisen valiokunnan. Valiokunnan jäsenten on oltava valtuutettuja tai varavaltuutettuja.

Valiokunnan tehtävänä on valmistella luottamushenkilön erottamista koskeva asia. Valiokunta voidaan asettaa myös lausunnon antamista ja hallinnon tarkastamista varten.

Milloin valtuusto on päättänyt asettaa tilapäisen valiokunnan, on kysymys valiokunnan kokoonpanosta ja valinnasta pantava pöydälle käsiteltäväksi seuraavassa valtuuston kokouksessa.

20 § *Kaupunginvaltuuston puheenjohtajan toimivalta määräajoista poikkeamiseen*

Kaupunginvaltuuston puheenjohtaja voi erityisestä syystä myöntää kaupunginhallitukselle luvan tässä luvussa tarkoitettujen määräaikojen ylittämiseen.

X osa LUOTTAMUSHENKILÖIDEN TALOUDELLISTEN ETUUKSIEN PERUSTEET

31 luku Luottamushenkilöiden taloudellisten etuuksien perusteet

1 § *Luottamushenkilöiden taloudelliset etuudet*

Luottamushenkilöille maksetaan palkkiota luottamustoimen hoitamisesta ja korvauksia luottamustoimen hoitamisesta aiheutuneista kustannuksista.

Kaupunginvaltuusto päättää palkkioista ja korvausten suuruudesta ja rajoituksista. Matkakustannusten korvaamisen ja päivärahojen maksamisen periaatteista päättää kaupunginhallitus. Tarkempia ohjeita menettelystä haettaessa korvauksia ja maksatuksessa antaa kaupunginkanslian hallintojohtaja.

2 § *Kokous- ja vuosipalkkiot*

Luottamushenkilöt ovat oikeutettuja kokouspalkkioon osallistumisestaan kokoukseen.

Kaupunginvaltuuston, kaupunginhallituksen ja sen jaostojen, lautakuntien ja niiden jaostojen sekä kaupunginvaltuuston ja kaupunginhallituksen valitsemien johtokuntien puheenjohtajat ja varapuheenjohtajat ovat, päätoimisia luottamushenkilöitä lukuun ottamatta, kokouspalkkion lisäksi oikeutettuja vuosipalkkioon. Vuosipalkkioon ovat oikeutettuja myös kaupunginhallituksen ja tarkastuslautakunnan muut jäsenet.

Kun vuosipalkkioon oikeutettu on pysyvästi estynyt hoitamasta tehtävänsä, lakkaa hänen oikeutensa vuosipalkkioon. Sijaisella on oikeus saada suhteellinen osa vuosipalkkiosta niiltä täysiltä kalenterikuukausilta, joiden aikana vuosipalkkioon oikeutettu on ollut estyneenä hoitamasta tehtävänsä.

3 § *Kulukorvaukset*

Kaupunginvaltuuston sekä kaupunginhallituksen ja sen jaostojen puheenjohtajat ja varapuheenjohtajat, päätoimisia luottamushenkilöitä lukuun ottamatta, kaupunginhallituksen jäsenet sekä 30 luvun 1 §:ssä tarkoitettujen valtuustoryhmien puheenjohtajat ovat oikeutettuja erikseen päätettäviin kulukorvauksiin ilman tilivelvollisuutta.

4 § *Ansionmenetyksen korvaaminen*

Luottamushenkilölle maksetaan korvausta luottamustoimesta aiheutuvasta todellisesta ansiomenetyksestä. Korvausta maksetaan vain sellaisen ansiotulon menetyksestä, josta luottamushenkilö saa pääasiallisen toimeentulonsa.

5 § *Lastenhoidon järjestämisestä aiheutuneiden kustannusten korvaaminen*

Alle 10-vuotiaan lapsen lastenhoidon järjestämisestä aiheutuneet kustannukset korvataan, päätoimisia luottamushenkilöitä lukuun ottamatta, edellyttäen, että kyseessä on luottamushenkilön lapsi tai hänen taloudessaan vakituisesti asuva lapsi.

6 § *Avustajan käyttämisestä aiheutuneiden kustannusten korvaaminen*

Luottamushenkilölle, joka vammansa vuoksi tarvitsee avustajaa toimielimen kokoukseen tai siihen valmistautumiseen, korvataan avustajan palkkaamisesta aiheutuneet kustannukset.

7 § *Korvauksen perusteeseen tai määrään liittyvät epäselvyydet*

Milloin 2-6 §:ssä tarkoitettujen kustannusten peruste tai määrä ei ole yksiselitteisesti osoitettavissa, kaupunginkanslian hallintojohtaja voi päättää korvauksen maksamisesta kohtuusteella.

Kaupunginkanslian hallintojohtaja voi tarvittaessa pyytää luottamushenkilöltä selvityksen korvauksen perusteesta tai määrästä.